

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde
2011.gada 6.septembrī

Tiesas sēdi vada Latvijas Republikas Satversmes tiesas priekšsēdētājs
Gunārs Kūtris.

G.Kūtris

Labdien!

Sākam Satversmes tiesas tiesas sēdi. Šodien tiks izskatīta lieta Nr.2010-71-01 „*Par Kredītiestāžu likuma 59.⁵ panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam*”

Lietu izskatīs tiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs Gunārs Kūtris, tiesneši Kaspars Balodis, Aija Branta, Kristīne Krūma, Uldis Ķinis un Sanita Osipova.

Lietas dalībnieki:

pieteikuma iesniedzēji; tā, kas šodien pārstāv vai piedalās tieši - pieteikuma iesniedzēji vai pārstāvji tikai?...

V.Tihonovs

Divatā, tā kā mums daudz iesniedzēju visapkārt.

G.Kūtris

Tātad, zvērināts advokāts Viktors Tihonovs.

A.Lošmanis

Un zvērināts advokāts Aivars Lošmanis

G.Kūtris

Paldies.

...un institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, Saeimas pārstāvis...

M.Paparinskis

Zvērināts advokāts Mārtiņš Paparinskis.

G.Kūtris

Uzrādiet, lūdzu...

Viens pats, ja? Paldies.

Lietā iesaistītās personas.

No pieaicinātajām personām, tātad, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas pārstāvis, cik es sapratu pēc iesniegtā pilnvarojuma, Kārlis Leiškalns.

Lūdzu uzrādiet dokumentus sekretārei.

Paldies.

Saeimas Juridiskā biroja pārstāvis Gunārs Kusiņš.

Ministru kabinetu pārstāvis?

M.Brencis

Mārtiņš Brencis. Pilnvara protokollēmumā.

G.Kūtris

Mārtiņš Brencis?

M.Brencis

Jā.

G.Kūtris

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pārstāvis....

G.Romeiko

Gvido Romeiko

G.Kūtris

Paldies.

Un biedrības „Latvijas komercbanku asociācija” pārstāve, lūdzu.

Paldies.

Tiesas uzaicinātās personas arī ir ieradušās.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi lūgumi? Lūdzu, pieteikuma iesniedzēju pārstāvi.

A.Lošmanis

Nav, godātā tiesa. Paldies.

G.Kūtris

Paldies.

Vai Saeimas pārstāvim ir kāds lūgums?

M.Paparinskis

Godātā tiesa, Saeima iesniedza 2.septembrī lūgumu Satversmes tiesai attiecībā uz divu Finanšu ministrijas vēstuļu pievienošanu lietas materiāliem attiecībā uz atzinuma par Eiropas tiesību jautājumiem pievienošanu lietas materiāliem un attiecībā uz pieaicinātās personas pieaicināšanu, uzklausīšanu tiesas sēdē – Finanšu ministrijas Komercedarbības atbalsta kontroles departamenta direktori Daigu Lagzdiņu.

G.Kūtris

Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvim arī šīs vēstules, pievienotie dokumenti ir zināmi un saņemti?

A.Lošmanis

Jā, godātā tiesa, ir zināmi un ir saņemti.

G.Kūtris

Vai jums iebildumi kādi būtu, ja pievienotu lietai šos materiālus vai nav?

A.Lošmanis

Attiecībā uz dokumentiem nav iebildumu.

G.Kūtris

Paldies.

Tiesa uz vietas apspriežoties nolēma pievienot lietai šos jūsu iesniegtos dokumentus, kā arī par pieaicināto personu piekrist uzklausīt personu no Finanšu ministrijas. Lūdzu, vai šī persona ir zālē? Lūdzu, savu personas dokumentu uzrādīt.

Daiga Lagzdiņa, jā?

Paldies.

Tātad tiek uzsākta lietas izskatīšana pēc būtības.

Iepazīstināšu ar tiesneša ziņojumu.

Lieta ierosināta 2010.gada 16.novembrī pēc 7 juridisko personu Amber Trust S.C.A., DCF FUND, Baltic States, Firebird Republics Fund, Firebird New Russia Fund, Firebird Avroora Fund, Ltd., East Capital Asset Management Aktiebolag un East Capital konstitucionālās sūdzības. Lietā apstrīdēta Kredītiestāžu likuma 59.⁵ panta atbilstība Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105.pantam. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, ir Saeima. Saeimas atbildes rakstu Satversmes tiesa saņēma 2011.gada 17.janvārī. Tas ir pievienots lietai. Lietai nepieciešamā informācija tika pieprasīta un saņemta no Saeimas Kancelejas un Valsts kancelejas. Par pieaicinātājām personām lietā atzītas Saeimas Budžeta un finanšu nodokļu komisija, Saeimas juridiskais birojs, Ministru kabinets, Finanšu un kapitāla tirgus komisija un biedrība „Latvijas komercbanku asociācija”. Lietā noteikta ekspertīze par apstrīdētās normas atbilstību Eiropas Savienības tiesību aktiem. Ar Satversmes tiesas priekšsēdētāja 2011.gada 15.jūnija lēmumu lieta

tika nodota izskatīšanai. Paziņojums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē publicēts 2011.gada 22.jūnijā laikrakstā "Latvijas Vēstnesis". Lietas dalībniekiem ir pienācīgi paziņots par tiesas sēdi. Lietas dalībnieki – pieteikuma iesniedzēju pilnvarotie pārstāvji zvērināti advokāti Aivars Lošmanis un Viktors Tihonovs, un Saeimas pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Mārtiņš Paparinskis arī ir iepazinušies ar lietas materiāliem.

Vai tiesnešiem ir kādi jautājumi par tiesneša ziņojumu?

Paldies.

Ja jautājumu nav, varam ķerties pie lietas tālākās skatīšanas un tagad vārds ir pieteikuma iesniedzēju pārstāvim lietas faktisko apstākļu izklāstam un juridiskajam pamatojumam, un, ja abi divi pārstāvji gribēs runāt, tad vienalga informēju, ka likums ir noteicis jums 30 minūšu laiku kopā.

Lūdzu, jums vārds.

V.Tihonovs

Mēs secībā – es sāktu, kolēģis turpinātu. Gribētu vērst lūgt tiesas uzmanību uz tādiem kā 6 punktiem un kā ievadam sāktu ar viedokli, ka man jau liekas tā lieta savā ziņā ir salīdzinoši vienkārša. Jo mums ir faktiski jāatbild uz jautājumu, vai Latvijai kā tiesiskai valstij, kā Eiropas Savienības dalībvalstij nacionalizācija bez atbilstošas atlīdzības vai kompensācijas ir vai nav turpmāk piemērojama. Un es saprotu, kad... un mēs sagaidām, mūsu klienti un mēs paši no tiesas atbildi uz jautājumu, vai ir taisnīga un tiesiska tāda norma, kas piešķir trešajām personām pilnvaras samazināt akcionāru īpašuma apmēru, īpašniekiem neizmaksājot atlīdzību vai kompensāciju. Mums pašiem šaubu nav, ka tas nav tiesiski, un mēs uzskatām, ka šī norma jāatzīst par spēkā neesošu no pieņemšanas brīža. Mēs arī tālāk pamatosim, ka šī norma faktiski jau ir mirusi un palikusi uz papīra. Un par to tad īsumā turpmāk.

Pirmais ir tiesiskā stabilitāte. Lai arī tiesa referē, ka dažos vārdos pieteicēji - nopietnas starptautiskās kompānijas - pieejamie naudas līdzekļi ir vairākos miljardos, no šīm te kompānijām vairākas no viņām ir veikušas nopietnas investīcijas Latvijā gan banku sektorā gan arī apdrošināšanas sektorā. Kas ir interesanti viena no pieteicējam akcionārs pieteicēja pārstāvis starp citu ir zālē ir tāda Baltijā slavenā ERAB banka, kas ir devusi Latvijas valstij naudu, un kur mums pieaicinātās personas mēģināja teikt, ka ir kaut kādi atzinumi par tiesiskumu, kas nav tiesa. Tātad šie te pieteicēji ir izdarījuši ieguldījumus Latvijas valsts finanšu tirgū un ir rēķinājušies, ka finanšu sektorā jāreķinās ar Latvijas valsts radītajiem spēles noteikumiem – Kredītiestāžu likums, Komerclikums, uzraudzība. Kā mēs zinām, ir Satversmes 105.pants un ļoti jauks Komerclikuma 253.pants, kas nosaka, ka akcionāru pirmstiesības nevar atcelt vai ierobežot. Diemžēl, valsts to ir ignorējusi un grozījusi šos te pamatprincipus, pamatnormas un grozījusi pēc tam, kad ir ieguvusi parastā privāttiesiskā ceļā akcijas jeb kontroli kādā privātā uzņēmumā, un tas mums liekas mulsinoši. Vairāk nekā mulsinoši. Tātad tiesiskā stabilitāte ir pārkāpta.

Tiesības uz īpašumu. Es tā ļoti īsi, lai nav jāpārstāsta pieteikums, lai neaizņem godājamās tiesas laiku. Pieteicējam un mums šķiet un šķita, ka Latvijas valsts sargā īpašumu, kā tas noteikts konstitūcijā. Nedz mēs, nedz pieteicēji nebijām gaidījuši, nebijām rēķinājušies, ka valsts izdarīs izņēmumu no šī pamatprincipa un pieņems tādu normu, kas ļauj jebkuram citam lemt par akcionāru tiesībām uz īpašumu. Un vismazāk mēs sagaidījām, ka valsts pati iesaistīsies šī pamatprincipa pārkāpšanā un pati pieņems lēmumus, kā izstumt akcionārus no sabiedrības. Cilvēciskā valodā, juridiskā valodā šādu pasākumu kopumu sauc par nacionalizāciju, bet, diemžēl, bez atbilstošas samaksas. Akciju gadījumā, runājot par tiesībām uz īpašumu, šī te īpašuma aizsardzība, viena no formām, izpaužas atbilstoši regulējumam kā kvalificētie balsojumi, tas ir, ja es ienāku iekšā akciju sabiedrībā un nopērku akcijas, es rēķinos, ka pie zināma daudzuma, kā

piemēram, trijām ceturtdaļām balsu „par” pieņemot lēmumu, var tikt izlemti būtiski lēmumi, kā piemēram, pamatkapitāla palielināšana un, ja mēs esam, piemēram, kopīgi ar akcionāriem tur 5 vai 6 salikušies un mēs saprotam, ka mēs pirksim 5 procentus kādā kompānijā vai vairāk, mēs saprotam un rēķināties, ka jebkādi lēmumi, kas tiek pieņemti attiecībā uz akciju kopumu, šo te īpatsvaru, tiks pieņemti šim te regulējumam, kāds ir tajā brīdī, kad es ienāku šajā te sabiedrībā, ja vien mēs paši ar statūtiem nevienojamies kaut kā citādi. Diemžēl, apstrīdētā tiesību norma šos te visus principus ir izjaukusi un faktiski šo te pamattiesību uz akcijām ir ignorējusi, pārkāpusi. Par to mums arī ir strīds un mēs sakām, ka Satversmes 1.pants un 105.pants ir pārkāpti.

Trešais. Arī tā īsumā piesakot tēmas, kāds tad ir leģitīmais mērķis. Jāatzīst, bija diezgan interesanti lasīt, vairāk kā daiļliteratūru, diemžēl, pieaicināto personu un atbildētāju paskaidrojumu, un mēs lūdzam tiesu rūpīgi nošķirt, es atvainojos, bet sēnalas no graudiem. Strīda priekšmets un norma, pieteicēja pamatojums un pieteikums. No tā, ko lietu ir pieaudzējuši, apaudzējuši pieaicinātās personas ir tāda sajūta, ka mēs vieni runājam par māti, vieni runā par meitu. Mēs apstrīdam šo normu, jo tā norma paredz valstij tiesības ar pašas ieceltu padomi izstumt pārējos akcionārus no sabiedrības, turklāt izstumt pie nosacījuma, ja valsts ir atbalstījusi valsts lūgto palīdzību pašai sev. Tāda ir tā tiesību norma, kas ir uztaisīta. Pieaicinātās personas, tiesa, uzmanību vērš uz visu kaut ko, kam es pat īsti nesaprotu, kāds sakars ar lietu, bet to mēs paklausīsimies vēlāk. Viņi mēģina norobežoties, ka tā norma ir, lūk, leģitīmais mērķis, ka valde pēkšņi valstij lūgusi palīdzību kādā svešā kredītiestādē, tāpēc viņai esot bijis jāpalīdz. Tad par to mums nav strīds. Tāds arī nav īsti leģitīmais mērķis. Turklāt leģitīmo mērķi, ko piemin mums lietas dalībnieki, pārējie, izņemot pieteicēju, tiek sasniegts ar speciālo banku pārņemšanas likumu, un par ko nestrīdamies. Šis bankas pārņemšanas likums ir loģisks un pamatots, jo viņš ko saka – valsts, ja es pareizi saprotu, un es ceru, ka mēs pareizi saprotam, jo tā arī visi pieteicēji uzskata, banku pārņemšanas likums pasaka ko – valsts nāks tev palīgā tad, ja iedodot tev naudu, subjektam, es varēšu piedalīties vai nu pārvaldībā, vai nu akcionāru akciju kapitālā, kapitālstruktūrā pie tādiem vai citādiem nosacījumiem. Un tad, draudziņ mīļais, vai nu tu pats tiec galā savā tajā mājā, vai mēs tev palīdzam vai nepalīdzam. Pats atsakies no savām pirmtiesībām, pats pieņem lēmumus, kā man tev ātri palīdzēt, ko saka banku pārņemšanas likums. vai nu, ja valstij liekas, kad man tev ir jāpalīdz, tāpēc ka tu esi svarīgs, sistēmiski nozīmīgs un visādi citādi nepieciešams, tad mēs tevi, nu teiksim, tā ar varu mēs tevi pārņemsim, kas sabiedrības interesēs ir pieļaujams. Par to arī nav strīds. Pārņemiet ar varu, atlīdziniet, kompensējiet vai nu latu vai nu 100 miljardus, kā nu kurā gadījumā vajag, tieši visu, ko nosaka banku pārņemšanas likums un ejam tālāk. Par to strīds nav, neskatoties uz to, ka pieaicinātās personas uz to vērš uzmanību. Mums ir konkrētais kredītiestāžu panta labojums, kas piešķir padomei šīs te tiesības lemt par akcionāru akciju pamatkapitāla palielināšanu. Tā procedūra, kādu mēs saprotam, būtu bijusi jābūt, un tas būtu bijis leģitīmais mērķis, kāda nav, ka akcionāru ieceltā padome caur valdi varētu lūgt šiem pašiem akcionāriem - iedodiet naudu. Akcionāri lemj – dodam, nedodam, palīdzam, nepalīdzam. Un tad, kad visi resursi ir izsmelti, tad viņi iet pie cita kāda, piemēram, pie valsts, un saka – nāc tad tu pie mums. Lai gan visi runājam mēs par to, ka valsts gribēs piedalīties un palīdzēt, un dot naudu kompānijai, tāpēc šāda norma ir vajadzīga, pati norma nesaka to, ka valsts pati dos naudu. Norma ir uzkonstruēta, ka jebkurš cits, valde ja palūgs Ministru kabinetu pieņemt lēmumu par līdzdalību, pamatkapitālā piedalīties tomēr tur var jebkurš cits, jebkura cita sabiedrība. Dzīve to arī parādīja – vai nu tā ir Privatizācijas aģentūra, vai nu tā ir kāda cita banka, vai nu tas ir kāds cits vispār tiesību subjekts. Mums nav šī te mehānisma, ko mums mēģina pateikt, leģitīmā mērķa, ka tikai valsts nāks ar savu naudu kompānijā, tāpēc vajag to normu. Tas tā nav. Ejot tālāk par leģitīmo mērķi... Ko mēs redzam, kā dzīvē norma tika īstenota. Ir tikai 1 gadījums bijis. Tāpēc mums ir jāapskata, jo viņš

aizskar pieteicēju intereses tieši. Vispirms valsts pārņēma banku 2008.gada novembra sākumā. Pēc tam decembrī pieņēma Banku pārņemšanas likumu. Ar banku nenotika nekas. Valsts bankā noguldīja dažādas naudas summas, citi saprot – depozīts, kā valsts bija darījusi ilgstoši pirms tam. Bet PAREX bankā Latvijas valsts budžeta līdzekļi gan bija pirms tam, gan pa vidu, gan arī pēc tam. Un tikai pēc gandrīz pusgada, būdama jau kā bankas lielākais akcionārs, valsts pēkšņi nonāca pie secinājuma, ka tai papildus iegūtajiem procentiem kapitālā nepieciešami vēl daži. Un valsts rīkojās, kas ir interesanti, ka viņa rīkojās nevis saskaņā ar Banku pārņemšanas likumu, kas būtu bijis loģiski, bet ar jaunradītās normas palīdzību. Pirmo reizi neveiksmīgs pamatkapitāla palielināšanas mēģinājums notika 2009.gada martā, kad padome pieņēma lēmumu par pamatkapitāla palielināšanu. Es līdz galam nesapratu, kāpēc viņš neīstenojās. Bet viņš īstenojās pēc tam maijā. Kāpēc es šādu te minu? Lūdzu tiesu vērst uzmanību uz šiem te secīgajiem soļiem. Tāpēc, ka visa, pa lielam, argumentācija, kāpēc mums ir jāpārķāpj Satversme, Eiropas Savienības direktīvas un šis akcionāru tiesību pamatprincips, kā es saprotu no pārējiem lietas dalībniekiem, tiek motivēts ar argumentu „vajag steidzami, ir krīze”. Ja mēs redzam, ka valsts ir pārņēmusi banku novembrī un pirmo reizi ar steidzamību „vajag” rīkojās maijā, es nekādīgi nevaru piekrist, ka šie septiņi mēneši nozīmē „steidzami”. Pa septiņiem mēnešiem parastajā kārtībā, Komerclikuma noteiktajā, varēja palielināt banku pamatkapitālu vismaz trīs reizes. Tas, ko es gribu vērst tiesas uzmanību, kas faktiski vienīgais arguments par steidzamību, ko ir pieminējušas pieaicinātās personas un Saeima, kas ir izdevusi normu, ir, nu, ir falšs. Es citādāk nevaru viņu nosaukt. Saeima atbildes rakstā norāda, ka akcionāru tiesību ierobežojumi pamatojami ar speciāliem apstākļiem ātra komercdarbības atbalsta instrumenta izmantošanā attiecībā uz finansiālās grūtībās nonākušu kredītiestādi. Protams, retorisks jautājums, vai Saeima tiešām nopietni to uzskata, ka investors tiesu un Eiropas Savienību var pārliecināt ar šādu ātru instrumentu, kuru piemēro pēc septiņiem mēnešiem. Vēršam uzmanību uz to arī, kad vismaz 4 padomes lēmumi par pamatkapitāla palielināšanu gandrīz 3 gadu laikā nekādi nevar norādīt uz steidzamību, kas it kā ir bijusi nepieciešama šīs te normas piemērošanā, pieņemšanā. Trešais tāds mazais apakšpunktīšs pie šī. Un vispār, cik te šī tiesību norma Saeimas ieskatā var tikt piemērota? Cik ilgi ir šī te steidzamība? Tagad izveidojusies tāda amizanta situācija - valsts, kā jau es minēju, nopirkusi parastajā, pie tam bišku vēlāk, ir nopirkusi akcijas kapitālsabiedrībā un saka – ziniet, mēs te tagad, mūsu ieceltā padome, mūsu ieceltā valde pieņemsim banku kapitāla palielināšanas lēmumu, jo mums liekas, ka ir joprojām steidzamība jau 3 gadus. Ceturtajā gadā nē, mēs vairs negribam šo normu, mēs rīkosimies pēc Komerclikuma. Labi, ka tiesas sēde mums notiek šodien, nevis ātrāk – jūnijā, jūlijā. Kāpēc? Kāpēc es runāju par mirušo tiesību normu. Dzīve parādīja un valsts rīcība parādīja, ka viņi paši saprot, ka šī norma ir absurda un prettiesiska, jo augustā Parex bankas 5.reizē, kad tika palielināts pamatkapitāls, notika Komerclikuma noteiktajā kārtībā. Sasauca akcionāru sapulci, palielināja, viss, kā vajag. Pēkšņi pazudis gan steidzamība, gan krīze mums beigusies valstī, un tas parāda, ka valsts ir radījusi tādu tiesību normu, kuru viņa var piemērot vienīgi pati ekskluzīvā gadījumā - vai nu atdos pēc vienas normas, kas izslēdz un ierobežo akcionāru pamattiesības, vai nu es rīkojos pēc vispārīgās, kā tagad sanāk – pēc Komerclikuma. Mēs gribam teikt – nevar būt šāds mehānisms, kur nav nekādu kritēriju, kāpēc lai ierobežotu pārējo akcionāru tiesības pēc viena akcionāra ieskatiem, vienkārši – gribu ierobežot, gribu neierobežot. Kāda motivācija? A nekāda. Valsts kā akcionāru pamattiesību ievērošanas pretēji apstrīdētai normai un pārākums pār pārējiem akcionāriem, kuru pamattiesības tiek ierobežotas ar šo pašu normu. Valsts uzvedība parādīja, kā norma tiek piemērota atbilstoši leģitīmajam mērķim. Ļoti īsi. Fakts ir tāds, kā tad tā norma tika īstenota dzīvē. Valsts pati sev palūdza līdzdalību kapitālā, kur viņai jau bija šī te līdzdaļa kapitālā. Parex banka bija valsts. Te neizpratne dažiem ir. Pati atbalstīja savu lūgumu

Ministru kabinetā un uz šī paša Ministru kabineta lēmuma pamata valsts ieceltā padome izstūma mazākuma akcionārus no kapitāla, būtiski samazinot viņu īpatsvaru. Mēs uzskatām, ka šādā veidā spoži nodemonstrēja, ka attiecībā uz sevi kā akcionāru tā nodrošināja akcionāra pirmtiesības ievērošanu. Nu mūsu strīds par šo te pirmtiesību, var vai nevar akcionārs pieteikties pamatkapitāla palielināšanā. Valsts saka – ja mēs kā valsts piesakām, tad mēs varam pirmtiesību tur izmantot. Viņi parakstījās uz jaunajām akcijām, bet pārējiem akcionāriem šīs tiesības liedza, atsaucoties uz šo pašu jaunradīto normu. Šis arī apstiprinās ar pieaicināto personu paskaidrojumiem. Ja nekļūdos, Saeimas Juridiskais birojs bija norādījis, ka norma ir pati par sevi pretrunā. Jo ja valsts grib piedalīties sabiedrībā un iegūt akcijas, tad viņa nevar uz viņām parakstīties. Valsts pateica – ziniet, mēs piedalīsimies, parakstīsimies un otro daļu pantā apstrīdētajam uz sevi nepiemērosim, mēs otro daļu piemērosim tikai uz visiem pārējiem. Pēdējie trīs ir apstrīdētajā tiesību normā ietvertais netaisnīgums jeb mērķis pārkāpt citu akcionāru tiesības uz īpašumu. Īsi gribētos un lūdzu vērst tiesu uzmanību paanalizēt abus šos te gadījumus, kas norādīti apstrīdētajā tiesību normā. Pirmais ir tāpat, ja Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumu par līdzdalības izdošanu bankā, tad padome var lemt par pamatkapitāla palielināšanu. Es saprotu, ka tas, un dzīve to rāda, ka tas nozīmē ko – ka turpmāk jebkuras bankas akcionāriem, kuriem pieder faktiskā kontrole, faktiski ir bankas kontrole, var piederēt arī 30 procentiem nav jābūt 50 vai 80. Vai nu mēs aicinātu valsti ignorēt pārējos akcionārus neļaut tiem piedalīties ar kapitālu bankas darbībā un finālā lemt par mazākuma akcionāru līdzdalības samazināšanu. Norma parāda, ka kontrolējušie akcionāri ieceļot sev lojālo padomi, kuri ieceļ sev lojālo valdi, var uzaicināt valsti un tā valsts var būt pati arī šis kontrolējošais akcionārs, ignorējot visus akcionārus un neviens šādā gadījumā nepieprasīs ne $\frac{3}{4}$ akcionāru gribas izpaušanu, ne jebkādas citas šīs te prasības, ko nosaka Komerclikums. Otrs gadījums, kad padome var lemt par pamatkapitāla palielināšanu tad, ja valsts nolēmusi palielināt jau esošo līdzdalību komercsabiedrībā. Ļoti vienkāršs piemērs. Valstij ir, piemēram, 10 procentu akciju sabiedrībā 50. Viņi vienkārši pieņem lēmumu – mēs gribam pārējos izstumt, padome, lūdzu, vērsaties Ministru kabinetā, Ministru kabinets pieņem lēmumu – mēs ejam līdzdalībā, palielinām pamatkapitālu, pārējos stumjam ārā. Viss. Normas strādā precīzi - izstumjam visus pārējos ārā. Kas interesanti, neviens neprasa šiem mazākuma akcionāriem un nepiedāvā viņiem iespēju piedalīties šajā te bankas glābšanā ar naudu. Mūsu pieteicējiem, kam ir lieli naudas resursi, neprasīja valsts vai pat nepiedāvāja. Nebija vispār šāda tiesība paredzēta – nākat ar naudu, iedodiet 270, 700 miljonu, miljardu... nav šāda opcija. Tāpēc mēs varam reducēt šo te normu uz turpmāko, kad jebkurā akciju sabiedrībā, kredītiestādē, kur valsts ir īpašnieks lielāks vai mazāks vai arī kur ir daži akcionāru grupa lojāla valstij, var pieņemt lēmumus par pārējo izstumšanu un tam nav nekādi leģitīmie mērķi. Kolēģis jau baksta, ka es esmu laiku gandrīz visu izsmēlis. Es burtiski 2 vārdos pārejot aizrāvos ar ekonomisko pamatojumu. Ļoti, ļoti īsi, kas ir viens no tādiem arī motīviem, kas pavīd pieaicināto personu viedoklī. Nu, lūk, ekonomiski mums vajadzēja, neviens nevarēja vai negribēja. Es jau īsi pieskāros, ka akcionāriem nepiedāvāja piedalīties bankā ar naudu, viņus apgāja tāpatās, bet otrs, ko parādīja arī valsts, šis arguments nav arguments šīs tiesību normas piemērošanai leģitīmisma analīzei, jo banka saņēma no valsts naudu kā depozītus un šie te depozīti tika konvertēti akcijās. Tā nebija papildus nauda akciju pamatkapitālā. Un, tā vispārīgi runājot. Tas nozīmē, ka likviditātes problēmu nerisināja caur pamatkapitāla palielināšanu, bet likviditātes problēmu risināja valsts ar depozītu piesaisti. Līdz ar ko arguments par ekonomisko ātro rīcību nav pamatots. Turklāt, diemžēl, bet arguments, ka mēs negribam, lai pārējie akcionāri iedzīvojas uz akciju vērtības pieaugumu, jo mēs, lūk, kā valsts iedosim taču bankai naudu, neiztur kritiku, jo, pirmkārt, šo vērtējumu, ko iedos valsts naudu bankai, var izslēgt ārā no akciju aprēķina, nevienam svešiniekam neko nevajag. Otrs, Parex bankas gadījumā valsts ko izdarīja, iedeva depozītus un

izcēla ārā lielākos aktīvus. Tā ka, nu atvainojiet, runāt par to, ka valsts ir kaut kā ar šo te normas leģitīvismu pamato, lūk, ar kaut kādu vērtības pieaugumu, neiztur kritiku. Tādēļ ka drīzāk mums, mazākuma akcionāriem jāprasa valstij atdot atpakaļ no Parex bankas izcelto aktīvu nevis valsts var izvirzīt kaut kādas pretenzijas vai jautājumus par leģitīvismu attiecībā uz mazākuma akcionāriem. Un sekas gadījumā, ja tiesa atzīst par spēkā neesošu tad no pieņemšanas brīža... 2 teikumi faktiski... Tas neko daudz nemaina. Tas nevērš un atjauno vēsturisko taisnīgumu. Valsts bija nopirkusi Parex bankā parastā civiltiesiskā darījumā 85 procentus akcijas. Tās viņai arī 85 procenti viņa atjaunos savu to īpatsvaru kapitālā. Tāpat viņiem ir vairākums. Viņi var mēģināt, nevis mēģināt, bet viņi var mierīgi pieņemt lēmumus par pamatkapitāla palielināšanu Komerclikumā noteiktajā kārtībā, arī palielināt vairākkārtīgi. Tā ka nekas tāds nenotiks. Jo samazināt nav nekādas motivācijas lai pieteicējam, kam bija 5 procenti, faktiski visu kopā sarēķināju - pat 7, samazināt viņus uz 1 procentu, nekādas tādas intereses pamatojumu, kāpēc lai šāda norma būtu spēkā neesoša, neesmu redzējis.

Paldies.

A.Lošmanis

Godātā tiesa, es tiešām tikai, arī ņemot vērā to, ka mēs visi iesnieguši viedokli, kurš arī balstās uz tādu salīdzinājumu ar Vācijas tiesību noteikumiem, es arī vērsīšu uzmanību, nu, teiksim uz atsevišķiem jautājumiem, protams, neanalizējot sīkāk Vācijas tiesiskos regulējumus, bet veicot tādu īsu salīdzinājumu un īsus šos secinājumus izklāstīšu tāpat ka nu faktiski 1 aspekts, par ko kolēģis runāja, ka vajadzētu apsvērt arī Satversmes tiesai par to, vai šāda veida rīcība, kad akcionāriem nav tiesību piedalīties sabiedrības pārvaldē, balsojot par pamatkapitāla palielināšanu un izmantojot savas pirmtiesības, vai šāda rīcība tomēr neatbilst piespiedu atsavināšanas gadījumam. Tātad tas būtu vērtējams tieši no šī te aspekta. Un es esmu arī šeit norādījis, mūsu viedoklī norādīts arī uz attiecīgu teiksim tiesisku Vācijas tiesību doktrīnu, ka tas tā varētu būt, ka jāvērtē tiesību no šī te piespiedu atsavināšanas pieļaujamības kritērija viedokļa. Taču nu, ja Satversmes tiesa uzskata, ka tas nav šis gadījums... nu no 1 puses var arī saprast, ja jau ir piespiedu, ja jau nav tiesību balsot, tāpat nav tiesību piedalīties sabiedrības pārvaldē, un tā faktiski šodien tā ir galvenā šādas kredītiestādes akcionāru vienīgā tiesība. Tātad, ja šī tiesība tiek ignorēta, tad viņa faktiski nozīmē, ka viņa ir atņemta un līdz ar to tad būtībā bankas akcionāram vairs nav nekādu tiesību, un tāpat no šī viedokļa varētu uzskatīt ka šajā gadījumā runa ir par piespiedu atsavināšanu. Vēl es gribēju vērst uzmanību uz to, ka, protams, ir arī Vācijas tiesībās bijusi šī norma, bet nu arī mēs esam viedoklī var izlasīt arī, kur tika apšaubīta šīs normas, teiksim, konstitucionalitāte un atbilstība Eiropas tiesību normām. Faktiski vienīgais tāds nopietni vērā ņemamais arguments tāpat, mēs, kā mēs saprotam, uz ko arī vērsu uzmanību, vērsīs uzmanību noteikti arī Saeimas pārstāvji, ir tas, ka, lūk, šim procesam bija jānorisinās ātri. Tātad ir izklāstīts tāpat faktiski šī pamatkapitāla palielināšanas procedūra pārsniedz 70 dienas. Bet nu tāpat mūsu uzskats ir tāds, ka šis arguments neiztur nekādu kritiku. Tātad, ka līdz ar to tad, ja ir par garu termiņš, te tad nocērtam akcionāru tiesības vispār, nu galu galā tāpat nekas nekavēja likumdevējam lemt savādāk un, proti, lemt par šo termiņa samazināšanu. Tātad gan attiecībā uz akcionāru sapulces sasaukšanu, gan arī attiecībā uz pirmtiesību izmantošanas termiņu. Varbūt pirmtiesību izmantošanas termiņš pārkāpj otro sabiedrības direktīvu. Īstenībā nu mēs arī Vācijas tiesību regulējumā redzējam - tur bija pat viena diena kādu laiku starp sapulces sasaukšanu un akcionāru sapulces norisi. Šeit ņemta tāpat lietas materiālos ir Finanšu ministrijas izteikums par to, ka padomei ir nepieciešamas 10 dienas, lai sagatavotu lēmumu. Godājamā tiesa, 10 dienu laikā var sasaukt un noturēt akcionāru sapulci, un sagatavot tam visus nepieciešamos dokumentus. Līdz ar to no šī viedokļa akcionāru pirmtiesību izslēgšana absolūti nebija vajadzīga. Tātad šo mērķi, ja tas ir uzskatāms par kapitāla piesaistes

leģitīmo mērķi, viņš bija sasniedzams arī šādā ceļā, nelikvidējot akcionāru sapulces kompetenci šajā jautājumā. Un tāpat, protams, mēs arī esam viedoklī norādījuši vēl vairākus risinājumus, kas atvieglotu lēmumu pieņemšanu, tai skaitā balsu vairākumu prasību samazināšana, civiltiesiskās atbildības noteikšana par lēmuma kavēšanu utt. Tāpat tas ir minēts, tas ir arī citās valstīs, teiksim, konkrēti Vācijā. Kas attiecās uz pirmtiesībām, tāpat arī šajā ziņā mēs izrādās neesam izmantojuši visus otrās sabiedrības direktīvas piedāvātos risinājumus un tāpat Komerclikums pat ir stingrāks nekā otrā sabiedrības direktīva. Komerclikums neparedz izslēgt pirmtiesības ar akcionāru sapulces lēmumu, izņemot gadījumus, ja ir runa par pamatkapitāla palielināšanu ar īpašu mērķi, tā kā 29.direktīvā 29.panta 4.daļa skaidri un gaiši paredz šo iespēju. Tāpat, kas tad traucēja likumdevējam izvērtēt Komerclikuma normu stingrību vai nestingrību un attiecīgi pieņemt lēmumu, kas būtu, tāpat, atbilstošs šiem direktīvas noteikumiem. Es gribēju, tāpat, es uzskatu, tāpat, nu, protams, var teikt, jā, pirmtiesību izslēgšana pati par sevi, protams, *apriori* varbūt nebūtu uzskatāma par īpašuma tiesību ierobežojumu, bet par īpašuma tiesību ierobežojumu viņa kļūst tad, ja pirmtiesības tiek izslēgtas uz likuma pamata. Direktīva savukārt saka, ka šīs pirmtiesības var izslēgt, bet uz akcionāru sapulces pamata, lēmuma pamata. Un tas ir tas, kas ir, nu teiksim, būtu šai gadījumā ņemams vērā. Tāpat arī bija jautājums, kāpēc, nu, nepieciešama šī te pirmtiesību izslēgšana uz likuma pamata, jo arī Vācijas pašreizējais tiesiskais regulējums rāda to, ka trešās personas un paši akcionāri var piedalīties pamatkapitāla paaugstināšanā veicot šo te rekapitalizāciju. Vēl viens aspekts uz ko es vēlētos vērēt Satversmes tiesas uzmanību ir tas, ka, diemžēl, Latvijas tiesiskais regulējums, ņemot vērā to, ka, un arī kolēģis jau pieskārs tam, ka valstij ir faktiski iespējams bezgalīgi audzēt savu apjomu šādā veidā, dalības apjomu bankas pamatkapitālā, un, tāpat, savukārt neviens normatīvais akts neparedz to, ka valstij kaut kādā brīdī būtu šīs te akcijas jābeidz un tad viņas būtu jāpārdod esošajiem akcionāriem. Ir atbildes rakstos norādes, tādas vispārīgas, par to, ka tiks apsvērta iespēja, taču skaidra un gaiša regulējuma, kāds ir Vācijā nav. Tad esošajiem akcionāriem neviens neko negarantē. Tika pieminēti arī citi aizsardzības līdzekļi, īpaši Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dokumentos, tāpat, nu, par zaudējuma atlīdzību, nu, šeit un īpaši atsauce uz Komerclikuma 172.pantu, uzskatu, pilnīgi nepamatota, jo minētais Komerclikuma pants vispār neregulē akcionāru prasību, bet regulē sabiedrības prasību par zaudējuma atlīdzību no valdes un padomes locekļiem. Un otrs, protams, nu, gribētu redzēt, kā tad šo zaudējumu atlīdzību tad varētu pierādīt, un ja valdes un padomes locekļi būtu atbildīgi.

G.Kūtris

Jūsu laiks ir iztecējis.

A.Lošmanis

Godājamā tiesa, es gribētu lūgt 3 minūtes apmēram. Es gribētu izteikties par atsevišķiem Eiropas tiesību jautājumiem.

G.Kūtris

Lūdzu, 3 minūtes. Un otrai pusei arī 3 minūtes vairāk.

A.Lošmanis

Godātā tiesa, par Eiropas tiesību regulējumu. Kāpēc mēs šeit runājam par Eiropas tiesību regulējumu. Tāpēc, ka, un tas ir norādīts doktrīnas avotos attiecībā uz otro direktīvu. Šajā aspektā, tāpat, direktīva viennozīmīgi pasaka – pamatkapitāla palielināšana ir iespējama tikai, jebkura kapitāla, iespējama ar akcionāru sapulces lēmumu. Un tāpat skaidrs, ka otrā direktīva, un tas arī redzams no atziniem, šeit ir piemērojama un šajā gadījumā viņa ir tikusi pārkāpta, un tāpat šī direktīva nosaka minimālo akcionāro tiesību standartu. Un, tāpat, ja tiek pārkāpts šis standarts, tad tiek, teiksim, arī pārkāptas akcionāru īpašumtiesības Satversmes izpratnē. Līdz ar to, protams, direktīvas piemērošana šajā gadījumā ir būtiska. Un es nepiekrītu argumentiem, ka mums jābalstās

uz kaut kādiem viedokļiem, kas ir izteikti starp komunikāciju starp Eiropas komisiju vai Eiropas Centrālo banku, bet jābalstās uz esošo regulējumu. Mēs esam gan pieteikumā, gan viedoklī norādījuši uz svarīgākajiem Eiropas Savienības tiesas nolēmumiem, bet vēl vienu jautājumu es šeit gribētu izcelt. Tas ir jautājums par to, īpaši pievērsties, jo es jūtu, ka te runa būs par valsts atbalstu. Vai valsts atbalsta sniegšana ļauj atkāpties no otrās direktīvas noteikumiem. Godātā tiesa, mēs vēršam uzmanību uz 1992.gada 19.novembra spriedumu Kerafina lietā, kur Eiropas Savienības tiesa ir skaidri un gaiši pateikusi, ka Eiropas komisijas lēmums, kurš pieņemts saskaņā ar Eiropas līguma 93.pantu toreiz, tas ir saistībā ar valsts atbalsta pieļaujamību, nevar tikt iztulkots tādejādi, ka dalībvalstij, uz kuru šis lēmums attiecas, ir tiesības pat uz laiku uzturēt spēkā tādu nacionālu tiesisko regulējumu, kurš pārkāpj otrās sabiedrības direktīvas noteikumus. Tātad, es domāju, ka šis pietiekami skaidri un nepārprotama norāde nav saprotama, kāpēc lai šodien šis princips nebūtu spēkā. Kolēģis jau runāja par ārkārtas situāciju, kas ir, tātad nav īsti skaidrs no normas, kurā brīdī tad šī ārkārtas situācija ir un kurā nav, un līdz ar to, godājamā tiesa, pat, ja mēs uzskatām, ka šeit ir leģitīms mērķis šai normai, pat ja mēs uzskatām, mēs uzskatām, ka šo mērķi – ātra kapitāla piesaiste – bija iespējams sasniegt ar tādiem līdzekļiem, kas mazāk ierobežo individuus. Tātad, konkrētajā gadījumā akcionāru sapulces lēmumu. Tātad, šo institūtu modificējot, pielāgojot attiecīgai situācijai nevis izslēdzot pēc būtības šīs te akcionāru tiesības. Tas man būtu viss. Paldies.

G.Kūtris

Tātad 1.jautājums mazlietiņ par Satversmes 105.panta ievērošanu.

Jūs savā izklāstā pašā sākumā teicāt, ka pēc būtības Latvijas valsts nacionalizēja, atņemot akcijas. Vai kādā citā veidā varētu saprast, ka jūs uzskatāt, ka apstrīdētā norma neatbilst 4.teikumam 105.pantā par īpašuma piespiedu atsavināšanu? Vai jums ir kādi argumenti, ka mazākuma akcionāriem akcijas ir atņemtas, vai viņiem vispār nepastāv, vai viņu vērtība, salīdzinot ar citu akcionāru akciju vērtībām, ir savādāka?

V.Tihonovs

Viennozīmīgi, ka jā, ir pārkāpts, jo... atbildēšu tā. Jums pieder, piemēram, 30 procenti akcijas. Un pēkšņi jums pieder 1 procents akcijas, jo tas, kas ir lielākais, jūs ir izstūmis. Nu es te tā, es lakoniski. Caur to, ka es nevaru izvīrēt ne padomes locekli vairāk, es nevaru piedalīties proporcijā atbilstošā kāda bija dividenžu sadales laikā, es nevaru piedalīties, grupēties ar pārējiem akcionāriem būtiskos lēmumos, kā piemēram, pamatkapitāla palielināšana, likvidācija, uzņēmuma darbības maiņa un vairāki citādi fundamentāli jautājumi. Pirmkārt. Otrkārt, tiesiskais apjoms caur to mums ir būtiski samazinājies. Treškārt, ekonomiskā vērtība ir būtiski samazinājusies, jo, ja līdz tam rēķina tomēr tā pēc tādas vai citādas formulas, uzņēmumu pēc tam daļa ārā, cik tad tev tie 30 procenti savi, mūsu gadījumā 7 procenti. Pēc tam tas 1 procents maksā pilnīgi savādāk. Acīmredzami būtiski mazāk. Mēs uzskatām, ka šī te starpība, kas ir atņemta, nu tā ir nacionalizācija pēc savas būtības.

G.Kūtris

Principā akciju vērtība visām akcijā ir vienāda. Neatkarīgi kurš no...

V.Tihonovs

Nominālvērtība? Nominālvērtība, jā. Varbūt. Nezinu. Tāpēc, ka ir ļoti interesants, starp citu, jautājums, mums nebija laika, bet atbildot plašāk, pamatkapitālu kad valsts palielināja 4 reizes, pirmo reizi viņa palielināja ar balss tiesībām 140 miljonus, pēc tam 35, 24 miljonus bez balss tiesībām. Mēs vispār nesapratām, kā to var izdarīt uz vienas normas pamata. Tātad, ja mēs sāksim rēķināt vēl akciju atšķirībā no balsstiesībām, nebalssstiesībām, cik viņai nominālvērtība vai faktiskā vērtība, jebkurā gadījumā tur ir atšķirības. Mums bija ar balsstiesībām. Mēs uzskatām, ka jā, ekonomiskā vērtība ir samazinājusies.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, cik apmēram procentu akciju vajadzētu piederēt, lai jums būtu, mazākumakcionāriem, būtu kaut kāda teikšana pie padomes izveidošanas vai lēmumu pieņemšanas?

V.Tihonovs

Divas daļas atbildei.

Pirmā daļa. Viņiem bija un bija vairāk kā 5 procenti. Tas pēc Komerclikuma ir pietiekami, lai es izvirzītu padomes locekli. Par cik tie ir ļoti nopietni akcionāri, tad viņu kandidatūras vienmēr, nu, tiek sagaidīts, ka būtu būtiski apsvērtas. Jo nu galu galā, ja ERAB pats ir akcionārs un pārējie ir nopietni spēlētāji... tagad izvirzīt kandidātu mēs vairs nevaram, pirmkārt. Bet otrkārt, plašāk skatoties, ir atkarīgs no lielo akcionāru sadalījuma, ko vislabāk parādīja valsts līdzdalība Latvijas kuģniecībā, kur piederоši 3, 4, 5 procenti tur brīžiem ir zelta akcija. Ja pārējiem 48, tad ar taviem trijiem nodrošina to kontroli. Šajā gadījumā kas bija – tā tad valsts nopirka vispirms to 51 procentu, pēc tam vēl piepirka klāt parastajā ceļā, pēc pusgada tad iesaistījās tajā spēlē. Ja man godīgi jāatbild, ka akcionāru sadalījums, nu, bija tāds, ka, nu, tik ilgi, cik ilgi Kargins ar Krasovicki realizēja kopīgu politiku, tik ilgi viņiem bija 51 procenti, pēc tam piesaistījās valsts. Tad valstij 51 procenti, un mēs sakām, ja tiesa atzīs par spēkā neesošu, valsts atgūs savu 51 procentu un nekas dižs nenotiks.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, vai tomēr visos šajos pamatkapitāla palielināšanas gadījumos nebija brīdis, kad mazākuma akcionāriem piederēja pat vairāk nekā 50 procenti, bet vienalga viņi netika padomē iekšā, pārstāvis?

V.Tihonovs

Starp pamatkapitāla palielināšanu vai pirms visas tās epopejas?

G.Kūtris

Pirms tās epopejas.

V.Tihonovs

Jā, varbūt, jā. Nezinu.

G.Kūtris

Kad noraidīja mazākumakcionāru pārstāvi vienkārši...

V.Tihonovs

Bija tā, jā, varbūt, jā.

G.Kūtris

Tad arī lielāks procenti akciju piederēšanas sadalījums nenozīmē, ka ir lielāka teikšana uzreiz.

V.Tihonovs

Automātiski nē, bet mēs jau vadāmies kā juristi. Nu, tad tev tiesībai ir jāpieder, tev nevar atņemt tiesību tikai tāpēc, ka man liekas, ka tu vienreiz viņu realizēji, bet tev neievēlēja tavu kandidātu.

A.Lošmanis

Es drīkstu? Es papildināšu šo atbildi. Faktiski kolēģis šeit minēja, ka, atbildot uz tiesas priekšsēdētāja jautājumu, ir, tā tad, viens, ir šī padomes locekļa izvirzīšana, bet šis te, esam pieteikumā norādījuši, no 8 līdz 2 procenti, tagad ir pēc pēdējā palielinājuma faktiski ir zem 1 procenta. Komerclikumā vairākās vietās ir šie 5 procenti jeb 1/20 daļa, vai arī, tā tad, kādas tiesības var piemist, ja kaut kādas tiesības izvirzīt prasības utt. Šeit, tā tad, no 8 līdz 2, tā tad tas ir būtisks tiesību, teiksim, samazinājums šai gadījumā. Un otrs, ko es vēl gribēju piebilst, ka, es jau minēju savas uzstāšanās sākumā, šo piespiedu atsavināšanu var vērtēt tādejādi, ka, protams, akcijas kā

vērtspapīri, kā ķermeniskas lietas atņemtas netika, bet tika pateikts, ka šīm akcijām konkrētajā gadījumā, ar šīm akcijām, tātad, nevar pieņemt nekādus lēmumus.

G.Kūtris

Labi. Tad saistībā ar to pašu jautājumu. Sakiet, lūdzu, vai ņemot vērā balsu samēru akcionāru sapulcē, vai jūsu rīcībā ir kādi argumenti, kuru uzklaušanās gadījumā, ja pamatkapitāla palielināšana notiktu vispārējā kārtībā ar akcionāru sapulces lēmumu. Akcionāru sapulce nolemtu nepalielināt pamatkapitālu vai palielināt savādākā apmērā. Tātad, jūsu pārstāvēto akcionāru balsu samērs un spēja ietekmēt lēmumu par pamatkapitāla palielināšanu vai nepalielināšanu.

A.Lošmanis

Protams, ka mums tādu pierādījumu nav, bet mēs jau teicām, ka faktiski arī nekādas indikācijas nebija par to, ka mazākuma akcionāriem šis jautājums tiktu uzdots un, tātad, viņi arī pašreiz nav spējīgi... mums ir grūti atbildēt uz šo te jautājumu.

Kas attiecas uz ietekmēšanu vai neietekmēšanu, šai gadījumā ir jautājums. Jā, droši vien. Tur jau ir tā lieta, ka uz brīdi kad, stājās spēkā apstrīdētā norma, valstij, teiksim, valstij vai Privatizācijas aģentūrai, tātad, valsts faktiski turēja šīs akcijas, valstij piederēja jau 85 procenti. Tātad, protams, pie šāda akciju turējuma skaidrs, ka valsts šos lēmumus var pieņemt faktiski jau viena pati. Redziet, tiesību ierobežojums nav atkarīgs no tā, cik daudz akcijas pieder. Teiksim, var piederēt arī neliels akciju skaits, bet svarīgi ir tas, ka ar šīm akcijām var izmantot no šīm akcijām piederošās tiesības un, tātad, galu galā, attiecībā uz pirmtiesībām, tātad, ja būtu šīs pirmtiesības, tad, protams, tādā veidā akcionāriem būtu iespēja noturēt šo savu, teiksim, 8 procentu barjeru. Protams, cik daudz akcijas iegūt, ir katra subjekta ziņā, tie ir ekonomiski apsvērumi utt. Bet, teiksim, nav arī doma, ka arī tāda, ka jebkurā gadījumā ir jāiegūst kautkāda noteikta ietekme sabiedrībā, tātad, lai mēs varētu spriest par tiesību pārkāpuma esamību vai neesamību.

V.Tihonovs

Es, ja drīkstu, papildināt. Atbildēšu 2 tādus maziņus... mums ir 2 pamati – tiesiskā palāvība un tiesības uz īpašumu. Iegūstot tiesības uz īpašumu, es rēķinos, ka tie pamatnoteikumi paliks tādi, kādi viņi ir bijuši, kad es esmu ieguvis tiesības uz īpašumu, bet nevis, kad valsts tad kad nopirks akcijas no mana līdzakcionāra un ņems mani un manu līdzdalību samazinās. Tas ir viens no pamatiem mūsu pieteikumā. Otrs, atbildot uz tiesas jautājumu, faktiski mēs runājamies par ekonomisko sadaļu. Ja es nekļūdos, (nesaprotami runā) un to mēs bijām arī norādījuši, ka lietas būtība, leģitīmās normas mērķis bija, ka bankai steidzami vajadzējis naudu. Es joprojām nesaprotu, kāpēc tad nevarēja valde dot iespēju mazākuma akcionāriem nākt ar šo te naudu, jo tajā laikā, astotā gada beigās, devītā gada vēl vidusdaļā, mazie akcionāri, tā saucamie, tie mazie akcionāri lielāki par Latvija valsts budžetu, viņi būtu nākuši ar naudu palīdzēt bankai. Viņiem to neļāva, viņiem to neļāva.

G.Kūtris

Skaidrs. Tas gan nebija mans jautājums. Jūs runājat savu viedokli.

(Runā vienlaicīgi, teksts nav saprotams)

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, tad saistībā ar to. Vai jūs uzskatāt, ka Parex banka varēja turpināt darboties bez valsts atbalsta? Vai vairākuma akcionāri, pārdodot savas akcijas par 2 latiem valstij, darbojās pret jūsu pārstāvēto akcionāru interesēm?

V.Tihonovs

Divas daļas nopietnas. Tas bija parasts civiltiesisks darījums, kur 2 akcionāri, mēs viņu saucam par pušiem, pārdeva savas akcijas. Tur nebija nekāda sakara ar šīm te tiesību normām. Pēc tam, kad

valsts ieguva kontroli, valsts mainīja likumu un pēc pusgada, atsaucoties uz šo likumu, stūma ārā mazākuma akcionārus.

G.Kūtris

Tātad tas nebija valsts atbalsts Parex banka šajā situācijā?

V.Tihonovs

Nolikt depozītus, kā viņi bija agrāk, pēc tam un tagad? Tas jau kas tas par valsts atbalstu? Un turklāt, godājamā tiesa, valsts jau tā arī neiestājās par akcionāru. Iestājās: te vienā brīdī bija banka, Hipotēku, kas iestājās par privatizāciju, te vienā brīdī bija Privatizācijas aģentūra, te vienā brīdī ERAB bija, privāttiesību subjekti dažādi. Valsts atbalsts būtu bijis tad, ja būtu bijis otrādi – vispirms valsts pieņem spēles noteikumus, ka mēs dosim piespiedu kārtā jums valsts atbalstu, ja uzskatīsim par vajadzīgu vai brīvprātīgi, ja jūs atnāksiet. Valsts tā neizdarīja. Valsts vispirms ienāca iekšā un pēc tam izdomāja, ka it kā esot valsts atbalsts. Atbildot uz tiesas jautājumu – nē, tas nebija valsts atbalsts. Un vispār ir diskutabls jautājums - kāpēc valsts pēc pusgada, tad, kad viņa pārvaldīja banku, aizgāja pati pie sevis pēc valsts atbalsta? Ja tas bija valsts atbalsts, nezinu. Jo viņi gāja vienkārši pēc pamatkapitāla palielinājuma, pamatkapitālu palielināja, un pēc tam, kad viņu pusgadu vadījusi. Un pēdējais, ko mēs norādījām, bet nepaspējām šodien pateikt, godājamā tiesa, valstij ir spēcīgs pareizs mehānisms, ko realizē FKTK, kura uzdevums pieskatīt šo finanšu sektoru. Tātad, ja kādā bankā notiek noguldījumu histēriska izņemšana, valstij jāreaģē. Vismaz tā valsts teica, ka viņa tā darīs. Tāpēc arī tie investori nāca iekšā tajā bankā. Valsts ko izdarīja? Valsts pateica – 2 mēnešus mēs neko nedarīsim, paskatīsimies, kamēr nerezidenti paņems savus noguldījumus, un pēc 2 mēnešiem mēs uzliksim ierobežojumus. Mēs sakam, valsts definē mehānismu FKTK tas ir tas, ko mēs sagaidījām un sagaidam, kā rīkosies valsts.

G.Kūtris

Skaidrs. Pirmām kārtām par to atbild tomēr kredītiestāde, uzņēmums, kurš darbojas kautkāda jomā, un pēc tam valstij būtu jāuzņemas atbildība. Bet saki, lūdzu, vai jūsprāt, tad bankai nebija nekādas finanšu problēmas tajā brīdī, kad valsts nopirka šīs akcijas, un pārējie akcionāri varēja mierīgi šo banku, kā saka, ieguldot savus finanšu līdzekļus vai kā, pārņemt, nu, kā saka, jums pirmpirkuma tiesības nebija, kad 2 vairākuma akcionāri pārdeva savas akcijas valstij?

V.Tihonovs

Tas viss notika zem deķa.

G.Kūtris

Jums tobrīd nebija pirmpirkuma tiesības pirkt no pārējiem?

A.Lošmanis

Nē, statūtos nav šīs pirmpirkuma tiesības.

G.Kūtris

Nav paredzēts?

V.Tihonovs

Nē, Viņi var pārdot kam viņi grib un viņi arī pārdeva, kam viņi grib.

G.Kūtris

Tad, kad valsts izlēma šo atbalstu sniegt jeb, pareizāk sakot, iegādāties, vai ar mazākuma akcionāriem bija kāda runa, vai bija interese par iespēju atpirkt akcijas arī no... pareizāk sakot, 2 varianti: pirmkārt, vai mazākuma akcionāriem deva iespēju arī piedalīties, vai pašiem glābt banku ar savu finansiālo ieguldījumu?

V.Tihonovs

Atbilde – kategoriski nē, nebija.

G.Kūtris

Nebija nekāda piedāvājuma bankas iekšienē?

V.Tihonovs

Mums pat rekur pārstāvji var apliecināt.

G.Kūtris

Bankas iekšienē nekādu sarunu par to nav bijis, ka banka būtu jāglābj par pašu materiālu piesaisti?

V.Tihonovs

Mūsu pieteicēji ir agresīvi salīdzinoši noskaņoti, nu nosacīti, gan pret to privātkārtību darījumu, kur 2 kaut ko kam pārdeva, gan arī pret to, ka ar valsti mēģināja runāt gadu no vietas. Tā teikt, re, kur sēž viņi paši. Nebija komunikācija ar valsti.

G.Kūtris

Tātad var saprast, gadu no vietas runājot ar valsti par valsts atbalstu, paši akcionāri nedomāja par savas bankas glābšanu?

V.Tihonovs

Nesapratu. Nebija valsts atbalsts. Es nesaprotu, kāpēc jūs uzskatāt, ka valsts atbalsts...

G.Kūtris

Iekšienē bankā? Tātad gadu runājot vai pusgadu runājot ar valsti par valsts atbalsta saņemšanu jeb privāto darījumu par vairākuma akciju pārdošanu, tajā pašā laikā bankas akcionāri nedomāja par savas bankas glābšanu ieguldot savu kapitālu?

V.Tihonovs

Es pieņemu, ka izpratne par Komerclikumu izskatās ir dažāda. Akcionārs savas tiesības un pienākumus var realizēt saskaņā akcionāru sapulcēs un tālāk par padomi viņš nekur netiek. Ja valde neko nestāsta padomei un padome nestāsta akcionāram, akcionārs tiesiskā veidā neko nedrīkst un nevar uzzināt. Ja akcionārs ir kādam pats pārdevis, akcionārs tad..

Bet jautājums manuprāt nav īsti atbildams nemaz.

G.Kūtris

Tātad padome, valde nezināja par bankas finanšu grūto stāvokli?

V.Tihonovs

Valde varbūt zināja, bet valde neko nestāstīja akcionāriem. Akcionāriem nav tiesību vispār no valdes iegūt šādu informāciju. Viņi var nozagt vienīgi šos materiālus. Ir taču Komerclikums, kurš nosaka precīzi hierarhiju. Un mums nebija, kaut gan mēs kategoriski iebilstam šiem te publiskajiem politiskajiem apgalvojumiem, ko izsaka valsts nepatiesi. Dievs, pasargi, nebija valsts atbalsta. Valsts bija devusi depozītus pirms tam bankā, pa vidu un pēc tam. Ja šos depozītus viņi konvertē daļu par akcijām. Nu ja tas ir valsts atbalsts, tad tā arī jāsaka. Bet es nesaprotu, kāds valsts atbalsts bija 2008 gadā, vispirms nopērkot vienkārši, jo valsts ir akcionārs ļoti daudzos mūsu uzņēmumos, Latvijas kuģniecībā, finanšu sektorā, viņi visur ir akcionārs. Tāpēc jau tur nav valsts atbalsta, kur viņa ir akcionārs.

G.Kūtris

Paldies.

2 lietas par akcijām. Pirmkārt, jautājums, vai pie kāda no mazākuma akcionāriem Ministru kabinets interesējās par iespēju atpirkt akcijas, taču mazākuma akcionāri nepiekrita? Vai tika izteikts tāds piedāvājums no valsts puses vai Ministru kabineta?

V.Tihonovs

Oficiāli noteikti nē. Es tagad domāju, vai mājas kārtībā kaut kur bija.

G.Kūtris

Tātad jūsu rīcībā šāda informācija nav.

V.Tihonovs

Es mēģinu no klienta dabūt, bet oficiāli noteikti nav. To mēs esam jautājuši vairākas reizes, jo mēs gatavojamies starptautiskajai arbitražai un tāpēc mums Satversmes tiesas sēde šodien savā ziņā tāds nu labs arī tāds

G.Kūtris

Otrs jautājums. Ja apstrīdētā norma neliegtu, vai mazākuma akcionāri būtu izmantojuši savas pirmpirkuma tiesības pie pamatkapitāla palielināšanas?

V.Tihonovs

Mēs atbildējam, ā, pirmpirkuma tiesības, devītajā gadā, jā.

G.Kūtris

Devītajā gadā.

V.Tihonovs

Tāds bija noskaņojums, ka viņi uzskatīja, ka pārsimts miljonus ieguldot Parex bankā un palielinot kapitālu, viņi uzskatīja par iespējamu.

G.Kūtris

Tā tad akcionāriem bija šie nepieciešamie līdzekļi.

V.Tihonovs

Katrs no šiem te lielajiem akcionāriem ir ar kapitalizāciju pusotra miljarda un uz augšu investīciju fondos. EAST Capital grupa un FINAL grupa.

G.Kūtris

Skaidrs. Paldies.

Un visbeidzot vēl par 105.pantu. Sakiet, lūdzu..

V.Tihonovs

Nebija nekādu piedāvājumu. Arī mums apstiprina, ka valsts vispār neizteica nekādu iespēju un, piedevām, vispār valsts atteicās runāt, tāpēc arī iesaista beigās vienalga pie advokātiem, lai panāktu to komunikāciju, ko, diemžēl, nesekmīgi.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, kāpēc pieteikuma iesniedzēji griezās Satversmes tiesā tikai pēc tam, kad trešo reizi pamatkapitāls tika palielināts? Vai pirmā neaizskāra mantiskā intereses?

V.Tihonovs

Es domāju, viens no iemesliem... nevaru atbildēt... klients parādījās jūlijā... aizskāra, bet es pieņemu, kad bija pat limits izsmelts, jo valsts sāka izvest aktīvus no bankas

G.Kūtris

Sākotnējais ieguldījums jau bija lielāks nekā pēc tam. Akciju vērtība, procentuālā izstumšana būtiskāk samazinājās pirmajās reizēs, nevis pēc tam, pēdējā.

V.Tihonovs

Bija 2 problēmas, tehniskas. Pirmkārt, nevarēja dabūt lēmumus. Mēs vēl nomocījāmies, jo viņi vispār pa lielam nekur nav pieejami. Tas viss ir konfidenciāli utt. Un tikai tad, kad sāka valsts uz ceturto, trešo reizi palielināt pamatkapitālu caur padomi bez balss tiesībām, tad Uzņēmumu reģistrā varēja dabūt tos lēmumus. Bet principā iegūt dokumentāciju vai apstiprinājumu, par cik ir palielināts, kurš ir akcionārs vispār, bija neiespējami un, es pat teiktu, tagad neiespējami. Mēs joprojām, ja godīgi, nezinām, kas īsti bankai ir akcionārs, jo valsts to principā slēpj.

G.Kūtris

Uzņēmumu reģistrā nefiksējas pamatkapitāla palielināšana?

V.Tihonovs

Pirmā reizē nenotika, otrā reizē notika. Tur ir tādi padomes izraksti uz 1 lapiņas. Man viņi vispār ir līdz un lietā iesniegti.

Tūlīt, vienu sekundīti.

Drīkst pienākt?

G.Kūtris

Pienāciet.

V.Tihonovs

Uzņēmumu reģistrā kāds izskatījās 9.gada 6.marta lēmums... palielināt un viss.

G.Kūtris

Bet tur summas ir rakstītas.

V.Tihonovs

Jā, bet to varēja iegūt tikai pēc trešās reizes, pirmkārt. Otrs, kad viņi atsaucās uz to pantu lai, neiegūtu pārējie tiesības pirmpirkumam. Pants jau raksta, ka valsts pati piedalās. Bet dzīve ko parādīja? Hipotēku, Zemes banka, aģentūra, ERAB, visādi citādi subjekti un mainās tur...

A.Lošmanis

Es gribētu papildināt attiecībā uz jūsu jautājumu par to, ka reģistrā, jā, reģistrā parādās, bet tai pašā laikā jūsu jautājums atsedz šīs normas problēmu. Kā mēs arī uzsvērām, ka Vācijas gadījumā pat tad, kad tur valde pacēla šo pamatkapitālu, valdei bija pienākums bija nākamā akcionāru sapulcē ziņot par notikušo palielinājumu. Šai gadījumā apstrīdētā norma vispār neuzliek šādu pienākumu. Uzņēmumu reģistrā, godātā tiesa, nu, var, protams, skatīties tur katru dienu un gaidīt, kad kautkāda brīdī pamatkapitāls tiks pacelts. Taču no otras puses, nu, pieteicēji ir ārvalstu investori. Es nedomāju, ka tas ir tāds ļoti samērīgs viņiem pienākums katru dienu skatīties reģistrā, teiksim, vai nu tur nav notikušas kautkādas izmaiņas attiecībā uz pamatkapitālu. Un tas parāda šo te īstenībā ārkārtīgi, teiksim, arī zemo komunikācijas līmeni, ko šī norma piedāvā ar akcionāriem.

V.Tihonovs

Komentāru papildināt... mēs, tā tiesiski un pareizi jāsaka, mēs līdz šai baltai dienai nezinām, vai pamatkapitāla palielināšana ir notikusi, apmaksājot visas tās daļas, jo valde par to neziņo un nestāsta. Tas viss ir tā steidzami, zem deķa, vienreiz, otreiz, trešo reiz.

G.Kūtris

Tiesnese Krūma. Jautājums.

K.Krūma

Tad vai tad tā problēma nav jūsu tajā akcionāru līgumā nevis likuma normā, ka valde jūs var atļauties ignorēt un neko neinformēt par notiekošo uzdevumu?

A.Lošmanis

Par akcionāru līgumu, godātā tiesa, droši vien ir jautājums uzdodams Ministru kabineta pārstāvim, jo mēs, pieteicēji, neesam šī līguma dalībnieki. Līgums ir, cik es saprotu, starp Latvijas valsti un Eiropas Rekonstrukcijas un Attīstības Banku.

K.Krūma

Pirms tam, pirms valsts iestājās.

A.Lošmanis

Mēs, pieteicēji nav bijuši nekādā veidā saistīti ar līguma attiecību.

V.Tihonovs

Paplašināti, lai radītu tādu priekšstatu. Es saprotu, pieteicēji ir finanšu institūcijas pašas. Viņas piedalās, piemēram, mūsu apdrošināšanas sektorā Latvijā, viņi ir īpašnieki vietām 50 procenti Baltijas apdrošināšanas namā, bankās. Un tagad par Parex banku - taisa pamatkapitāla

palielināšanu, emitē akcijas 2004.gadā. Viņi pēc kā vadījās? Balance, ko ir apstiprinājusi revidents un ko ir FKTK, FKTK ikmēneša finanšu atskaites bankas, ceturkšņa. Daļu no tā var redzēt FKTK, daļu nevar redzēt. Pēc tā es paskatos, kāda ir banka un nopērku emitētās akcijas. Viss. Viņai nav nekāda līguma. Es vienkārši viņas nopērku no sabiedrības. Tas, ko pēc tam dara tie 2 akcionāri ar kādu trešo no ielas, diemžēl, viņi mums par to neko nestāta.

G.Kūtris

Lūdzu, vēl jautājumu.

K.Krūma

Man ir jautājums par direktīvu. Vai jūs varētu precizēt, kas Satversmes tiesai uzliek par pienākumu vērtēt likuma atbilstību direktīvai?

A.Lošmanis

Godātā tiesa, mēs neprasām vērtēt atbilstību direktīvai. Mēs prasām vērtēt atbilstību Satversmei, bet, kā jau es minēju, mēs saistam akcionāru vai īpašuma tiesības, tātad, Satversmes tvērumā ar, tātad, direktīvas regulējumu, kas ir 25. un 29.pants. Tas tātad šo standartu, Satversmes standartu piepilda Eiropas direktīvas regulējums. Tāds ir mūsu uzskats, jo šie standarti, mūsaprāt, nevar būt dažādi.

K.Krūma

Bet sakiet, lūdzu, ja Eiropas Savienībā par direktīvas ieviešanu atbild Eiropas komisija, kas ir līdzdarbojusies procesā, kas jums liek apšaubīt to, ka tā direktīva būtu nepareizi ieviesta?

V.Tihonovs

Godājamā tiesa.

A.Lošmanis

Mēs sakām tieši to, ka direktīva pašreiz tiek, viņa ar Komerclikumu tika ieviesta un ieviesta pareizi. Mēs sakām to, ka ar grozījumiem Kredītiestāžu likumā šī direktīva tagad tiek pārākta.

K.Krūma

Vai Eiropas komisija uz to ir reaģējusi kautkāda veidā?

A.Lošmanis

Mums par to nav pagaidām nekādu ziņu.

K.Krūma

Jūs esat informējuši Eiropas komisiju?

A.Lošmanis

Mēs esam informējuši Eiropas komisiju, jā.

V.Tihonovs

Godājamā tiesa, atbildot uz jūsu jautājumu. Tiesa bija uzdevusi pieteicējam šos jautājumus vai pieaicinātām personām par direktīvu – atbilst, neatbilst, vērtēt, nevērtēt? Mēs tā kā to nebijām darījuši.

G.Kūtris

Paldies. Mazlietiņ par Satversmes 1.panta ievērošanu. Sakiet, lūdzu, kā īsti apstrīdētās normas ietekmē pieteikuma iesniedzēja nākotnes plānus? Vai patiešām apstrīdētā norma šos plānus sagrāva, vai tomēr tā ekonomiskā situācija bija tāda? Tātad jums bija tiesiska paļaušanās uz kaut ko.

V.Tihonovs

Trīs laikam tādi apakšpunkti

G.Kūtris

Tiesiskā paļāvība aizstāv pēc būtības personas nākotnes plānus.

V.Tihonovs

Jā. To mēs saprotam. Un tas bija tas, par ko ar klientiem no rīta runājām. Vadoties pieņemto normu un atsaucoties uz es atvainojos mistisku krīzi un tās kritērijiem...

G.Kūtris

Jūs domājat, Eiropā bija mistiska krīze?

V.Tihonovs

Es nesaprotu, kāds bankai, Parex bankai sakars ar krīzi? Nesaprotu un nesaprotu. Un kāpēc krīze neiestājās apdrošināšanas sektorā, ja viņš arī ir finanšu sektors. Un ja pieteicējam ir ieguldījumi finanšu sektorā gan bankās, gan apdrošināšanā, tad viņi sagaida, ka šādu pašu normu valsts pieņems arī apdrošināšanas sektorā. Pasakot, ka ir krīze, un tāpēc mēs jums atņemsim uzņēmumu. Tā ir tiesiskā paļāvība numur 1, ka mēs sagaidām, un tāpēc mēs apstrīdējam, lai valsts nepaplašinātu šo te ierobežojumu finanšu sektorā uz banku arī uz pārējiem finanšu sektora subjektiem vai vēl plašāk uz pārējām personām, kur mums ir zināma daļa.

Otrs. Tiesiskā paļaušanās. Nopērkot akcijas no sabiedrības valsts regulētajā tirgū, sagaidīja un tiek sagaidīts, ka valsts šos pamatnoteikumus ievēros. Un ja man ir kā akcionāram tiesības balsot vai pieņemt lēmumus, izvirzīt kandidātus, tad es šīs tiesības gribu sev saglabāt. Ļoti lakoniski. Un trešais. Vissmagākais situācija iestājās tajā brīdī, kad valsts sāka izcelt ārā aktīvus no Parex bankas. Bet tas nav Satversmes tiesas jautājums, to mēs neapstrīdam. Tas nav šodienas, tur mēs iesim pakaļ tai naudai, ja uzskatīsim par vajadzīgu sabiedrības vārdā, ja tas būs vispār iespējams. Bet par to nav diskusija, jo, kā mēs saprotam, lielākais akcionārs, ienākot iekšā un izstumjot pārējos cik tālu vien var sastumt, izcēla ārā ar šo aktīvu savu citu kompāniju. Nu ja tas ir valsts glābšanas plāns, tad, nu, bet tas būs nākotnes jautājums.

G.Kūtris

Satversmes tiesas spriedumus esat noteikti lasījuši un uzmanīgi, arī par tiesisko paļāvību. Manuprāt, ka likumdevējam ir tiesības grozīt tiesisko regulējumu kādā jautājumā. Laika gaitā dzīve attīstās, vajag kaut ko grozīt.

V.Tihonovs

Argumentējot, samērojot.

G.Kūtris

Ja argumentē. Ja likumdevējam šādas tiesības ir, vai cilvēka formālteorētisku tiesību izmainīšana rada tiesiskās paļāvības aizskārumu? Teorētisko tiesību nevis nākotnes reāli izmantojamu tādu tiesību.

V.Tihonovs

Uzskatu, ka jā.

G.Kūtris

Jo katrs likuma grozījums kāda tiesības aizskar, jā, jo iepriekš viņam bija savādākas tiesības.

V.Tihonovs

Nu mums tad būtu par to sarunas spriešanas no mūsu puses par to būtu šaubas. Šodien sarunas priekšlikums no mūsu puses ir norma, fakts, ka aizskāra, fakts, ka atņēma visas tiesības. Mēs sakām, tas nav taisnīgi. Atvainojiet, lūdzu. Jūs ļoti lakoniski. bet mēs negribam ieiet visās šajās te, ja ir krīze un valsts uzskata, ka krīzes... mēs pat tajā... nu, labi, dievs, pasargā. Bet kāpēc nevarējāt iedot akcionāru sapulcei šo iespēju izmantot

izlemt jautājumu par pamatkapitāla palielināšanu tā, kā izdarījāt tagad augustā? Kas tad ir izmainījies? Parex bankai tagad ļoti jauki būtu? Nekās nav izmainījies. Kāpēc valsts tagad augustā dara savādāk nekā darīja viņa 2 gadus pirms tam? Un tāpēc mēs gribam pateikt, ka, protams, teorētiski jebko lai tu grozi vai maini, tas iespaido, teorētiski atstāj uz visu pārējo. Un tas galu galā

no fizikas tās pašas nezūdamības likumiem ir, jo jebkura masa taču ietekmē pārējos. Par to nav strīds šodien. Mēs no tā gribam norobežoties. Mums konkrēti šaurs jautājums.

G.Kūtris

Paldies. Saeimas pārstāvim jautājumi būtu?

M.Paparinskis

Jā, godātā tiesa.

Pirmais jautājums. Vai esat vērsušies tiesās savu aizskarto tiesību aizsardzībai?

V.Tihonovs

Drīkst ar īsu piemēru? Ja komunālā dzīvoklī tas, kas aizņem vairāk vietas, iestumj mani pašā stūrīti, tad es cīnos, lai es savu vietu atgūtu. Bet ja tas lielais sāk iznest mantu no komunālā dzīvokļa, tad es visa dzīvokļa vārdā varu iet pakal mantai, lai viņu atliktu atpakaļ. Tātad Baltkrievijas līzinga kompānijas pārdošanas gadījumā mazākuma akcionārs ir vērsies tiesā visas Parex bankas vārdā, uzskatot, ka šo aktīvu, ko viņi pārdeva par 100 dolāriem, pēc būtības tā ir zādžība, atdodiet viņu atpakaļ. Vairāk nekur mēs neesam pagaidām vērsušies

M.Paparinskis

Vai jūs esat iepazinušies ar Finanšu ministrijas vēstulei pievienoto Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas lēmumu, kurā tiesa ir ierosinājusi lietu pēc citu Parex bankas mazākuma akcionāru prasības par akciju iegūšanu?

V.Tihonovs

Strīda būtība ir cita. Un nevajag maldināt tiesu un pieteicējus. Daži komunālā dzīvokļa iedzīvotāji grib tajā iznestajā mantā iegūt līdzdalību. Tā ir viņu problēma, ja viņi grib iegūt līdzdalību iznestajā mantā. Tas nav strīda priekšmets. Mēs runājam – mūs samazināja, mēs gribam atgūt atpakaļ savu īpatsvaru. Ja kāds kaut ko iznes ārā un kāds tam iet pakal lai atnestu atpakaļ, ļoti pareizi. Bet tas nav konstitucionālās tiesas ne uzdevums, ne priekšmets, ne strīds šodienas pamatizpratnē.

M.Paparinskis

Vai Jūs esat vērsušies tiesās savu aizskarto Eiropas Savienības tiesību aizsardzībai?

V.Tihonovs

Mēs kā norādījām mēs iziesim šeit šo te regulējumu, Satversmes tiesu, un tagad noteikt tiek gatavots... mums ir starptautiskās investīcijas aizsardzības līgumi, kas aizsargā investīcijas un pēc tam mēs iesim vai nu uz Vašingtonu vai uz ...kura bijā tā otra pilsēta.. Parīze, nu jā.

M.Paparinskis

Paldies. Tātad, varbūt, es ceru, es nekļūstu pārāk tehnisks, bet principā tiek uzskatīts, ka Eiropas tiesības ir viena tiesību nozare un ieguldījuma aizsardzības tiesības ir cita tiesību nozare. Mans jautājums atteicas uz Eiropas tiesībām. Vai Jūs esat vērsušies Latvijas tiesās savu aizskarto Eiropas tiesību aizsardzībai?

V.Tihonovs

Es nesapratu jautājumu. Es tad tā pa vienkāršo. Man bija tiesības, man viņas atņēma. Lūdzu atjaunojiet. Mēs uzskatām – direktīva bija ieviesta, Eiropas tiesības bija ieviestas, valsts visu bija izpildījusi. Kāpēc valstij vajadzēja to visu principu ignorēt, pārkāpt un steidzami viņu izgrozīt, nesaprotu līdz šai baltdienai.

M.Paparinskis

Vai jūs nebūtu varējuši vērsties tiesās, sakot, ka direktīvas normas ir tieši piemērojamas un tādēļ Latvijas nacionālajām tiesām tās būtu tieši jāpiemēro Jums par labu, kā jūs teicāt savā argumentā.

V.Tihonovs

Es nezinu.

A.Lošmanis

Godātā tiesa, es atbildēju uz šo jautājumu. Es domāju, ka vajadzētu šeit precizēt bišķiņ. Tātad ir jautājums - par kādiem tiesību aizsardzības līdzekļiem ir runa, kā kolēģi to darīja, jo teikt kad Eiropas tiesību aizsardzība, ja nu tas ir ļoti... es domāju nu tad ir kādas par ko tad īsti ir runa šai gadījumā

M.Paparinskis

Tad jūs gribētu lai es precizēju jautājumu

A.Lošmanis

Jā, es gribētu lai Jūs precizējat jautājumu.

M.Paparinskis

Pirmkārt, kādēļ Jūs neesat vērsies Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā, prasot piemērot tieši piemērojamās direktīvas normas

A.Lošmanis

Pagaidiet, Jūs prasat par piemērošanu. Ko prasīt no tiesas? Kas būtu bijis jāprasa no tiesas?

M.Paparinskis

Eiropas tiesību normas šajā lietā ir tieši piemērojamas tādēļ Ziemeļu rajona tiesa viņas būtu varējusi viņas piemērot konkrētajā strīdā.

A.Lošmanis

Par kādu strīdu Jūs runājat tagad?

M.Paparinskis

Par... visa Jūsu lieta ir balstīta uz to ka ir aizskartas 2 tiesības. Pirmkārt, tiesība ekskluzīva balsot par pamatkapitāla palielināšanu, otrkārt, tiesība uz pirmtiesībām. Pirmtiesības izriet no tieši iedarbīgajām Eiropas tiesībām, ko Jūs būtu varējuši aizsargāt Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

A.Lošmanis

Es saprotu Jūs. Kāds ir tiesiskās aizsardzības līdzeklis Jūsaprāt šajā gadījumā?

M.Paparinskis

Tas, ka tiesa piemēro šīs normas.

A.Lošmanis

Ko nozīmē – piemēro normu? Kas? Ko jūs iesakāt rakstīt prasības pieteikumā lūdzošajā daļā?

M.Paparinskis

Tas droši vien būtu Jūsu...

A.Lošmanis

Atzīt, ka Latvijas valsts ir pārkāpusi Eiropas tiesības?

M.Paparinskis

Nu, droši vien, es ... man protams nav Jūsu vietā jāraksta prasības pieteikums, bet ja es rakstītu Jūsu klientu vietā prasības pieteikumu, es teiktu, ka šajā lietā ir tieši iedarbīgas Eiropas tiesību normas. No Eiropas tiesībām izriet pienākums tiesai šīs tiesības piemērot tieši, ja tās pretrunā ar nacionālām tiesību normām, tādēļ Latvijas tiesai tās ir jāpiemēro.

V.Tihonovs

Bet prasības priekšmets kāds ir?

A.Lošmanis

Prasības priekšmets kāds ir?

V.Tihonovs

Atzīt, ka Latvijas valsts ir pārkāpusi Eiropas Savienības tiesību tieši piemērojamās normas?

M.Paparinskis

Nu prasība ir par to, ka Jūsu šīs 2 tiesības ir aizskartas

A.Lošmanis

Nē, jautājums ir zaudējuma atlīdzība, jo es saprotu, ko Jūs domājat. Jūs droši vien domājat to ka... atsaucaties tagad uz savu lūgumu par tiesvedības izbeigšanu šeit, ja nu, es nezinu, es atbildu uz Jūsu, un es vēlreiz atkārtosu to ko kolēģis gribēja teikt – šim strīdam ir pavisam cits priekšmets. Šis, tāpat, cik mēs saprotam no Jūsu iesniegtajiem dokumentiem, mazākuma akcionāri, kurus mēs šeit nepārstāvam, ir, tāpat, uzskatījuši, ka viņiem ir tiesības iegādāties akciju sabiedrības Citadele bankas akcijas. Tāpat faktiski prasīt piespiedu ceļā no valsts nodot viņiem šī akcijas. Tāpat šim strīdam par ... nav nekāda sakara ar pamatkapitāla palielināšanu.

M.Paparinskis

Paldies. Jūsu atbilde ir skaidra. Vai Jūs esat apstrīdējuši Eiropas institūciju lēmumus, kas attiecas uz šo lietu?

A.Lošmanis

Mēs neuzskatām, ka mums ir šie lēmumi, institūciju lēmumi kaut ko šajā lietā ir pieņēmuši, Eiropas institūcijas kaut ko ir šajā lietā pieņēmušas attiecībā uz pamatkapitāla palielināšanu.

V.Tihonovs

Par kādiem lēmumiem Jūs runājat?

A.Lošmanis

Par kādiem lēmumiem Jūs runājat tagad?

V.Tihonovs

Par to, ka valstij ir ļauts noguldīt depozītus bankā? Par kuriem lēmumiem iet runa?

M.Paparinskis

Šī laikam pāriet diskusijā.

G.Kūtris

Tāpat atbildēja uz jautājumu vairāk... ja precizēt negribas, dodiet citu jautājumu.

M.Paparinskis

Trešais jautājums. Jūs norādījāt uz pieteikuma iesniedzēju vēlmi un varēšanu palīdzēt bankai. Vai Jūs esat iesnieguši tiesai kādus materiālus, kas parādītu, ka pieteikuma iesniedzēji vēlējās, piedāvāja palīdzēt attiecībā uz depozītiem, attiecībā uz galvojumu, attiecībā uz finanšu kredīta apmaksu, attiecībā uz pamatkapitāla celšanu?

A.Lošmanis

Godātā tiesa, mēs jau esam atbildējuši uz šo jautājumu. Tāpat, pieteicēji ir akcionāri ar visām no tā izrietošajām sekām. Mēs jau norādījām uz to, ka neviens, tāpat, ar akcionāriem konkrēti nebija runājis par šo. Šis ir negatīvs apstāklis, mēs, protams, nevaram šādā veidā pierādīt.

G.Kūtris

Paldies.

A.Lošmanis

Ja valsts spēj pierādīt, ka viņa ir vērsusies pie mazākuma akcionāriem, tad droši vien jāpierāda jums.

M.Paparinskis

Paldies. Vairāk jautājumu nav.

G.Kūtris

Vairāk jautājumu nav. Paldies. Kolēģiem jautājumu nav? Un Jums? Turpinām. Nākamais tiek uzklauts Saeimas pārstāvis par lietas faktisko apstākļu izklāstu, juridisko pamatojumu, un arī jūs brīdinām tāpat, ka Jūsu runai ir atvēlētas ir 30 minūtes, plus 3 minūtes klāt, ko otra puse arī paprasīja. Lūdzu, Jums vārds.

M.Paparinskis

Pateicos, Godātā tiesa.

Augsti Godātā tiesa, cienījamie pieteikuma iesniedzēju pārstāvji. Prieks teikt, ka šajā lietā ir 2 jautājumi, kur mēs pilnībā piekrītam pieteikuma iesniedzējiem. Pirmkārt, šī tiesām ir vienkārša lieta. Vienīgais sarežģītais elements šajā lietā ir, tieši uz kura pamata noraidīt pieteikuma iesniedzēju argumentus. Vai tādēļ, ka nav izsmelti vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, vai tādēļ, ka nav noticis īpašuma tiesību aizskārums, vai tādēļ, ka nav pārsūdzēti Eiropas komisijas lēmumi, attiecīgi tie ir kļuvuši galīgi un nekādā veidā neapstrīdami. Atbildot uz konkrētākajiem argumentiem, es izskaidrošu Saeimas pozīciju piecos jautājumos.

Pirmkārt, attiecībā uz neizsmeltajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem; otrkārt, paskaidrojot Saeimas pozīciju par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 105.pantam, it īpaši attiecībā uz to, ka nav pierādīta ne pamattiesību pastāvēšana, ne to ierobežošana, treškārt, attiecībā uz atbilstību Satversmes 5.pantam, tiesiskā palāvība nav radusies, un jebkurā gadījumā ir ievērots līdzsvars; un visbeidzot, ka nav nepieciešamības vērsties pēc prejudiciālā nolēmuma vairāku iemeslu pēc. It īpaši tāpēc, ka pieteikuma iesniedzēji nav izmantojuši iespēju pārsūdzēt Eiropas komisijas akceptu kapitāla celšanai Līguma par Eiropas Savienības darbību 263.panta kārtībā un tādēļ šis lēmums ir galīgs. Visbeidzot, ja Satversmes tiesai būtu šaubas par apstrīdētās normas satversmību, tai būtu jāvēršas Eiropas tiesā, jo apstrīdētās normas atcelšana novestu pie Eiropas tiesību pārkāpuma. Šī ir jau otrā tiesvedība, kurā Satversmes tiesa izskata lietu par Kredītiestāžu likuma 59.panta atbilstību Satversmei. Iepriekšējā lietā Satversmes tiesa izvērtēja argumentus par Kredītiestāžu likuma 59.², 59.³ un 59.⁴ pantu atbilstību Satversmes 1.pantam un 105.pantam un tos pilnībā noraidīja, īpaši atzīmējot sprieduma 17.3 punktā, ka kredītiestādes akcionāriem, izdarot ieguldījumus kredītiestādē, jāapzinās iespējamais risks un akcionāru īpašuma vērtības iespējamais samazinājums izriet no fakta, ka kredītiestādei ir finansiālas grūtības. Īpašuma tiesības negarantē tiesības būt pasargātam no komercdarbības riska. Satversmes tiesas secinājums ir vēl jo vairāk piemērojams šajā lietā, kurā Pieteikuma iesniedzēji sūdzas par to, ka Latvijas valsts ir aizskārusi viņu akcijas bez ekonomiskās vērtības, glābjot Parex banku no situācijas, kurā to bija noveduši tieši iepriekšējie īpašnieki, un kurā valsts ieguldīja ļoti būtiskus finanšu līdzekļus gan depozītos, gan galvojumos, gan pašā pamatkapitāla palielināšanā. Pirms pievērsties konkrēto argumentu detalizētākam izklāstam, vēlētos izdarīt četras vispārēja rakstura atzīmes attiecībā uz pieteikuma izteiktajiem argumentiem bez acīmredzamas noderības šajā tiesvedībā.

Pirmkārt, acīmredzamā tēze ir tāda, ka strīds nav par piemērošanas detaļām. Strīds ir par normas konstitucionalitāti un piemērošanas problēmas atrisinājumu citās tiesās.

Otrkārt, pieteicēji bieži atsaucas uz to, ka Kredītiestāžu likuma regulējums nepamatoti atšķiras no Komerclikuma regulējuma, un kā iespējamās alternatīvas pamatā norāda grozījumus Komerclikumā. Šis ir vecs un noraidīts arguments. Satversmes tiesa noraidīja iepriekšējā Kredītiestāžu likuma lietā noraidīja tieši šo argumentu, jo iespējamās kolīzijas ar Komerclikumu un Civillikumu ir skatāmas kā speciālās tiesību normas attiecības ar vispārējo tiesību normu, kas nav Satversmes tiesas jautājums.

Pieteikuma iesniedzēju pozīcijas kvintesence ir atrodama 31. augusta viedokļa 24.lapā, kur Pieteicēji norāda, ka Komerclikuma norma nekādā gadījumā nav traktējama kā pilnvarojums likumdevējam paplašināt padomes kompetenci un tādēļ likumdevējs ir nodarbojies ar nepamatotu tiesību „jaunradi”. Šī šķiet komerciesību praktiķa perspektīva, kuram viena tiesību nozare ir pilnībā pašpietiekama un izolēta no likumdevēja. Satversmes tiesa šādam viedoklim nav sekojusi. Šā gada spriedumā Nr. 2010-49-03 Satversmes tiesa apstiprināja, ka saskaņā ar Satversmes 64.pantu. likumdošanas tiesība pieder Saeimai.

Otrkārt, gandrīz puse no 31 .augusta viedokļa ir veltīta pilnīgi jaunam argumentam, kas balstīts uz Vācijas tiesībām. Šajā jautājumā ir būtisks Satversmes tiesas šī gada 20.maija spriedums, kur Satversmes tiesa norādīja, ka citu valstu regulējums nevar tikt piemērots tieši. Salīdzinošo tiesību analīzē vienmēr jāņem vērā atšķirīgais konteksts. Ja mēs nekļūdāmies, Pieteikuma iesniedzēji nav iesnieguši citēto likumu un citu dokumentu tekstus oriģinālvalodā, nav iesnieguši pienācīgā kārtā apliecinātu tulkojumu valsts valodā, nav iesnieguši dokumentus par Vācijas nepieciešamo kontekstu. Šādā situācijā nav iespējams veikt kvalitatīvu salīdzinošo tiesību analīzi, un argumenti par Vāciju paliek tikai erudīts zinātnisks komentārs bez konkrētas nozīmes šajā tiesvedībā. Jebkurā gadījumā pat virspusējs sadaļas pārskats liek apšaubīt tā pamatotību: visa argumenta premisa, ka Vācija šādu regulējumu krīzes apstākļos neuzskata par tiesību politisku nepieciešamu, nepārprotami noraida pati Vācija. Atbildot uz Eiropas Komisijas jautājumu par atteikšanos no 25. un 29. direktīvas panta krīzes situācijās, Vācijas Finanšu un Tieslietu ministrija atbildēja, ka tā pilnībā atbalsta šo pozīciju. Un konkrēti par Hypo Real Estate, diez vai iespējams kompetenti spriest par šo situāciju, ņemot vērā, ka vēl joprojām notiek process par valsts atbalstu Komisijas līmenī, kura lēmumi ir konfidenciāli un drīzāk tuvākajā laikā netiks atslēpti.

Treškārt, šis ir jautājums, ko cienījama tiesnese Krūma jau ieskicējusi savā jautājumā. Pieteicēji lielā mērā balsta savu pozīciju nevis uz Satversmē un Eiropas Cilvēktiesību konvencijā garantētajām tiesībām, bet uz diviem vienas Eiropas komerciesību direktīvas pantiem. Pieteikuma iesniedzēji nav pamatojuši, kādēļ direktīva vispār ir ar juridisku nozīmi tiesvedībā par normatīva akta konstitucionalitāti dēļ tā kolīzijas ar cita ranga normatīvu aktu. Pieteicēja pieminētā direktīva nav ar juridisku nozīmi ne vienam, ne otram aktam, apstrīdētā norma neievieš direktīvu un Eiropas Savienības kontekstā spriedums *Audiolux* lietā nepārprotami apliecina, ka direktīvai nav nekāds plašākas nozīmes vispārējo principu izpratnē. Tās bija vispārējas atrunas. Un šobrīd es vēlētos pāriet pie pirmās tēzes. Pieteikuma iesniedzējs nav izsmēlis pieejamos tiesību aizsardzības līdzekļus. Pieteikuma 15.lapā ir norādīts, ka, tā kā Komerclikums un Kredītiestāžu likums neparedz tiešu tiesību padomes lēmumu apstrīdēšanai, šādas tiesības nav. Šis šķiet diezgan viegli noraidāms arguments. Kā Satversmes tiesa arī norāda iepriekšējā lietā par Kredītiestāžu likumu, īpašas norādes neesamība nozīmē, ka tiesības pārsūdzēt tiesā ir nevis nav. Latvijas tiesībās īpaša norāde vai šādas tiesības atņemtu pieteicēja tiesības vērsties tiesā, pirmkārt, izriet no Latvijas tiesībām. Pieteicēji varētu vērsties tiesā, argumentējot, ka tā kā Kredītiestāžu likuma 59.5 panta kārtībā lēmumu par pamatkapitāla palielināšanu pieņem padome, 249. un 310.1. pantu tiesības no Komerclikuma varētu piemērot pēc analogijas. Vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu pastāvēšanu parāda mūsu iesniegtais lēmums, proti, identiskā tiesiskā situācijā esošas personas ir spējušas atrast juridisku teoriju, uz kuru pamata tiesa pieņēma viņu prasību.

Otrais ir tas, ka Pieteikuma iesniedzējiem ir aizsardzības līdzekļi Eiropas tiesībās. Vēlētos akcentēt 3 veidus. Pirmkārt, pieteikuma iesniedzēji būtu varējuši vērsties Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā, atsaucoties uz Direktīvas 25. un 29.panta tiešo iedarbību, ko Eiropas tiesa nepārprotami apstiprinājusi, un prasību nodrošināt Eiropas tiesībām efektīvu aizsardzību dalībvalsts tiesās. Divi nepārprotami Eiropas cilvēktiesību principi. Otrais juridiskais pamats būtu vēšanās pret Latvijas valsti ar prasību par valsts atbildību pēc t.s. *Francovich* doktrīnas. Arī neapstrīdama un skaidra Eiropas tiesību doktrīna. Trešā tiesa ir Eiropas Savienības tiesa: tā kā pamatkapitāla palielināšana bija saistīta ar Eiropas Komisijas lēmumiem par valsts atbalstu, Pieteikuma iesniedzēji varēja par tiem celt prasību Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. (bijušā 230.) panta ceturtās daļas kārtībā kā tieši un individuāli aizskartas personas. Kā to pie piemēram, Vācijas bankas WestLB akcionāri attiecībā uz Komisijas apstiprināto valsts atbalstu. Pieteikuma iesniedzēji būtu varējuši rīkoties līdzīgi kā šīs personas lietā 45709. Šie procesuālie

līdzekļi ir nepārprotami pastāvoši un nepārprotami pieejami. Šis nav tikai tehniska rakstura iebildums: vispārējā tiesību aizsardzības līdzekļu izsmelšanas doktrīna atspoguļo fundamentālu konstitucionālo principu, subsidiaritātes principu, kura nozīme, piemēram, ir izvērsti analizēta doktores Rodiņas grāmatā „Konstitucionālās sūdzības teorija un prakse Latvijā.” Pieteikuma iesniedzējiem ir ļoti plašs spektrs attiecībā uz procesuālajiem līdzekļiem, ko viņi varēja izmantot. Viņi, kā šķiet, to nav pat centušies darīt. Un šādā gadījumā ir jāņem gan šī tiesa vērā, gan šī tiesību neizmantošana, gan tiesības izmantojošo personu tiesību aizskārums, ko Satversmes tiesa ir identificējusi 2004.gada 21.decembra kolēģijas lēmumā.

Pārejot pie Satversmes 105.panta. Es norādīšu uz piecām tēzēm.

Pirmkārt, Pieteikuma iesniedzēji nav pierādījuši, ka viņu argumenti pēc aizskartās tiesības vispār var ietilpt Satversmes 105.panta apjomā, īpaši tāpēc, ka akcijas ietilpst pamattiesībās tikai tad, ja tām ir ekonomiska vērtība, un Pieteikuma iesniedzēju akcijām tādas nav.

Otrkārt, Pieteikuma iesniedzēji nav pierādījuši tiesību ierobežojumu.

Treškārt, pat ja tāds pastāv, tas ir beigts uz pienācīgā kārtā pieņemta likuma pamata un tam ir leģitīms mērķis, un tas ir samērīgs. Pievērsoties pirmajam no šiem argumentiem, proti, par tiesību pastāvēšanu. Mums ir jāvēršas pie Satversmes tiesas 2009.gada 4.februāra sprieduma lietā Nr.2008-12-01, kur Satversmes tiesa skaidri formulēja metodoloģiju, atbilstoši kurai ir jānosaka 105.pantā ietilpstošo tiesību apjoms. Kā Satversmes tiesas norādīja, ka tiesības uz īpašumu ir arī cilvēka pamattiesības, ko aizsargā Satversme. Noskaidrojot Satversmē noteikto pamattiesību saturu, ir jāņem vērā Latvijas starptautiskās saistības cilvēktiesību jomā. Tātad Satversmes 105.panta apjoms ir meklējams Satversmes tiesas nolēmumos un Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumos. Un šie nolēmumi sniedz pilnīgi skaidru atbildi uz šo jautājumu, un tas ir, ka īpašumtiesības ir pamattiesību izpratnē attiecas tikai uz akcijām ar ekonomisku vērtību. Satversmes tiesa iepriekš citētajā lietā atsaucas uz Cilvēktiesību komisijas lēmumu *Bramelid* lietā un Cilvēktiesību tiesas spriedumu *Olczak* lietā kā pamatu prasībai, ka akcijām piemīt ekonomiska vērtība. *Bramelid* lēmumā galvenā tēze ir izteikta šādi: 'Sabiedrības akcija ar ekonomisku vērtību var tikt uzskatīta par „īpašumu”'. Satversmes tiesas citētajā *Olczak* lēmumā Cilvēktiesību tiesa paskaidro, ka akcijām bija ekonomiska vērtība un tādēļ tās ir uzskatāmas par īpašumu Konvencijas izpratnē. Eiropas Cilvēktiesību tiesa šo prasību apstiprināja arī 2000.gada *Kind* lietā, un 2007.gada *Marini* spriedumā un visbeidzot, šī gada 21.jūnijā pieņemtajā lietā *Soyuer pret Turciju*. Tiesa kā pašsaprotamu norāda, ka 'sabiedrības akcija ar ekonomisku vērtību ir īpašums.

Jautājums par to, vai akcijām ir ekonomiskā vērtība, ir fundamentāls fakta un pierādīšanas jautājums. Finanšu ministrijas 2.septembra vēstulē ar atsauci uz Privatizācijas aģentūru ir teikts, ka 'akciju tirgus vērtības novērtējumu nevarēja veikt, jo akciju vērtība ir bijusi simboliska. Līdzīgu viedokli ir paudusi arī Eiropas Komisija, piemēram, pagājušā gada 15.septembra lēmuma par Parex restrukturizāciju 147.punktā. Un šķiet, ka arī mani cienījamie oponenti neapstrīd šo tēzi, jo viedokļa 5.lapā saistībā ar banku atsavināšanu, viņi kā pozitīvu risinājumu piemin kompensāciju kaut vai viena lata apmērā. No juridiskā viedokļa, ja Pieteikuma iesniedzēji nevar iesniegt Satversmes tiesai materiālus, kas atspēko "Privatizācijas aģentūras", Eiropas Komisijas un, šķiet, arī viņu pašu pozīciju, viņu akcijām nav ekonomiskās vērtības, tātad tās nav īpašums 105.panta izpratnē, tātad pamattiesības nav aizskartas un attiecīgi Satversmes tiesai nav pamata turpināt tiesvedību. Jebkurā gadījumā, arī konkrētie komerciesību aspekti, uz kuriem norāda Pieteikuma iesniedzēji, neietilpst pamattiesībās. Attiecībā uz pirkuma tiesībām, Pieteikuma iesniedzēji norāda uz diviem argumentiem. Pirmkārt, Direktīvas 29.pants, otrkārt, Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedums lietā *Olczak*. Nevienš no šiem argumentiem nav pilnībā pārliecinošs. Attiecībā uz Eiropas tiesībām skaidra un nepārprotama atbilde ir sniegta 2009.gada spriedumā *Audiolux*

lietā. Šajā lietā viena no pusēm mēģināja pārliecināt tiesu, ka Eiropas tiesībās pastāv vispārējas akcionāru tiesību aizsardzības princips. Atsaucoties cita starpā uz konkrēto direktīvu. Tiesa šo argumentu pilnībā noraidīja, norādot tieši 42.pagrāfā, ka šīs tiesību normu būtībā aprobežojas ar ļoti īpašu situāciju reglamentēšanu sabiedrības tiesībās. Tādējādi tām nav vispārīga rakstura, kas citādi dabīgi piemīt vispārējiem tiesību principiem. Ģenerāldvokāte īpaši norādīja, ka viedokļa 88.pagrāfā, ka 'Valsts tiesību līmenī, līdzīgi kā tas ir Kopienų tiesībās, kodifikācija drīzāk aprobežojas ar atsevišķām vienkāršo likumu normām. Tātad, bez pamattiesību relevances. Arī *Olczak* lieta neatbalsta pieteikuma iesniedzēju pozīciju, jo gan šī lieta, gan citas lietas atteicas uz tiesībām nepārdot esošās akcijas vispār vai arī ar zemāku vērtību vai arī plašāk -uz akciju zaudējumu. Tās neapstiprina, ka šāds tiesību veids būtu pamattiesība. Līdzīgi var teikt arī uz pamatkapitāla palielināšanu. Pieteikuma iesniedzējs arī atsaucas uz iepriekš citētā Satversmes tiesas sprieduma par iepriekš citētā 9.punktu, bet šis arguments ir nevietā. Satversmes tiesa šajā lietā norādīja, ka akciju piederība fiziskajai vai juridiskajai personai, kā tas atzīts Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē, rada tiesības uz īpašumu, un tikai akcionāram ir tiesības lemt par Komerclikuma 284.panta otrajā daļā minētajiem jautājumiem un pieņemt lēmumus tajā. Un, lasot šo lietu, ir skaidras divas lietas. Pirmkārt, Satversmes tiesa sevi nepārprotami novieto Cilvēktiesību tiesas tradīcijā. Tātad, šī vispārēja tradīcija, noraidot neekonomiskās vērtības akcijas kā īpašumtiesības un neatzīstot īpašas atvasinātās procesuālās tiesības. Otrkārt, konkrētais spriedums ir neapšaubāmi vērsts uz citu tēzi, proti, akcionāru balsošanas procedūras ierobežojumi no procesuāli tiesiskā viedokļa nevis kā materiālu elementu izvērtēšana. Tad nobeidzot šo tēzi, piemērojot Satversmes tiesas un Cilvēktiesību tiesas kritērijus, mēs nevaram runāt par tiesību pastāvēšanu. Tādēļ principā tiesu varētu izbeigt arī uz... šo lietu, tiesvedību varētu izbeigt arī uz šī pamata.

Mūsu otrā tēze pie īpašuma tiesībām ir tā, ka iesniedzēju tiesības nav ierobežotas. Un to var atbildēt diezgan īsi. Pieteikuma iesniedzēji principā norāda uz divu veidu argumentiem. Pirmkārt, uz iespēju kopīgi izvirzīt padomes locekļu kandidatūru, otrkārt, uz vērtības zudumu. Pirmais, tiesa priekšsēdētāja jautājumā bija ietverta pārliecināta atbilde uz to, un, proti, jau pirms pastāvošā regulējuma pieteikuma iesniedzējiem šādas tiesības nebija. Un fundamentālākais jautājums ir šāds – kādēļ pieteikuma iesniedzēji mēģina veidot vienu kopsubjektu no vairākām atsevišķām juridiskām personām. Katras juridiskās personas tiesību apjoms ir attiecināms uz šo personu nevis uz to iespējamās hipotētiskas sadarbības sakarā.

Attiecībā uz vērtības zudumu, ir grūti runāt par ekonomiskās vērtības zudumu vai arī ekonomiskās vērtības zudumu attiecībā uz likvidāciju un dividendēm, ja sākumpunkts ir tās vērtības neesamība. Nevar zaudēt to, kā nav. Satversmes tiesa jau iepriekšējā spriedumā norādīja, ka grūtībās nonākusī banka var kļūt maksātnespējīga un akcionāri visticamāk savus līdzekļus vispār neatgūs. Šī ir laba nodibināta prakse un pietiekama, lai noraidītu pieteikuma iesniedzēja argumentus arī šajā lietā. Attiecībā uz tiesību ierobežojumu noteikšanu ar likumu. Pieņemot, ka Satversmes tiesa mums nepiekrīt mūsu iepriekšējiem argumentiem, mēs vēlētos atsaukties uz tiesas līdzīgi nodibināto praksi iepriekšēja sprieduma 21.punktā par atbilstību šim kritērijam. Var tikai papildus piebilst, ka Kredītiestāžu likuma un Komerclikuma saskaņā likumdevējs izteicis Kredītiestāžu likuma 4.panta pirmajā daļā, paredzot, ka dažādus jautājumus attiecībā uz kredītiestādēm regulē šis likums, Komerclikums, Finanšu instrumentu tirgus likums un citi likumi, ievērojot tos noteikumus, kas ietverti šajā likumā. Tātad likumdevējs ir tieši atrisinājis jebkādu iespējamu situāciju normas tekstā. Pārejot pie leģitīmā mērķa. Leģitīmais mērķis, kā Saeima jau norādīja atbildes rakstā, Satversmes 116.pantā paredzētā citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana, īpaši ņemot vērā Satversmes 105.panta otro teikumu par to, ka īpašumu nedrīkst

izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Šis leģitīmais mērķis izpaužas draudu novēršanā kredītiestādes finansiālajai stabilitātei, tādējādi aizsargājot veselu rindu būtisku interešu. Satversmes tiesa ir jau atzinusi šī mērķa leģitimitāti iepriekšējā sprieduma 22.punktā. Pārejot pie samērīguma. Mūsu pēdējā tēze attiecībā uz īpašumtiesībām. Kā sākumpunkts būtu tas, ka atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas nodibinātai praksei finanšu krīžu jautājumos valstij ir ārkārtīgi plaša rīcības brīvība. To pateica Cilvēktiesību tiesa Satversmes tiesas citētajā *Olczak* lietā un apstiprināja vēlākajos spriedumos lietās *Camberrow*, *Capital Bank* un nesenajā *Družstevni Založna Pria pret Čehijas Republiku* lietā. Šis būtu atskaites punkts vērtējot iespējamās alternatīvas. Runājot par ierobežojuma piemērotību. Apstrīdētā norma ir piemērota leģitīmā mērķa sasniegšanai. Valsts būtiskas dalības iegūšanas gadījumā ir iespējams savlaicīgi iejaukties krīzes situācijā, nodrošinot ātru pamatkapitāla palielināšanu un nepieļaujot, ka krīzes situācijā esošās kredītiestādes akcionāri gūst nepamatotu labumu no valsts iejaukšanās. Otrkārt, pieteicēju tiesību ierobežojums ir nepieciešams. Un šeit es varētu vēlreiz atsaukties uz Cilvēktiesību tiesas praksi, kas dod valstij plašu rīcības brīvību un, otrkārt, pētot Satversmes tiesas iepriekšējā sprieduma 23.punktā izvirzīto tēzi, ka saudzējošāks līdzeklis ir nevis jebkurš cits, bet tikai tāds līdzeklis, ar kuru leģitīmo mērķi var sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē. Un šajās gadījumā neviens no līdzekļiem tāds nav. Pieteikumā pieteikuma iesniedzēji atsauca uz Banku pārņemšanas likumu. Šī alternatīva nav pārliecinoša vairāku iemeslu dēļ. Pirmkārt, tas attiecas uz citu jautājumu - iegūšanu nevis iegūšanas sekām, proti, pārņemšanu nevis glābšanu. Otrkārt, Banku pārņemšanas likums visdrīzāk būtu akcionāru tiesības vairāk ierobežojošs, atbilstoši šī likuma 8.panta pirmajai daļai, nosakot atlīdzības apmēru no aprēķiniem izslēdzami bankai piešķirtas valsts atbalsts. Tātad, pieteikuma iesniedzēji norāda uz vienu latu, jo optimistiski no 1 lata vēl arī jāatskaita dotais valsts atbalsts. Un, visbeidzot, šis ir arguments, kā izriet no Saeimas stenogrammām, likumdevējs ir tieši izvērtējis un noraidījis ka vairāk ierobežojošu. 31.augustā iesniegtajā viedoklī Pieteikuma iesniedzēji norāda vēl uz pieciem iespējamām alternatīviem līdzekļiem. Un pirms šo līdzekļu nepiemērotības izskaidrošanas, ir vietā ieskicēt perspektīvu. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem bija pēc pieteikuma iesniegšanas nepieciešami 10 ar pusi mēneši, kuru laikā tika veikta arī Vācijas pieredzes retrospektīva analīze, lai identificētu vairāk par vienu alternatīvo līdzekli. Tādēļ skepse būtu pareizā attieksme, uzklusot kritiku par acīmredzamu alternatīvu neizvērtēšanu. Īsi pārejot pāri pieteikuma iesniedzēju argumentiem.

Pirmkārt, iespēju saīsināt termiņus. Šis regulējums nesasniedz leģitīmo mērķi pietiekamā kvalitātē, jo tas neietekmē nepamatotā labuma negūšanas perspektīvu un šāds termiņš nepietiekams, kā mēs redzam no datiem. Ir bijušas reizes, kad kapitāls celts pat 2 dienās.

Otrkārt, runa ir par kvalificētā balsojuma aizstāšanu ar vienkāršo, kas arī nepiemērots, tikai vienkāršojot procedūru un nekādā veidā neietekmējot šos substantīvos mērķus.

Treškārt, runa ir par akcionāru atbildības noteikšanu, bet vēlāka civiltiesiska atbildība ir nepietiekama garantija sistēmiski svarīgas bankas maksātspējai. Vēl ir jautājums par iespēju izmantot atteikšanos no pirtiesībām. Tas ir savukārt nepiemērots, jo tiktu piemērots katrā konkrētajā gadījumā pēc sapulces lēmuma. Nerisinātu plašāku jautājumu un vispār nepieskaroties jautājumam par nepamatotā labuma gūšanu. Un visbeidzot, Pieteikuma iesniedzēji norāda uz Komerclikuma 249.panta ceturto daļu, proti, pilnvarojumu valdei palielināt pamatkapitālu. Arī šāds regulējums ir nepiemērots, jo vispār nerisina problēmu par pirmpirkuma tiesībām. Tas arī bez pamata mainītu vispārējo regulējumu komercietību jomā citādāk kā attiecībā uz šauro krīzes un valsts atbalsta situāciju. Eiropas Komisijas konsultācija par atteikšanos no sapulces balsojuma par kapitāla palielināšanu un akcionāru pirtiesībām krīzes apstākļos parāda to, kā visas citas

dalībvalstis un Eiropas institūcijas saredz šo interešu samērošanas tiesībpolitisko nepieciešamību. Daži citāti:

Eiropas Centrālā banka - šādas akcionāru tiesības liek šķēršļus efektīvai banku restrukturizācijai;

- Vācija pilnībā atbalsta šo atteikšanos;

- Francijai Komisijas piedāvātais nepiemēroto normu saraksts šķiet pilnīgs;

- Anglija principā piekrīt valstu tiesībām atkāpties no šīm normām;

- Austrija akcentē šīs tiesības kā tādas, kas liek īpašus šķēršļus efektīvai restrukturizācijai.

- Pat Zviedrija, diemžēl, jāsaka - viena no Pieteikuma iesniedzēju reģistrācijas valstīm-, uzskata, ka regulējums bez šīm akcionāru tiesībām būtiski atvieglinātu šādu situāciju atrisināšanu.

Var secināt, ka nevies no šiem līdzekļiem nenodrošina situācijas atrisināšanu pietiekamā kvalitātē. Attiecībā uz atbilstību. No vienas puses, ja pamattiesību ierobežojums vispār pastāv, tas izriet no krīzes situācijā esošas bankas īpašnieka nespējas realizēt no bezvērtīgajām akcijām izrietošās iespējas palēnināt pamatkapitāla celšanas procedūru un iegūt labumu no valsts atbalsta. Ļoti šaurā situācijā bankas krīzes gadījumā visdrīzāk valde vērsas pie valsts un Ministru kabinets piekrīt sniegt palīdzību. Sabiedrības guvums šajos jautājumos šķiet daudz acīmredzamāks, īpaši ņemot vērā sistēmisko raksturu. No procesuālās perspektīvas varu tikai piebilst, Eiropas komisijas procedūru, kas katrā jautājumā pārbaudītu šāda atbalsta došanas pamatotību. Runājot par tiesisko paļāvību. Īsi ieskicējot galvenās tēzes. Pirmkārt, personām paļāvība nebija radusies piecu iemeslu dēļ. Pirmkārt, šeit nav runas par jau pieņemotu normu. Otrkārt, kredītiestāde pati izvēlas lūgt būtisku dalību no valsts. Un tā nevar vienlaicīgi izvīzīt šos 2 pretējos argumentus. Treškārt, banku akcionāri ir juridiskas personas, kas darbojas specifiskā jomā, un no tiem ir sagaidāms ļoti augsts kompetences līmenis attiecībā uz iespējamo regulējumu krīzes situācijā. Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi to principu lietā ar Špačeku un turpmākajās. Konkrētajā gadījumā, Pieteikuma iesniedzējiem bija pienākums izrādīt nepieciešamo rūpību attiecībā uz iespējamo attīstību. Ja viņi būtu izrādījuši šādu rūpību un tā ir mūsu ceturrtā tēze, viņiem vajadzēja sagaidīt, ka valstis izmantos Eiropas Cilvēktiesību tiesas atļauto plašo rīcības brīvību, reaģējot uz finansiālo krīzi, ka Komisija piemēros valsts atbalsta aizlieguma normas, kā tā darīja lietā attiecībā uz HSH Nordbank, kur banku neglābjošo īpašnieku nepilnīgā izšķērdināšana tika atzīta par nesamērīgu labuma gūšanu. Un visbeidzot, Dalībvalstu konsenss parāda, ka saprātīgs profesionālis nevarēja sagaidīt, kad šādas normas netiks mainītas. Vai tad tiesiskā paļāvība bija radusies, ir nodrošināts saprātīgs līdzsvars? Es jau esmu norādījis uz vairākiem šiem kritērijiem, runājot par samērīguma atbilstību un par tiesiskās paļāvības pastāvēšanu, bet galvenās tēzes būtu, ka runa ir par šīs krīzes situācijā bankas īpašnieka nepamatotajām interesēm, kuras tam var pastāvēt tikai, ja viņš nav ņēmis vērā profesionālas konsultācijas par iespējamu attīstību šai jomā. No otras puses ir sabiedrības intereses un kā vispārējais procesuālais regulējums ir Eiropas Komisijas iekreizējs apstiprinājums attiecībā uz valsts atbalstu.

Pārejot pie Eiropas Savienības tiesību jautājumiem. Saeima ir veikusi plašāku izpēti par to, kā dalībvalstu konstitucionālās tiesas mijiedarbojas ar Eiropas Savienību tieši šai jomā, ko mēs labprāt atbildētu jautājumu sadaļā. Bet mūsu galvenās tēzes ir šādas. Pirmkārt, ja Satversmes tiesai nebūtu šaubu par apstrīdēto normu atbilstību Satversmei, nepieciešamības vērsties Savienības tiesā nav. Trīs iemesli. Pirmais no šiem iemesliem ir tāds, ka Eiropas Savienības tiesību jautājums izriet no 263.panta kārtībā nepārsūdzētiem Komisijas lēmumiem par valsts atbalstu. Pieteikuma iesniedzēju argumenti attiecas Eiropas tiesību pārkumiem Parex bankā. No Eiropas tiesību viedokļa šie argumenti ir pārbaudīti un akceptēti Komisijas 2009.gada 11.maija un 2010.gada 15.decembra lēmumā. Ja es pareizi sapratu no pieteikuma iesniedzēju atbildēm, viņi šos lēmumus nav pārsūdzējuši, lai gan viņiem šādas tiesības bija pēc 263.panta ceturrtās daļas. Un pēc Eiropas

tiesību procesuālajiem pamatprincipiem, ja šādi lēmumi nav pārsūdzēti tiešajā kārtībā, tos nav iespējams apstrīdēt ne dalībvalstu tiesās, ne arī netieši uzdot jautājumus par to vecajā 234.panta kārtībā. Tātad faktiski visus Eiropas tiesību argumentus var noraidīt uz šī relatīvi tehniskā pamata. Otrkārt, Eiropas tiesību jautājums nav svarīgs lietas iznākumam. Šeit mēs esam iepazinušies ar visu citu konstitucionālo tiesu praksi attiecībā uz prejudiciālo lēmumu izprasīšanu. Īsi, lielākā daļa no konstitucionālajām tiesām nekad nav vērsušās Eiropas Savienības tiesās ar šādu jautājumu. Ir vērsušās tikai 4 tiesas Itālijas, Austrijas, Beļģijas un Lietuvas. Visas no viņām ļoti specifiskos jautājumos, attiecībā uz kuriem te arī darbojušās kā faktiski administratīvās tiesas, vai arī kur ir bijušas speciālas atsauces no konstitūcijas. Šajā gadījumā nav runa par to, un argumenti par Eiropas Savienības tiesībām ir pilnībā atrisināmi vispārējās jurisdikcijas tiesās atbilstoši tiešajai piemērojamībai un īstenībā, ja Latvija saistītu Eiropas tiesību ar konstitucionalitātes atzīšanu, tas potenciāli novestu pie Eiropas tiesību pārkāpuma pārkāpumu. Nacionālajām tiesām ir jāpiemēro Eiropas tiesības uzreiz, negaidot konstitucionālās tiesas pārbaudi konkrētajā lietā. Mūsu trešā tēze ir tāda, ka jebkurā gadījumā Eiropas Savienības tiesa šo jautājumu jau ir izskaidrojusi iepriekš divos spriedumos. Spriedumā *Kerafina* lietā attiecībā uz kuru ir otrais mūsu konsensa aspekts ar mūsu cienījamajiem oponentiem. Šī tiesām ir vadošā lieta. Un spriedumā *Diamantis* lietā. Sprieduma *Kerafina* lietā Eiropas Savienības tiesas atļāva izņēmuma formā Eiropas Komisijai atkāpties no šādiem jautājumiem lietās, kas attiecas uz šobrīd Līguma 107.panta pirmās daļas piemērošanu. Un tieši šī situācija. Šajā lietā ir pieņemts individuāls lēmums attiecībā uz *Parex* restrukturizāciju, kurā, cita starpā, desmitā gada 15.septembra lēmuma 147.punktā tiek runāts par to, ka mazākuma akcionāru proporcijas būtisks samazinājums ir vērtīgs līdzeklis, lai novērstu nepamatotu labuma gūšanu. Piemērojot šos kritērijus valsts atbalsta jomas ietvaros, Komisija ir veikusi savu lēmumu, kurš nav pārsūdzēts un tādēļ tas ir galīgs. *Diamantis* lieta attiecas uz nedaudz citu aspektu, proti, procesuālo tiesību izmantošanu nesamērīgā un ļaunā ticībā, vērstoties ar nesamērīgām prasībām, kas aizskar trešo personu leģitīmās intereses, kas, neapšaubāmi, ir piemērojamas šajā lietā, kad pieteikuma iesniedzēji mēģina atsaukt normatīvo aktu. Pati pēdējā tēze. Ja Satversmes tiesa tomēr uzskatītu, ka šeit ir runa par pārkāpumu, potenciāli varētu būt kolīzija starp Satversmi un Eiropas Savienības pienākumiem. Atbilstoši Satversmes tiesas praksei gadījumos, kas neieiet Satversmes kodolā... Godātā tiesa, vai es varētu lūgt 1 minūti papildus?

G.Kūtris

Pabeidziet.

M.Paparinskis

...jautājumos, kas neieiet Satversmes kodolā, Satversmes tiesai nevajadzētu atcelt Eiropas tiesību normas un tad metaforiski jautāt, ka diez vai Satversmes tēva domātais kodols bija plānots tieši šādu situāciju ar mūsu cienījamo ārvalstu pieteicēju tiesību aizsardzībai. Tomēr, ja tiesa uzskatītu, ka Eiropas Savienības pienākumu atcelšana ir vienīgais veids, kā atrisināt šo lietu, atbilstoši Dānijas Augstākās tiesas spriedumam *Carlsen* lietā tiesai vajadzētu vērsties pēc prejudiciālā nolēmuma. Tātad, vienkāršoti, ja tiesa piekrīt mums, Eiropas tiesā nav nepieciešams vērsties, ja tiesai ir šaubas par mūsu pozīcijas pamatotību, šāda nepieciešamība parādās. Kā pats pēdējais komentārs ir tas, ka, pat ja pieteikuma iesniedzēji triumfētu, valsts atbildības viedokļa sekas ir diezgan skaidras un paredzamas. Komisija prasīs jebkādu iegūtu labumu piedzīt kā nepamatotu valsts atbalstu, maksājot 13,20 procentu soda likmi. Diez vai tas, par ko pieteikuma iesniedzēji būtu īpaši priecīgi. Mūsu Saeimai ir 3 lūgumi. Pirmkārt, izbeigt tiesvedību atbilstoši Satversmes tiesas likuma 29.panta pirmās daļas 3. un 6.punktam, ņemot vērā 20.panta piektās daļas 3.punktu un attiecīgi 19.² panta otro un trešo daļu, pirmkārt, vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu neizmēģināšanas dēļ un, otrkārt, pamattiesību aizskāruma neesamības dēļ. Attiecībā uz vērsanos

Eiropas Savienības tiesām nevērsties Tiesā, jo Eiropas tiesību jautājumi nav pārsūdzēti 263.panta ceturtais daļas kārtībā, nav svarīgi lietas izlemšanā un jebkurā gadījumā Tiesa tos jau ir izskaidrojusi un apstrīdētās normas tiem atbilst; vai arī vērsties Tiesā, ja Satversmes tiesai būtu šaubas par apstrīdētās normas satversmību, jo tas novestu pie Eiropas tiesību un saistību pārkāpuma. Un jebkurā gadījumā, pilnībā noraidīt pieteikumu pēc būtības.

G.Kūtris

Paldies.

Pāriesim pie jautājumiem. Viens jautājums saistībā ar, cik efektīva tiesiskās aizsardzības līdzekļu izmantošana. Sakiet, lūdzu, jūs, kā Saeimas pārstāvis, tiešām uzskatāt, ka pieteikuma iesniedzēju griešanās Eiropas Komisijā vai Eiropas Savienības tiesā valstij ir ekonomiski labvēlīgāks, labvēlīgāka procedūra un efektīvāka nekā griešanās Satversmes tiesā?

M.Paparinskis

Šī ir procedūra, kas ir paredzēta Eiropas Savienības līgumā. Eiropas Savienības tiesa ir ļoti strikti skatījusies uz to, lai personas, kurām ir tiesības tieši apstrīdēt Eiropas institūciju lēmumus, to arī darītu, un personas, kuras nav izmantojušas šo iespēju, zaudē tiesības to apstrīdēt jebkādā citā procesuālā kārtībā. Man ir grūti spriest par ekonomisko lietderīgumu, bet tas tā izriet no nepārprotamas Eiropas tiesību normas un sen nostiprinātas tiesas prakses.

G.Kūtris

Tad saistībā ar Eiropas Komisijas šo lēmumu atbalsta gadījumā. Vai šajā lēmumā ierakstītais attiecas uz valsts tiesībām sniegt atbalstu grūtībās nonākušai institūcijai vai uzņēmumam, vai tas attiecas arī uz procedūru, kādā veidā valsts to dara?

M.Paparinskis

Tiek akceptēts tas, ko valsts šajā gadījumā dara un attiecībā uz pamatkapitāla palielināšanu. Otrajā gadījumā Eiropas Komisija nepārprotami to īpaši kā slavējamu norādījusi mazākuma akcionāru proporcijas samazināšanu.

G.Kūtris

Eiropas Komisija vai kāda Eiropas banka?

M.Paparinskis

Eiropas Komisija. Es šai gadījumā par 2010.gada 15.septembra lēmumu 147.punktā. jums ir pieejams angļu valodas tulkojums. Jeb tiesa vēlas, es varu nolasīt un dot tādu tulkotāju tulkojumu.

G.Kūtris

Tātad šajā lēmumā iekšā ir rakstīts?

M.Paparinskis

Šajā lēmumā. Un iepriekšējais lēmums 2009.gada 11.maija lēmums arī atzīst šādu kapitāla ieguldījumu par pieļaujamu. Un, kā teiksim, viens no piemēriem, ko es norādīju, bija, ņemot vērā, ka mūsu cienājamie oponenti ir zinoši par Vāciju, mēs centāties izvēlēties Vācijas piemērus, attiecībā uz WestLB, tajā akcionāri uzskatīja, ka Komisijas apstiprinātais valsts atbalsts, atbilstoši kam galvojumu izpildes gadījumā viņu akcijas tiktu atņemtas, aizskar viņu īpašumtiesības un dažādas procesuālās garantijas. Tādēļ viņi apstrīdēja šo lēmumu vispārējā tiesā, lieta T45709. Šķiet, ka no valsts atbildības tiesību viedokļa, mūsaprāt, nav strīda par to, ka gadījumā, ja valsts sniedz atbalstu konkrētai bankai uz konkrēta, tātad, Komisijas saskaņojuma lēmuma nevis uz vispārējās programmas, bet uz konkrētā saskaņojuma 107. 3b gadījumā gan bankai, gan arī tās akcionāriem ir tiešas tiesības pārsūdzēt šo lēmumu 267.panta ceturtais daļas kārtībā.

G.Kūtris

Es īsti nesapratu jūsu pēc jūsu skaidrojuma. Tātad iznāk, ka Eiropas Komisijai dotas tiesības precizēt, interpretēt Eiropas Savienības tiesību normas?

M.Paparinskis

Eiropas Komisijai ir dotas tiesības, izvērtējot konkrēto gadījumu, piemērot Eiropas tiesību primāro normu 107.pantu, ņemot vērā rīcības brīvību 107.panta 3b punktā.

G.Kūtris

Bet 107.pants runā par valsts atbalstu, man liekas, nevis par konkurences tiesībām.

M.Paparinskis

Tieši tā. Šajā jautājumā ir spriedums, ko pieteikuma iesniedzēji norādīja, proti, *Kerafina* lieta. Šajā lietā Savienības tiesa runāja par to, ka, Savienības tiesa norādīja, ka, tāpat, viņi to formulēja no pretējā viedokļa - rīcības brīvība neļauj Komisijai atkāpties no Kopienas tiesību normām, citādi kā tām, kas attiecas uz līguma 90.2 panta, šobrīd 107.pants, pirmās daļas piemērošanu. Tāpat, ja mēs, tiesa to formulēja kā principu un izņēmumu, bet ja mēs koncentrējamies šajā gadījumā uz izņēmumu, tad mūsu kritērijs ir, ka Komisijai šādas tiesības ir, ja tas attiecas uz 107.panta pirmās daļas piemērošanu. Tādēļ jautājums, vai šādā gadījumā, ja akcionāri varētu izmantot pirmtiesības, tas būtu uzskatāms par valsts atbalstu. Eiropas Komisija devusi atbildi uz jautājumu lēmumā attiecībā uz HSH Nordbank, norādot, ka ņemot vērā to, ka šīs bankas akcionāri nepiedalījās bankas glābšanā, viņu nepilnīga izšķīdināšana ir uzskatāma par nesamērīga labuma gūšanu, tāpat šajā gadījumā mēs runājam par nepilnīgu izšķīdināšanu, tāpat vai nu alternatīvi vai nu palīdzība, vai arī tas tiek ietverts kādā citā formā. Un šajā gadījumā, ja pieteikuma iesniedzēji neglābtu, bet reizēm pilnībā saglabātu savu proporciju, tas būtu valsts atbalsts. Tā kā tas ir valsts atbalsts, tas iekrīt 107.panta ietvaros, atbilstoši *Kerafina* principam valstij ir rīcības brīvība. Es atvainojos, Komisijai ir rīcības brīvība attiecībā uz valsts kapitāla apstiprināšanu šajā jautājumā.

G.Kūtris

Tāpat otrs jautājums. Jūs minējāt, ka varēja griezties arī vispārējās jurisdikcijas tiesās. Sakiet, lūdzu, vai arī pieminētai Ziemeļu rajona tiesneses lēmums par civillietas ierosināšanu, vai tiesa varēja, vai tiesa varēs lemt par akcionāru procentuālās daļas atjaunošanu vai akciju skaita atjaunošanu?

M.Paparinskis

Tas droši vien būtu atkarīgs no tiesību pamata, ko pieteikuma iesniedzēji izvirzītu. Ja pieteikuma iesniedzēji būtu balstījušies uz Eiropas tiesībām, tad tas ir tas kas, kur mēs... šis ir savukārt viens no jautājumiem, kur mēs nerasniedzām konsensu ar pieteikuma iesniedzējiem, bet mūsaprāt, Saeimas tēzes nebija pretrunīgas. Pirmkārt, 25. un 99.pants ir tieši piemērojami, tādēļ tos var tieši piemērot konkrētajā lietā bez atsaucēm uz kādiem citiem procesuālajiem mehānismiem. Otrkārt, Latvijas tiesai jānodrošina efektīva procesuāla aizsardzība, proti, ka no šīm tiesībām izrietošie argumenti tiek konkrēti izvērtēti. Treškārt, potenciālā Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas tiesa izskatot piemēro Eiropas Savienības identificētos kritērijus. Viena lieta, uz ko viņi skatītos, būtu spriedums *Kerafina* lietā, otra situācija, uz ko viņi skatītos, būtu uz konkrētiem procesuāliem mehānismiem, konkrētām prasībām, ko pieteikuma iesniedzēji ir izvirzījuši. Un šajā jautājumā svarīga ir *Diamantis* lieta un šķiet ka šeit ne eksperti, ne pieteikuma iesniedzēji par spriedumu nebija atsaukušies. Tā ir pēdējā no lietām attiecībā uz Grieķiju, un attiecībā uz šīs direktīvas normām. Bet šajā lietā Eiropas Savienības tiesa akceptēja Grieķijas argumentus, ka par direktīvas tiesību izmantošanu ļaunā ticībā būtu atzīstama situācija, kurā akcionāri ir izvēlējušies tādu procesuālu līdzekli, kas noderīgs tik nopietna zaudējuma uz citu personu leģitīmajām interesēm, tas šķiet acīmredzami nesamērīgs. Bet atbilde uz cienījamā tiesas priekšsēdētāja jautājumu ir tāda, ka procesuālo līdzekļu izvēle ir tieši atkarīga no viņu samērīguma. Tie nedrīkst tikt izmantoti ļaunā ticībā. Un tas, protams, arī ir attiecībā uz mūsu plašāko pozīciju, ja, teiksim, kādi pieteikumi par

konkrēto lēmumu atcelšanu ir samērīgi un ļaunā ticībā. Vēršanās Satversmes tiesā attiecībā uz visu normatīvā akta atcelšanu ir ārkārtīgi acīmredzami nesamērīgi.

G.Kūtris

Paldies. Tad viens jautājums. Sakiet, lūdzu, vai šobrīd pastāv iespēja, ka šo apstrīdēto normu valsts jeb valde un valsts kopā piemēro attiecībā uz kredītiestādi, kura nemaz nav finansiālās grūtībās?

M.Paparinskis

Tas, droši vien, jautājums vairāk attiecībā uz piemērošanu. Varbūt Finanšu ministrija būs zinošāka. Mūsaprāt, interpretējot normu, svarīgs ir vēsturiskās un teleoloģiskās interpretācijas materiāls. Vēsturiskās interpretācijas perspektīvas, ņemot vērā Komisijas referentu ziņojumu, nav ne vismazāko šaubu, ka tas bija plānots tieši uz krīzes situācijām. Ņemot vērā to, kā tas iederas vispārējā regulējuma sistēmā, tātad no sistēmiskā un teleoloģiskā viedokļa, šāds ir šīs institūta mērķis. Un attiecīgi, ja pieteikuma iesniedzēji, tas ir, teiksim, viens no ļoti daudzajiem procesuālajiem argumentiem, viens ļoti daudzajiem argumentiem, ko pieteikuma iesniedzēji būtu varējuši izvirzīt, viens no argumentiem, ar ko viņi būtu varējuši vērsties tiesā, apstrīdot pamatkapitāla palielināšanu, ir tāds, ka tā kā šī norma attiecas tikai uz krīzes situācijām, un konkrētajā situācijā brīdī krīzes situācijas nebija, kā es saprotu no viena no pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem, krīze nebija, tādā gadījumā tas būtu pastāvošs tiesību aizsardzības līdzeklis aizsardzībai. Tātad, atbilde ir tāda, ka jā.

G.Kūtris

Ka šobrīd varētu tikt piemērota šī norma...

M.Paparinskis

Šobrīd, tas ir..

G.Kūtris

Pret jebkuru kredītiestādi. Vienas bankas valdes izdomā, griežas pie Ministru kabineta, Ministru kabinets akceptē un valsts izstumj pārējos akcionārus no šīs bankas.

M.Paparinskis

Tādā gadījumā, ja Ministru kabinets piekrīt dot būtisku valsts līdzdalību.

G.Kūtris

Tad ir iespējams... neskatoties, vai tā ir finanšu krīze, vai vispārējā, vai tā ir bankas konkrētās finansiālās grūtības, vai banka pati vainīga šajās grūtībās...

M.Paparinskis

Šī norma dod zināmu rīcības brīvību, kā jau es teicu, no vēsturiskās, sistēmiskās un teleoloģiskās interpretācijas viedokļa, likumdevējs ir to plānojis attiecināt it īpaši uz krīzes situācijām. Un ja šādā gadījumā akcionāri senātu, ka krīzes situācija nav un vēlētos to apstrīdēt tiesā, viņiem šādas iespējas būtu.

G.Kūtris

Jautājumi tiesnesis Balodis

K.Balodis

Sakiet, lūdzu, kas ir akcija bez ekonomiskas vērtības un pēc kādiem kritērijiem ir nosakāms, vai akcijai ir ekonomiska vērtība?

M.Paparinskis

Akcijas bez ekonomiskas vērtības ir īpašuma tiesība civiltiesību izpratnē. Ņemot vērā Satversmes tiesas un Eiropas Cilvēktiesību tiesas konsekventu praksi, tā nav īpašumtiesība pamattiesību izpratnē. Var būt īpašumtiesība pamattiesību izpratnē, ja ir nepieciešami izpildāmi divi kumulatīvi kritēriji, pirmkārt, tā ir akcija, otrkārt, akcijai ir ekonomiska vērtība. Attiecībā uz to, kā var noteikt, vai akcijai ir ekonomiska vērtība, šis, manuprāt, ir daļēji tiesību un daļēji fakta jautājums. Eiropas

cilvēktiesību tiesa ir identificējusi dažas situācijas, kur akcijām ir ekonomiska vērtība, piemēram, tas, ka tā ir publiska akciju sabiedrība. Šie ir nosakāma, par ko mēs nevaram runāt šajā gadījumā. Citādāk šis ir fundamentāla fakta jautājums un tiesai būtu jāvērtē lietas materiālos esošie pierādījumi par to, ka pieteikuma iesniedzēju akcijām bija ekonomiskā vērtība. Mūsaprāt, 3 argumentu kopumi, kas liecinātu par to, ka šādas vērtības nebija, ir”, pirmkārt, ka valsts akciju sabiedrība „Privatizācijas sabiedrība” ticēja, ka vērtība ir tikai simboliska, otrkārt, Eiropas Komisijas pozīcija, ka vērtība bija tikai simboliska, treškārt, un mēs lasām, ka pieteikuma iesniedzēju viedoklī piektās lapas augšā norādi uz kompensāciju kaut vai viena lata apmērā. Mēs atgriežamies uz iespējami tuvākajiem salīdzinājumiem, tātad, par simbolisko vērtību divu latu apmērā un simbolisko vērtību viena eiro centa apmērā. Mūsaprāt, tas uzstāda gandrīz neatspēkojamu prezumpciju par to, ka ekonomiskās vērtības nebija un mēs nedzirdējam mūsu cienījamo oponentu paskaidrojumus neko tādu, kas mūs pārliecinātu par pretējo.

K.Balodis

Jūs noteikti labi zināt to, kas ir rakstīts diezgan daudzos Eiropas cilvēktiesību tiesas spriedumos, un kam ir sekojusi arī Satversmes tiesa savos spriedumos, proti, ka īpašuma tiesību priekšmets var būt arī akcijas, vērtspapīri ar ekonomisku vērtību. Vai jūs varat nosaukt kādu Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu, kur negatīvā formā, tā kā to apgalvojat jūs, būtu konstatēts, ka kaut kādām konkrētām akcijām kādā konkrētā lietā nav ekonomiskas vērtības un tāpēc tās nav tiesību uz īpašumu priekšmets?

M.Paparinskis

Kā es norādīju, Cilvēktiesību tiesa vērtējusi šo jautājumu piecās lietās: *Camild*, *Olczak*, *Kimmarini* un *Soijer*. Visās šajās lietās akcijām bija ekonomiskā vērtība. Droši vien brīdī, divi komentāri par to ir tādi, ka ne Satversmes tiesa, ne Eiropas cilvēktiesību tiesa nekad nav izvirzījusi papildus kritēriju par to, ka tās nolēmumi ir uzskatāmi par autoritatīvām interpretācijām tikai tad, ja izvirzītais tiesību kritērijs tiek piemērots un atrasts par neizpildītu konkrētajā lietā. Mums jāskatās, ko Satversmes tiesa un Cilvēktiesību tiesa ir teikusi par šīm lietām. Un otrs, praktiskais, var pieņemt, ka gadījumā, ja vērtības nav, acīmredzamās procesuālās bezjēdzības dēļ pieteicēji neparasti vienkārši nevēršas tiesā.

K.Balodis

Bet tad varētu tā būt, ka tā ir vienkārši ir vienkārši jūsu interpretācija? Jūs izdarāt tā kā secinājumu par pretējo, interpretējot Eiropas cilvēktiesību tiesas spriedumus un arī Satversmes tiesas spriedumos izteiktās atziņas, ka akcijas ar ekonomisku vērtību ir īpašumtiesību priekšmets. Jūs noteikti labi zināt pats no galvas šo ECT formulējumu, bet vai no tā var izdarīt pretēju secinājumu, ka akcijas, kuras, nu, varbūt ir mantiski nevērtīgas vai bezvērtīgas, ka viņas pārstāj būt par īpašumtiesību priekšmetu cilvēktiesību izpratnē.

M.Paparinskis

Man ir visi šie spriedumi, ja jūsu godība vēlētos, varētu iziet visiem no viņiem, izskaidrot, ka tas ir bijis Cilvēktiesību tiesas nolēmuma *ratio residentis* sastāvdaļa. Tā pavisam virspusēji, pirmā no šīm lietām ir

G.Kūtris

Jautājums, atvainojos, jautājums bija samērā vienkāršs – visos šajos spriedumos ir pieminēts, aka akcijām ir vērtība ekonomiskā. Vai jums ir kāds spiedums kā piemērs, kurā ir runāts, ka akcijām nav vērtības, līdz ar to nevērtē kā īpašumtiesības.

M.Paparinskis

Šāds sprieduma mums nav, bet es nedomāju, ka tas jebkādā veidā ietekmē juridiskā argumenta pārliecinošu spēku, ja šāda sprieduma nav, pieteicēji nav vērsušies. Es vēlētos, varbūt es varētu

pastiprināt savu tēzi, ka šajā lietā nav runa par vispārēja rakstura faktisku komentāru, ka, jā, ir akcijas un akcijām ir ekonomiska vērtība. Visās šajās lietās tiesa ir šo kritēriju formulējusi nosacījuma izpratnē. Īpaši pievēršoties tiesas spriedumiem lietās *Pramelid* un *Olczak*, kas droši vien ir paši autoritatīvākie, ja jau Satversmes tiesa uz tiek atsaukusies, lietā *Pramelid* tajā laikā Cilvēktiesību komisijai vēl bija prakse izvirzīt vispārējā tēzes, izvilkt un šeit pirmā no vispārīgajām tēzēm ir tā, ka kompānijas akcija ar ekonomisku vērtību var tikt uzskatīta par īpašumu. *Olczak* lietā situācija bija līdzīga. Cilvēktiesību tiesa atsaucās uz savu iepriekšēju nolēmu un teica, publiskās akciju sabiedrības akcijām ir ekonomiska vērtība, tādēļ tās var tikt uzskatītas par īpašumu. Šis nav faktisks komentārs, šis ir normatīvs kritērijs.

G.Kūtris

Paldies.

K.Balodis

Man vēl būtu jautājums. Kurā brīdī pēc jūsu domām ekonomisko vērtību zaudēja pieteikumu iesniedzēju akcijas? Kurā brīdī tas notika?

M.Paparinskis

Tas ir...jā, par to man ir... varbūt var Finanšu ministrija vai kāds cits to varēs precīzāk atbildēt, pats agrākais brīdis, ka brīdī, kad notika pirmais argumentu pēcnotikušais tiesību aizskārums šādas vērtības nebija. Jautājums, kurā brīdī tas ir, tas tika zudis, mūsaprāt, nav izšķirošs, galvenais, ka brīdī bija, kad notika iespējamais aizskārums, šīs vērtības nebija. Šajā brīdī akcijas nebija īpašums cilvēktiesību izpratnē.

K.Balodis

Tātad, Jūsu uzskatāt ka nebija tāda situācija, ka tieši apstrīdētā norma atšķaidīja šo ekonomisko vērtību un rezultātā tā zuda? Vai tomēr apstrīdētā norma kautkāda veidā ir sekmējusi šīs ekonomiskās vērtības zudumu?

M.Paparinskis

Saeimas pozīcijas ir tāda. Sākumpunkts ir ka ekonomiskās vērtības nav. Ja ekonomiskās vērtības nav, tad viņa nevar samazināties. Nekas nav mazāks par nulli.

K.Balodis

Man vēl viens jautājums būtu. Jūs minējāt to, ka otrai sabiedrības tiesību direktīvai nav nozīmes konkrētās lietas kontekstā. Un, atsaucoties arī uz Satversmes tiesas iepriekšējo spriedumu par citām Kredītiestāžu likuma normām, norādījāt, ka likumdevējs, pamatojoties uz Satversmes 64.pantu, var pieņemt arī speciālas normas attiecībā pret Komerclikuma normām. Un, nu, ja mēs pieņemam, ja, ka otrā sabiedrības tiesību direktīva ir iestrādāta Komerclikumā un kad, lūk, tur šai direktīvai ir arī īstā vieta, kā jūs domājat, vai likumdevējs drīkst ignorēt šo otro sabiedrības tiesību direktīvu, pieņemot, nu, kādas speciālas normas, piemēram, apstrīdēto normu?

M.Paparinskis

Nu, atbilde, droši vien, ir tāda, ka apstrīdētās normas piemērošana ir iespējama tikai gadījumā, ja to akceptē Komisija. Komisija to akceptētu gadījumā, ja šis jautājums iekristu.... šajā gadījumā mēs runājam par individuālajiem lēmumiem. Latvijai nav tā teikt vispārējās iespējas piemērot šo normu. Latvija iet uz Komisiju katru reizi, kad tā vēlas piemērot šo normu. Tātad, ja Komisija secinātu, ka konkrētais piemērojums aizskar Eiropas tiesības, tādā gadījumā šīs tiesību normas piemērojums netiktu atļauts.

K.Balodis

Paldies.

G.Kūtris

Paldies. Tiesnese Osipova, lūdzu.

S.Osipova

Jā, paldies. Bija ļoti interesanti klausīties un es saprotu, ka lielā mērā atslēgas moments ir fakts, vai akcijām ir vai nav vērtība. Man te ir zināmas neskaidrības tāpēc, ka 2008.gada beigās, kāpēc Latvijas valsts pirka no vairākuma akcionāriem akcijas. Tai brīdī viņām ir vērtība? Kurā brīdī tad šī vērtība zuda? Tomēr šis laika moments ir ļoti būtisks. Kādas darbības rezultātā tad zuda šī vērtība?

M.Paparinskis

Arī varbūt jautājums, par ko būs kompetentāka Finanšu ministrija, bet Saeimas pozīcija ir tāda, un tas ir tas, ko mums ir atbildējusi Finanšu ministrija, un tas ir tas, uz ko Eiropas Komisija ir norādījusi savā lēmumā, ka šī vērtība bija simboliska – divi lati. Tā nav ekonomiskā vērtība, tā ir simboliskā vērtība. Divi lati un viens eiro cents. Par citu akcionāru pirkšanu. Tā nav situācija, kur, tā teikt, gribošs pārdevējs gribošam pircējam kaut ko pērk par ekonomisko vērtību, ko viņš uzskata par vērtību. Tas ir simbolisks kritērijs. Tāda būtu mūsu atbilde.

G.Kūtris

Vēl viens jautājums?

S.Osipova

Nē, paldies.

G.Kūtris

Man ir viens jautājums nedaudz par.... Jūs savā viedoklī izklāstā norādījāt, ka apstrīdēto normu atcelšana Satversmes tiesā novestu pie Eiropas tiesību pārkāpuma? Vai es pareizi sapratu? Ja tas tā ir, tad kādā veidā tiktu pārkāptas Eiropas Savienības tiesības, ja mēs atceltu, pieņemsim, antikonstitucionālu normu?

M.Paparinskis

Jā, šajā gadījumā apstrīdētās normas piemērošana konkrētajā situācijā tikusi akceptēta ar Eiropas Komisijas lēmumu, ar diviem Eiropas Komisijas lēmumiem – ar 2009.gada lēmumu, ar 2010.gada 15.septembra lēmumu. Pieteikuma iesniedzējiem kā valsts atbalstu kustošās bankas akcionāriem bija tiesības šos lēmumus apstrīdēt. Viņi šīs tiesības neizmantoja. No Eiropas tiesību viedokļa tādēļ šis secinājums ir kļūvis, varētu teikt, par objektīvu pastāvošu un neapstrīdamu. Kā izriet no Eiropas Komisijas prakses, it īpaši mēs vēlētos akcentēt lēmumu attiecībā uz HSH Nordbank, ir prasība, lai glābjamās bankas īpašnieki visi kautkā mērā kontribuētu, visi kautkā mērā dotu pievienoto vērtību un dalītos nastā. Un viens no šiem veidiem kā dalīšanās nastā ir nosacīts proporcijas samazinājums. Ja proporcija nav tikusi samazināta, tādā gadījumā mēs tā kā nākam atpakaļ, un šajā gadījumā nevar tikt piemērots izņēmums un ir noticis 107.panta pārkāpums. Kādas ir sekas? Sekas attiecībā uz akcionāriem. Ja akcionāri galu galā ieguvuši šīs plašākās tiesības, tādā gadījumā Komisija liks valstij piedzīt no viņiem atpakaļ nepamatoti sniegto valsts atbalstu vienā vai otrā veidā. Tātad šobrīd viņu, varētu teikt, nastas dalījums izpaužas tajā, ka viņiem ir samazinājusies proporcija. Ja viņiem proporcija samazinās, palielinājusies tad tādā gadījumā Eiropas Komisija prasīs atmaksāt valsts atbalstu citā veidā ar augstiem soda procentiem. Attiecībā...jā, šeit laikam ir piemērs... attiecībā uz Portugāli par atbalsta atgūšanu, kur Komisija ir 2010.gada 20.jūlijā lēmumā C33,2009 prasījusi Portugālei pilnībā atgūt no nepamatotā labuma guvējiem to ieguvumus. Tātad var teikt, šis ir pats labākais rezultāts pieteikuma iesniedzējiem. Ja tiesa noraida pilnībā visus mūsu argumentus, tādā gadījumā visu, ko viņi iegūs pēc šī sprieduma, viņiem vajadzēs atmaksāt valstij ar, man šķiet ka, 13,20 procentu likmi no pirmās pamatkapitāla palielināšanas dienas. Otra jautājums ir tas, kā tas ietekmēs valsti. Tas, es nevēlos iet valsts atbalsta detaļās, bet visdrīzāk tas varētu radīt nedaudz problemātisku situāciju attiecībā uz restrukturizāciju, ņemot vērā, ka šis ir viens no kritērijiem, kas ir ielikti Latvijas projektā, ko ir apstiprinājusi Komisija. Un konkrētajā

gadījumā tas, pavisam mūsu konkrētajā tiesību aizskārums gadījumā tas nozīmē kā Latvijas pārkāps 107.pantu, jo ir viens no argumentiem par valsts... 107.pants aizliedz valsts atbalstu. 107.panta 3b daļa ļauj Komisijai atsevišķos gadījumos to atļaut. Komisija to ir atļāvusi noteiktā kontekstā noteiktiem kritērijiem un veidu. Ja Satversmes tiesa, varētu teikt, izsper vienu no ķieģelišiem zem šī veida, tas nozīmē, ka mēs ejam atpakaļ no izņēmuma uz pamatnormu. Ja 107 3b nav izpildīts, ir runa 107.1.

G.Kūtris

Bet izstāstiet varbūt tā loģiski vienkāršam cilvēkam, kādā veidā tiek sadalīta tā atbildība, ja neļauj tam mazākuma akcionāram jeb citiem akcionāriem piedalīties bankas glābšanā ar savu naudu, tas ir, vienādi ieguldīt ar valsti. Jūs sakāt, ka atbildībā, ja viņiem saglabātu proporcijas, es saprotu, jā, ja viņi nepiedalītos, bet ja viņi arī piedalītos ar savu kapitālu. Valsts iegulda miljonus, varbūt, ka mazākuma akcionāri arī grib ieguldīt tos miljonus, bet pasaka, ka nē, mēs gribam atbildību paši valsts un tāpēc mēs samazinām to procentuālo daļu, izstumjam.

M.Paparinskis

Nē, nu jebkurā gadījumā, lai kāds būtu risinājums, tātad, vai nu mēs vienā vai otrā veidā nonākam līdz tam, būtu ļoti būtiski pienākuma sadale ļoti būtiski ietekmētu esošo akcionāru tiesības. Attiecībā uz vairākuma akcionāriem tad Komisija šajā 2010.gada lēmumā īpaši pasvīturo to, ka vairākuma akcionāri ir snieguši, varētu teikt, kontribuējuši, ka viņi vairāk nav. Mazākuma akcionāri ir kontribuējuši ar to, ka tie ir tikuši būtiski izšķīdināti. No Latvijas tiesību perspektīves, droši vien, papildus arguments kapitāla celšanas ātrums, šeit mēs atgriezāmie pie operativitātes kritērija, šķiet, leģitīmais mērķis ar diviem aspektiem. No vienas puses operativitāte, no otras puses nepamatota labuma negūšana.

G.Kūtris

Bet Jūs taču nenoliegsiet, ka valstij bija vairākumu akcionāra tiesības. Bija jau. Un tiem mazākuma akcionāram sākuma bija 14 procenti, pēc tam palika 8. Ietekmēt lēmuma pieņemšanu reāli viņi nevarēja nekādi. Vācijas bankai, man liekas, Vācijas likums ļāva iegādāties mazākuma akcionāriem akcijas. Arī noteica normālu termiņu – 21 dienu, ko Eiropas normas prasa, direktīva. Nu es šeit vienkārši nesaprotu to loģiku, kāpēc šāds strikts variants aizbildinoties ar to, ka atbalsta procedūra saka, ka viņi...ka atbalsts procedūra liedz viņiem piedalīties ar savu kapitālu bankas atjaunošanai, glābšanai.

M.Paparinskis

Tas pirmkārt tas ir jautājums par piemērošanu. Bet šai gadījumā Komisija... šeit ir vairāki tiesību kritēriji, kas šajā virzienā iet. Pirmais, te 116.panta un 105.panta otrās daļas kritēriji par tiesību ierobežošanu, kur operativitāte un glābšana un nepapamatomas labuma negūšana no bankas, kas īpašnieku kontekstā ir novesta krīze situācijā, attiecībā uz piedalīšanos šeit arī, manuprāt, ir fakta jautājums. Pieteikuma iesniedzēji ir vispārīgā formā norādījuši, ka juridiskās personas ir miljardieri, juridiskās personas kautkad būtu varējušas to izdarīt. Konkrēti fakta jautājums – ir jāidentificē dokumenti, kuros izriet, ka pieteikuma iesniedzēji pēc valsts ienākšanas piedāvāja tiem konkrētas paketes valsts glābšanai, kad valsts gulda iekšā depozītus, pieteikuma iesniedzēji nāca un teica – nevajag guldīt depozītus, mums ir miljards, mēs to ieguldīsim. Kad valsts garantēs iniciēto kredītu, vai pieteikuma iesniedzēji nāca un teica – nevajag, mēs to nogalvosim vai mēs to paši izmaksāsim. Kad valsts palielināja pamatkapitālu, vai ir konkrēti dokumenti, kur ir pieteikuma iesniedzēji vērsušies un teikuši – tad kāpēc jūs mums nejautājat? Ja jūs būtu mums pajautājuši, mēs būtu ieguldījuši šos līdzekļus. Ir fakta jautājums. Un šajā gadījumā pienākums pierādīt to, ka vēlme un varēšana konkrētajā brīdī nevis tagad, kad visa velte pozitīva, bet konkrētajā brīdī šāda

vēlme un varēšana bijusi pieteikuma iesniedzējiem. Mūsaprāt lietas materiālos šādu pierādījumu nav.

G.Kūtris

Lūdzu, jautājumu, tiesnese Krūma.

K.Krūma

Man ir jautājums par Eiropas Savienības darbības līguma 107.pantu un Satversmes tiesas lēmumu konkrētā lietā. Ja mēs, piemēram, atceļam normu kā neatbilstošu Satversmei, vai tas neatbilst mūsu valsts konstitūcijai? Kāpēc tam ir jābūt automātiskām sekām attiecībā uz Eiropas Komisijas lēmumu par valsts atbalstu konkrētā lietā? Ja mēs jau nelemjam tik daudz par to normas piemērošanu, tur apakšā varbūt ir bijuši daudzi specifiski apstākļi, kas ļauj to Eiropas Komisijas lēmumu vērtēt savādāk nekā normas konstitucionalitāti ar risku, ka šī norma var tikt piemērota citās situācijās, kas var radīt, nu, būtisku pamattiesību aizskārumu.

M.Paparinskis

Jā, droši vien tas tā kā sākuma jautājums, kad mēs runājam par Eiropas tiesībām, tas, ko es centos pateikt ir tas, ka nav acīmredzami, ka Satversmes tiesas funkcija ir konkrētajās lietās kontrolēt konkrēto Eiropas tiesību piemērošanu un citu aktu atbilstību tiem. Ziemeļu rajona tiesā pieteikuma iesniedzēji būtu varējuši vērsties, atsaucoties tieši uz šo iedarbību, atsaucoties netieši uz šo iedarbību, atsaucoties uz Frankoviču, atsaucoties uz piemērošanas efektivitāti, lūdzot prejudiciālo nolēmumu. Tas ir tas, kāds ir no Eiropas konstitucionālo tiesību viedokļa no Zīmentāla turpmākajām lietām, Eiropas un konstitucionālo tiesu perfektais sadarbības modelis, proti, konstitucionālās tiesas darbojas normatīvo aktu hierarhijas ieslēgumos, savukārt Eiropas tiesības var tikt uzreiz piemērotas bez īpašas procesuālās garantijas. Es arī labprāt paskaidrotu mūsu pozīciju attiecībā uz konstitucionālām tiesām un prejudiciālajiem nolēmumiem un tiešo piemērojamību. Bet cik mēs varam saprast no citu konstitucionālo tiesu prakses, vispārējā pieeja ir neuzskatīt, ka šāda rakstura argumentu, kā pieteikuma iesniedzēji tos izvērza, proti, par tehnisku sekundāro normu piemērošanu ir kautkas tāds, ar ko konstitucionālajām tiesām būtu jānodarbojas. Kā jau teicu par prejudiciālo.. par būtisku lietas izlemšanā ir atzinušas tikai 4 tiesas, tikai 4 konstitucionālās tiesas, kā izriet no 2010.gada beigu pārskata Eiropas Savienības tiesas mājas lapā. Šīs 4 tiesas ir Austrija, Itālija, Lietuva un Beļģija. Beļģijas... sākot ar Itāliju, Itālijas situācija ir ļoti specifiska...

K.Krūma

Nē, nē, es saprotu tās lietas. Bet es vienkārši, kur jūs saskatāt to automātisko saikni, ja tās procedūras ir autonomas? Viens process, kas ir, notiek Satversmes tiesā un pilnīgi cits, kas notiek, teiksim, Eiropas Komisijā. Kā mūsu spriedums, atceļot normu, var ietekmēt to, ko Eiropas Komisija ir lēmusi?

M.Paparinskis

Pirmkārt, droši vien, ir ka šis process, kas nenotiek Eiropas Komisijā, jo pieteikuma iesniedzējiem bija iespējas to pārsūdzēt tradicionālās anulēšanas prasības kārtībā. Pieteikuma iesniedzēji to nav izdarījuši, attiecīgi šie lēmumi ir galīgi un neapstrīdami kā nacionālajā tiesā, gan arī Eiropas tiesā, jo līdz Eiropas tiesai šādu neapstrīdētu lēmumu nekādā veidā nevar aiznest.

K.Krūma

Kā mēs varam radīt to pārkāpumu ar tām trakajām sekām ko jūs iezīmējat ar visām tām naudām?

M.Paparinskis

Tāpēc, ka šis ir viens no elementiem un apstākļiem, kas ir ņemti vērā, piemērojot 107.3b Komisijai doto rīcības brīvību attiecība uz izņēmumu. Ja Satversmes tiesa atceļ vienu no ļoti būtiskiem, tas nav nebūtisks, nav perifēriāls apstākļis kapitāla celšanā, pēc kādas procedūras notiek kapitāla

celšana un kādas ir sekas. Ja Satversmes tiesa atceļ to, tas nozīmē, ka viena no Komisijas lēmuma juridiskajām premisām vairāk nedarbojas. Ja viena no Komisijas lēmuma juridiskajām premisām vairāk nedarbojas, tādā gadījumā Komisijas dotais izņēmums 107. 3b panta kārtībā visdrīzāk vairāk nav spēkā esošs vai piemērojams, vai arī Komisija to vairāk neattiecinātu. Ja nav spēkā izņēmums, tad atgriezamiem pie vispārējās normas, kas ir 107.1 - valsts atbalsta...

G.Kūtris

Vai Jūs piekritīsiet, ka jebkurā gadījumā valsts konstitūcija pāri visām premisām un pār...?

M.Paparinskis

Protams, tas ir tieši tas, ko mēs vēlētos teikt par direktīvām.

G.Kūtris

Un viens mazs jautājums kā likumdevēja pārstāvim nedaudz par procedūru. Sakiet, lūdzu, kad tiek pieņemts likums, kurš atbild par šī likuma jeb konkrētās normas saskaņošanu ar citām normām vai starptautiskajām saistībām vai ar starptautiskajām tiesībām?

M.Paparinskis

Tas būtu likumdevēja...

G.Kūtris

Pats likumdevējs kopumā vai, pirms likumdevējs gala vārdu saka, varbūt kāds cits kaut ko vēl saka vai vērtē?

M.Paparinskis

Nu kā konkrētās normas pieņemšanas procesā to vērtētu konkrētā komisija, uzklusot viedokļus un

...

G.Kūtris

Tā tad komisijai vajadzētu vērtēt?

M.Paparinskis

Tas ir kaut kas tāds, kas varētu parādīties visās likumdošanas procesa stadijās.

G.Kūtris

Paldies. Vai jautājumi vēl ir tiesnešiem? Lūdzu, vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvim ir kādi jautājumi?

V.Tihonovs

Man tikai kautkādi 8, 9, domāju, ceru, ka īsi.

Sakiet, lūdzu, kas tad ir tas Eiropas Komisijas, cik es saprotu, lēmums kas mums būtu bijis jāapstrīd?

M.Paparinskis

Jums bija jāapstrīd 2 Eiropas Komisijas lēmumi. Pirmkārt, jums bija jāapstrīd Eiropas Komisijas 2009.gad 11.maija lēmums, otrkārt, jums bija jāapstrīd Eiropas Komisijas 2010.gada 15.septembra lēmums.

V.Tihonovs

Sakiet, un tad, vai ar šiem lēmumiem Eiropas Komisija ir nolēmusi piekrist vai uzdevusi, Jūs tā dīvaini izteiciāties, līdz galam nesapratu, neļaut pārējiem akcionāriem piedalīties pamatkapitāla palielināšanā?

M.Paparinskis

Ar šiem lēmumiem Komisija ir apstiprinājusi kapitāla celšanu konkrētajā veidā un, ņemot vērā to, ka atbilstoši Eiropas Savienības tiesas nostiprinātajai tiesu praksei, valsts atbalsta bankas beneficiāru akcionāriem ir tiesības pārsūdzēt šos lēmumus kā tieši

V.Tihonovs

Vai tur ierakstīts, jā, mēs, Eiropas Komisija, piekrītam Latvijas valstij piedāvātai procedūrai ierobežot akcionārus un uzdot padomei tiesības lemt par pamatkapitālu? Vienkāršs jautājums. Jā, nē?

M.Paparinskis

Pirmkārt, droši vien, Jūsu Komisija izsakās nedaudz citādos terminos, kā Jūs to darāt, bet attiecībā uz šajā gadījumā, droši vien runa ir par kapitāla celšanu, ko Komisija ir apstiprinājusi, un tajā ir ietverts visas kapitāla celšanas procedūras apstiprinājums. Ja Jūs gribat konkrētu vārdu par to, tad otrā lēmuma 147.punkts droši vien būtu visskaidrākais.

V.Tihonovs

Un tas būtu

M.Paparinskis

Jūs nespējat atrast šo punktu? 147.

V.Tihonovs

Es saprotu, ka Eiropas Komisija lēma par ekonomiku. Jā, piedaloties ar naudu pamatkapitālā. Jūs mēģināt ieguldot, vismaz man, ka nē, Eiropas Komisija lēma arī par procedūru, kā var to izdarīt un kā vajag ierobežot pārējos. Un es Jums vienkārši jautāju – vai tiešām Eiropas Komisija ir lēmusi par to, kā vajag palielināt un kā vajag ierobežot pārējos, un kā vajag padomei piešķirt tiesības? Jā vai nē?

M.Paparinskis

Eiropas Komisija ir lēmusi 107.panta 3b daļas kārtībā, ka konkrētajā lietā valsts atbalsts konkrētajā veidā ir atbilstošs Eiropas Savienības tiesībām.

V.Tihonovs

Nu labi. Tā. Sakiet, lūdzu, vai Eiropas Komisija ir akceptējusi šo te tiesību normu, jo Jūs minējāt, ka viņa esot akceptējusi? Apstrīdēto tiesību normu, vai Eiropas Komisija ir akceptējusi? Tas Jūsu minētais termins „akceptējusi Eiropas Komisija”. Es pie viņa pieķeros.

M.Paparinskis

Jūs varētu atgādināt kontekstu, kurā es to minēju.

V.Tihonovs

Jautājums. Vai Eiropa debatēm...jautājums, vai Eiropas Komisija ir akceptējusi apstrīdēto tiesību normu?

M.Paparinskis

Tādā gadījumā Jūs ārkārtīgi erudīti norādījāt uz nedaudz neveiksmīgu veidu, kā es izteicu savu domu. Protams, ka Komisijas mērķis... Latvijas likumdevēja mērķis ir akceptēt normu. Komisijas mērķis ir akceptēt normas piemērošanu attiecībā uz konkrēto situāciju.

V.Tihonovs

Sakiet, lūdzu, par ekonomisko vērtību. Tikai īss precizējošs jautājums. Vai šodien valsts uzskata, ka viņas ieguldījums un akcijas Parex bankā ir ekonomiski nulle? Akcija paša kā nominālvērtība ir (runā nesaprotami).

M.Paparinskis

Es esmu Saeimas pārstāvis. Es runāju par apstrīdētās normas atbilstību Satversmei un, droši vien, jautājumu jums būtu piemērotāk uzdot kādai no pieaicinātām personām, ko konkrēti subjekti par to domā.

V.Tihonovs

Sakiet, lūdzu, tad man tādi īsu jūsu, lakoniski ejam uz priekšu... sakiet, lūdzu, kāpēc valsts nolēma palielināt pamatkapitālu caur šo te padomi tikai pēc 7 mēnešiem? Kur ir tā operativitāte, ko jūs visu laiku minējāt?

M.Paparinskis

Nu arī jautājums par konkrētās normas piemērošanu ir piemērotāk uzdot pārējiem, bet šajā gadījumā ir 2 apstākļi. Droši vien viens no tiem – varētu pieminēt saskaņošanu ar Komisiju, otrs – plašāko glābšanas operāciju kopumu. Un runa ir, teiksim, ja mēs skatāmies uz Finanšu ministrijas atbildi uz manu vēstuli, ir norādes uz konkrētajiem ilgumiem. Viens no tiem ir pat 2 dienas, kas parāda, ka šāda operativitāte ir tiešām tikusi realizēta.

V.Tihonovs

Nu es tādu neatradu, atradu 7 mēnešus.

M.Paparinskis

Jūs neesat tādu dokumentu saņēmis?

V.Tihonovs

Precizēšu jautājumus par šiem dokumentiem. Tad es pāriešu pie citas sekcijas. Pēdējie 2 jautājumi. Vai Ministru kabineta lēmumi par, nezinu ko, valdes ierosinājumu valdībai ir publiski pieejami?

G.Kūtris

Kāds tam sakars šobrīd?

V.Tihonovs

...atbildot uz tiesai 5 minūtes.. izteicu savā ziņā pārmetumus, ... kolēģis saka pieteicējām, ka, lūk, viņi nav vērsušies ar vēstulēm, nav rīkojušies. Es gribu saprast, kā mēs varējām, mūsu klienti, zināt, kur ir kad jāvēršas, ja mēs pat nezinājām neko par to, kas notiek, izņemot neoficiālus komentārus no masu medijiem. Man liekas tur ir ierobežota pieejamība, pie tam vēl valsts noslēpums tas ir.

M.Paparinskis

Tāpat pēdējo 3 gadu laikā pieteikuma iesniedzējiem nav bijis ne jausmas, ka Parex bankā ir problēmas un ka tai vajadzētu palīdzēt?

(Runā vairāki reizē, neskaidri)

G.Kūtris

Tāpat, jūsuprāt..

M.Paparinskis

Mūsuprāt, jā nu teiksim...

G.Kūtris

Lēmumi nebija pieejami vai bija pieejami?

M.Paparinskis

Par to varētu atbildēt Ministru kabineta pārstāvis.

V.Tihonovs

Un tad pēdēji divi. Sakiet, Jūsuprāt, pamatkapitāla palielināšanas gadījumā kredītiestādē kas ir tas izšķirīgais, kas valstij liek rīkoties vai nu pēc Komerclikuma normām vai nu pēc apstrīdētās tiesību normas prasībām?

M.Paparinskis

Nu, apstrīdētā tiesību norma to formulē kā tiesību nevis kā pienākumu. Tad tas ir arī jautājums par tiesību normu piemērošanu, kas nav šīs tiesvedības priekšmets. Daži no apsvērumiem, uz ko konkrētajā gadījumā varēja vērsties, varētu būt par to vai šajā gadījumā vēl ir krīze, vai krīze jau ir beigusies. Cits iespējamais apsvērums varētu būt tāds, ka šobrīd ir notikusi sindicētā kredīta

pilnīga atmaksa, kas iepriekš nebija notikusi. Iespējams, ka ir vēl kādi apstākļi, kas varētu tikt ņemti vērā, bet tas ir jautājums par konkrētās normas piemērošanu un ja jūs uzskatāt, ka tā ir nepamatoti tikusi piemērota, jo krīze ir beigusies, jums ir tiesības to apstrīdēt vispārējās jurisdikcijas tiesā, ko neesat darījuši attiecībā ne uz vienu no tiem.

V.Tihonovs

Un pēdējais tāds jautājums. Sakiet, lūdzu, ar ko tad atšķiras Banku pārņemšanas likums un kāpēc valsts nav piemērojusi šo te speciālo Banku pārņemšanas likumu?

M.Paparinskis

Banku pārņemšanas likums...

V.Tihonovs

Kur ir tā būtība, ar ko viņš atšķiras no apstrīdētas tiesību normas? Jo manuprāt, ir 2 instrumenti valstij – apstrīdētais un neapstrīdētais.

M.Paparinskis

Banku pārņemšanas likums attiecas uz bankas pārņemšanu. Šis likums attiecas uz bankas glābšanu. Un Banku pārņemšanas likums ir vēl specifiskāk fokusēts uz krīzi.

V.Tihonovs

Tad drīkst precizēt? Vai tad, kad jūs, valdība rīkojās ar, valsts rīkojās 2008.gada novembrī, pēc jūsu teiktā sanāk, ka valsts gribēja pārņemt vienkārši tāpēc, ka lai glābtu. Tā izriet no jūsu tikko atbildes sniegtā.

M.Paparinskis

Nē, es, pirmkārt, es nezinu, es neesmu daļa no valdības un es nezinu ko valdība vēlējas. To, ko es vēlējos teikt, ka šie divi atšķirīgie juridiskie argumentu posmi - Banku pārņemšanas likums attiecas uz pārņemšanu, šis attiecas uz glābšanu. Divi atšķirīgi jautājumi - āboli un apelsīni-, tādēļ tie nav salīdzināmi.

G.Kūtris

Vairāk jautājumu nav. Paldies.

Vai ir kāds jautājums?

A.Lošmanis

Jā, jā, jā.

Godātais kolēģi, es nezinu, vai jums ir priekšā šis Eiropas Komisijas lēmums par valsts atbalstu.

M.Paparinskis

Kurš no viņiem?

A.Lošmanis

Pēdējais, 2010.gada. Jūs atsaucaties uz 147.punktu, ja pareizi sapratu, ja?

G.Kūtris

Jūs minat 2010.gada 15.septembra lēmumu?

A.Lošmanis

Jā.

M.Paparinskis

Jā.

A.Lošmanis

Tad jūs uzskatāt, ka šis ir tas punkts, ar ko tiek pateikts, ka padome drīkstēja pamatkapitālu, ja? Es pareizi jūs saprotu?

M.Paparinskis

Šis ir punkts, ko Eiropas Komisija akceptē, tātad, to, ka vispārējais princips par to, ka iepriekšējiem īpašniekiem ir jānes samērīga nasta, šajā gadījumā ir izpildīts šajā procesuālajā regulējumā. Jā, tieši tātad tie būtu no trešā teikuma, man šķiet, līdz beigām.

G.Kūtris

Kas tur beigās ?

A.Lošmanis

Un kas tur ir beigās rakstīts?

G.Kūtris

Par neētiskās rīcības risku...

A.Lošmanis

Jā...

G.Kūtris

Kam tā neētiskā rīcība tiek norādīta?

M.Paparinskis

Mēs, teiksim, es nezinu, kāds būtu precīzs juridiskais termins latviski, bet šī galvenā ideja, lai nebūtu tāda nepamatota nepaļaušanās, nepamatota labuma gūšana, kad persona nevarēja gūt labumu, bet tomēr guva. Mūsaprāt, diezgan nepārprotami, ka šis attiecas uz to, ka šādas normas, tātad šis regulējums, tas attiecas uz visu šo punktu. Punktā Komisija saka, ka lielie akcionāri ir pilnībā izņemti, mazie akcionāri ir atšķaidīti, lietojot šo terminu. Un šīs normas signalizē, ir, varētu teikt, efektīvs līdzeklis, efektīvs signāls cīņai pret šādu nepamatotu paļaušanos.

G.Kūtris

Nokomentēju - tulkojumi atšķiras no angļu un latviešu valodas.

A.Lošmanis

Es pieļauju, ka manā priekšā ir Eiropas Savienības oficiālais vēstnesis, ja. Un, protams, mēs, mums ir pieredze, kad dokumentu tulkojumi atšķiras, bet es domāju, ka pēc būtības nemainās, jā

M.Paparinskis

Es atvainojos, es skatos uz angļu...

A.Lošmanis

Jā, bet, nu jebkurā gadījumā, kā jau jūs atzīstat, šeit nekas nav teikts par padomi, lēmumiem, tātad, apejot akcionāru tiesības. Jūs piekritīsiet? Tātad, faktiski 147 punkts ir vienīgais, uz ko jūs atsaucaties. Nav vairāk nekāda cita noteikuma Eiropas Komisijas lēmumos?

M.Paparinskis

Eiropas Komisijas lēmumi apstiprina, ka viss process atbilst Eiropas Savienības tiesībām, ieskaitot arī konkrēto veidu, kā tas ietilpst. Ja Eiropas Komisijai kaut kas nepatīk, ja Eiropas Komisija uzskata, ka tai būtu par kaut kritiski jāvēršas, kā tas notika *Kerafina* lietā, uz ko mēs, par ko mums ir konsenss, ka tā ir vadoša lieta. Tajā lietā Eiropas Komisija tieši pateica – nav pieļaujami šādu normu pārkāpumi, šādas normas ir pilnīgi nepiemērotas. Šajā reizē Eiropas Komisija akceptēja tiesiskumu un tieši akceptēja, lai gan tiešām 147.punkts nepienes neko vairāk kā to, kas tur būtu, ja viņa nebūtu. Bet tas ir nepārprotami. Tiek apstiprināta šī vispārējā tēze par to, kādā veidā pienākumu sadale ir realizēta konkrētajā situācijā. Nu tas ir HSH Nordbank princips šajā gadījumā.

A.Lošmanis

Man tad ir jautājums. Tātad, uz kāda tad pamata balstās tas jūsu secinājums, ka Komisija un kā, vai jums ir informācija par to, ka Komisija rūpīgi izvērtējusi arī kapitāla palielināšanas procedūru? Jūs to apgalvojat, ka viss ir kārtībā. Vai vispār ir vērtējusi? No kā tas izriet, šis jūsu apgalvojums?

M.Paparinskis

Nu, es nezinu, vai jūsu jautājumi izdara mājienu, ka varētu būt kādi specifiski avoti. Komisijā šādu avotu man nav. Tas, manuprāt, nav pārāk pretrunīgs valsts atbalsta jautājums. Komisijai tiek uzdots jautājums, vai konkrētais juridiskais režīms caur kuru tiek sniegts konkrētais atbalsts, var tikt uzskatīts par izņēmumu 107.3b panta izpratnē. Komisija to izvērtēja. Kā mēs zinām no *Kerafina* lietas, komisija skatās arī uz šiem jautājumiem. Šajā lietā Komisija ne uz ko tādu nenorādīja, Komisija visu akceptēja un Komisija pat uzslavēja Latviju par šīm normām.

A.Lošmanis

Vai jūs pieminētajā līgumā Eiropas Savienības darbību normā ir runa par to, ka pie reizes ir jāizvērtē arī šādi jautājumi? Ko jūs saprotat ar „juridiskais režīms”?

M.Paparinskis

To, ka tas atbild šeit...

A.Lošmanis

Arī sabiedrību tiesības?

M.Paparinskis

Šeit ir runa par to, ka šis konkrētais piedāvājums atbilst 107.3b kritērijiem. Proti, ka tas var tikt uzskatīts par izņēmumu no 107.panta. Arī konkrētajā gadījumā, ja direktīvu tiesības būtu tikušas izmantotas, tās būtu tikušas uzskatītas par nepamatota labuma gūšanu. HSH Nordbank lēmumi šajā jautājumā šķiet diezgan skaidri. Tas nozīmē, ka, jā, nu, tā, droši vien, ir arī mana atbilde. Šajā gadījumā mēs runājam par primāro Eiropas tiesību normu piemērošanu. Direktīva ir sekundārā tiesību norma. Un rīkojoties šīs rīcības brīvības ietvaros, kā tiesa norādīja *Kerafina* lietā, ņemot vērā to, ka, tāpat, ka šis jautājums iekrīt 107.panta ietvarā, Komisija attiecībā uz to varēja pieņemt lēmumu. Vienīgā, tā teikt, atruna, ko es vēlētos izdarīt, ir tas, ka diskusija par šiem lēmumiem ir nedaudz bezjēdzīga. Jūs tos neesat pārsūdzējuši. Ja jūs tos būtu pārsūdzējuši, jūs būtu varējuši teikt, ka Komisija nepamatoti akceptēja, ka Komisija nevērtēja direktīvas, ka Komisija nevērtēja samērīgumu, Komisija nevērtēja procedūru. Jūs to neesat izdarījuši.

A.Lošmanis

Kas mums būtu jāpārsūdz, godātais kolēģi?

G.Kūtris

Skaidrs, diskusija ir šeit.

A.Lošmanis

Es saprotu, jā.

M.Paparinskis

Tas, manuprāt, ir jautājums...

G.Kūtris

Ja tas ir jautājums šajā lietā?

A.Lošmanis

Kas mums būtu jāpārsūdz?

M.Paparinskis

Tieši tā. Jums būtu jāpārsūdz šie divi...

A.Lošmanis

Procedūra Parex bankā?

M.Paparinskis

Jums būtu jāpārsūdz... tāpat šie 2 lēmumi no Eiropas tiesību viedokļa ir tādi, kas uz jums tieši atteicas. Tāpat, es šeit runāju par 263.panta ceturto daļu. Manis pieminētajā WestLB valsts palīdzība gadījumā Komisija bija apstiprinājusi atbalstu attiecībā uz šo banku un pieteikuma

iesniedzēji, prasmīgie juristi bija uzrakstījuši milzīgi garu pieteikumu attiecībā uz visām lietām, ka šis lēmums neatbilda. Tas ir tas, ko Jūs varējāt darīt. Jūs varējāt teikt, ka kādēļ jūs neesat pieļāvuši, ka tiek ievērota direktīva? Vai tad Jūs tiešām to varējāt darīt? Tātad tas ir arī nav pretrunīgi Eiropas procesa aspekti. Jums šādas tiesības bija. Jūs tās neizmantojāt. Lēmums ir galīgs un nevienā formā nepārsūdzams.

G.Kūtris

Lūdzu, vēl kādi jautājumi?

A.Lošmanis

Jā, bija jautājums, jāsaka. Kurā vietā viedoklī mēs esam pauduši viedokli, ka mēs grozījumus Komerclikumā? Jūs tādu izteicāt apgalvojumu, kas īsti...

M.Paparinskis

Manuprāt, tas bija vairāk par to, kur jūs sakāt, ka varētu balstīties uz Komerclikuma tiesībām dot valdei tiesības celt pamatkapitālu, palielinot to vairāk kā 30 procentus.

A.Lošmanis

Tā. Nu vēl daži jautājumi. Sakiet, lietas 208.lapā Finanšu ministrijas informatīvajā ziņojumā ir teikts, ka, palielinot pamatkapitālu Komerclikuma kārtībā, nevar garantēt esošo akcionāru līdzdalības proporciju sabiedrības pamatkapitāla saglabāšanu. Vai jūs varat komentēt šo izteikumu? Pēc būtības tagad tiek apšaubīta pirmtiesību efektivitāte saskaņā ar Komerclikumu?

M.Paparinskis

Jūs gribat, lai es komentēju Finanšu ministrijas vēstules?

A.Lošmanis

Jo tas attiecās uz lietas būtību, ja, par pirmtiesībām.

M.Paparinskis

Vai Jūs varētu vēlreiz nocītēt, lūdzu, konkrēto, ko Jūs man lūdzat komentēt?

A.Lošmanis

Lietas 208.lappuse. Tādas, starp citu, ir atrodami vairākos Finanšu ministrijas informatīvajos ziņojumos. Jautājums ir vispārīgs. Tātad, kāds ir pirmtiesību mērķis akcionāram? Kā Jums šķiet? Precizēju jautājumu.

G.Kūtris

Pirmtiesības..

M.Paparinskis

Vai man ir jāatbild?

A.Lošmanis

Ko nozīmē pirmtiesības iegādāties jaunās akcijas?

G.Kūtris

Vispārīgo ...

A.Lošmanis

Kāds ir mērķis?

G.Kūtris

Es atvainojos, vispārīgās teorētiskās tiesības, protams, ir ļoti labi atsvaidzināt, bet jautājumus varbūt šajā lietā vajadzētu saistīt ar konkrēto lietu.

A.Lošmanis

Nu, es domāju, ka tas ir saistīts ar konkrēto lietu. Kāds ir pirmtiesību... kāpēc pirmtiesības akcionāriem ir jāliedz un kur rodas ļaunums valstij? Tāds ir jautājums.

G.Kūtris

Tas jau ir cits jautājums.

M.Paparinskis

Jā, tas ir jautājums, ko var atbildēt. Tātad, ir divi aspekti – leģitīmais mērķis, ko vienā brīdī jūs atzināt, šobrīd es neesmu pilnībā pārliecināts, vai jūs to atzīstat, bet leģitīmam mērķim ir divi elementi. Pirmais elements ir saistīts ar nepieciešamību ātri reaģēt finanšu krīzes situācijās, Satversmes tiesa ir šo leģitimitātes aspektu akceptējusi iepriekšējā lietā par Kredītiestāžu likumu, otrs saistās uz nepamatotu labuma gūšanu, kur arī ir 116.pantā un 105.pantā otrā daļa.

A.Lošmanis

Tad precizējošs jautājums. Šī gada 26.augustā akcionāru sapulce pieņēmusi lēmumu, apstiprinājusi pamatkapitāla palielināšanas noteikumus ar visām akcionāru pirms tiesībām. Vai tas tagad nozīmē, ka Latvijai tagad draudēs tiesvedība?

M.Paparinskis

Atkal jautājums par tiesību normas piemērošanu, ko, droši vien, būtu ērtāk jautāt valsts atbalsta un Finanšu ministrijas cilvēkiem.

A.Lošmanis

Jautājums saistīts ar normas mērķi.

M.Paparinskis

Kā lūdzu?

A.Lošmanis

Normas mērķi, un to...

M.Paparinskis

Kādā veidā?... labi. Tātad, skaidrs. Piektā piemērošana pilnībā atklāj normas mērķi. Kā jau es teicu, ir 2 kritēriji, ko... es varu tikai izteikt hipotēzes par to, kādi kritēriji varētu būt vadījuši. Viens no tiem varētu bijis apstākļi, ka krīze ir beigusies, ja mēs argumenta pēc pieņemam, ka krīze pastāv. Es tā saprotu, laikam jūsu pozīcija bija, ka krīze bija tikai Vācijā, Latvijā krīzes nebija. Otrais attiecas uz...

A.Lošmanis

Tā ir jūsu interpretācija.

M.Paparinskis

...uz sindicētā atmaksu, kas jau ir notikusi. Jautājums ir par to, vai konkrētā rīcība kādā veidā.. Droši vien, ja mēs to risinātu no valsts atbalsta perspektīvas, tad arguments, kas tiktu teikts, būtu, ka konkrēta proporcija ir samērīgs nastas dalījums un ka nav nepieciešams tālāks nastas dalījums. Tas ir, droši vien, ko Latvijas teiktu Komisijai.

A.Lošmanis

Skaidrs. Paldies, jautājumu nav vairāk.

G.Kūtris

Paldies. Tiesnešiem jautājumi?

Tā. Lietas dalībnieki ir savus izklāstu snieguši, uz jautājumiem ir atbildējuši. Esam nostrādājuši 3 stundas, pienākas atpūta. Tiesa pasludina pārtraukumu uz 1 stundu. Sākam, turpinām tiesas sēdi pulksten 14:00.

Tiesas sēdes pārtraukums.

G.Kūtris

Paldies

V.Tihonovs

Mums viens īss lūgumiņš, Godājamā tiesa.

G.Kūtris

Atsākam tiesas sēdi. Lūdzu, Jūsu lūgums.

V.Tihonovs

Lai veicinātu, tā teikt, taisnīgu procesu, un izvairītos no iespējamām ļaunprātībām vai turpmākām tādām nepatiesībām, mēs starplaikā, klienti izrādīja lielu sašutumu un mēs esam uztaisījuši rakstveidā, nu kā nu es mācēju, tā nu es uztaisīju, es ļoti atvainojiet, bet nav korekti Saeimas pārstāvja apgalvojumi, ceru ka viņš kļūdījās labticīgi, bet pieteicēji nav griezušies rakstveidā valdībā. Burtiski gribētos vienu lapu nocitēt, ka 2008.gada novembrī, tad, ka pieteicēji no avīzēm uzzināja, ka valdība ir noslēgusi līgumu ar 2 puīšiem par kompānijas pārņemšanu, tikās Latvijas Hipotēku un zemes banka un piedāvāja savu līdzdalību bankas pamatkapitāla palielināšanā, ja tāda būs. 2008.gada decembrī pieteicēji tikās ar Parex bankas un Latvijas Hipotēku un zemes bankas direktoriem, iesniedza rakstveida piedāvājumu ar lūgumu piedalīties kapitālā. 2008.gada decembrī pieteicēji tikās ar Melngaili, Parex bankas valdes priekšsēdētāju, Finanšu ministrijas valsts sekretāra Bičevski, izteica savu piedāvājumu ļaut piedalīties pamatkapitālā. Visbeidzot 2009.gada...ā... vēl februārī tikās ar Parex bankas un Finanšu ministriju, atkārtoti izteica savu piedāvājumu, visbeidzot 2009.gada jūnijā jau kuro reizi tikās ar Parex bankas valdes priekšsēdētāju Melngaili un izteica piedāvājumu.

G.Kūtris

Skaidrs. Paldies. Vai jums ir arī tie rakstveida dokumenti, kas bija iesniegti otrreiz, vismaz bija rakstveidā arī, ir šāds dokuments?

V.Tihonovs

Man nav līdz, bet es rakstveidā kā pierādījumus varutas ir tāds mūsu tāds apcerējums.

G.Kūtris

Paldies.

V.Tihonovs

Tieši tādu te biju arī sagatavojis un tāpēc mēs arī nu noteikti zinām. Vēl arī par investīcijām. Nu, piemēram, īsti kapitāla... kapitalizācija, ieguldījumi mums ir 5,5 miljardi eiro, kuri piedalās fondos visādos. Tas ir tikai viens no pietecējiem.

G.Kūtris

Skaidrs. Paldies.

V.Tihonovs

Vēl es gribu lūgt tiesai ļaut pievienot šos dokumentus.

G.Kūtris

Paldies. Sakarā ar to, ka tiesa jūt, ka šodien šo visas lietas skatīšanu nepabeigsim, jums ir iespēja līdz nākamajai reizei arī rakstveidā iesniegt šos dokumentus, kas apliecina šādu griešanos. Paldies. Tā kā lietas dalībnieki ir uzklauti, mēs varētu pāriet uzklaut pieaicinātās personas. Jautājums... tā, viens lūgums visām pieaicinātajām personām un arī pārējiem lietas dalībniekiem – tad, kad jūs runājat, lūdzu nerunāt sasteigti, jo tulks nevar paspēt pārtulkot, tā kā ievērosim korekti un lai būtu precīzi zināms arī lietā klausītājiem.

Tā. Vai ir kādi priekšlikumi par pieaicināto personu uzklautīšanas kārtību? No tiesas puses priekšlikums ir uzklautīt tādā secībā, kā tika arī nosaukti un, varētu teikt, hierarhiskā secībā. Tātad vispirms likumdevējs, Saeimas komisijas pārstāvis, tad Saeimas Juridiskā biroja pārstāvis, tad valdība, Ministru kabineta pārstāvis, šobrīd papildināts, Finanšu ministrijas pārstāvis, būt laikam valdībai, tālāk Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pārstāvis un biedrības „Komerčbanku asociācija” pārstāvis.

Vai lietas dalībniekiem ir kādi iebildumi vai cits piedāvājums?

A.Lošmanis

Nav, godātā tiesa

M.Paparinskis

Godāta tiesa, attiecībā uz Daigu Lagzdiņu. Kā es saprotu, nākamajā nedēļā neatradīsies Latvijā, jo ekspertu jautājumos būs Briselē. Mums nav vismazāko pret šo par kārtību, par tik par cik viņa varētu būt noklausināta šodien.

G.Kūtris

Tiesa ņems to vērā.

Tā. Sākam ar pieaicināto personu uzklausīšanu. Pirmais tiek aicināts Leiškalna kungs kā Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas pārstāvis.

Leiškalna kungs, lūdzu, izstāstiet savu viedokli par šodien aplūkojamo apstrīdēto normu, par to laiku, kad to pieņēma, kad jūs bijāt šīs komisijas arī priekšsēdētājs.

K.Leiškalns

Jā, paldies. Godātā tiesa, godātie pušu pārstāvji, klātesošie. Jāteic, ka komisija minēto normu likumprojektā saņēma salīdzinoši vēlu. Patiesībā jāteic, ļoti vēlu, tā tika saņemta 16. februāri pulksten 17, tomēr komisija to iekļāva likumdošanas tabulā, tas ir, uz trešo lasījumu. Grozījumos Kredītiestāžu likumā komisija to iekļāva tabulā kā iespējamo atbilstīgās komisijas priekšlikumu. Ja man jāatgriežas kārtējo reizi pie situācijas un ja šajā situācijā jākonstatē tāds apstāklis, ka ne Latvijas tauta, ne Latvijas likumīgā valdība ne mirkli nebija domājusi iegādāties ne vairākumtiesību, ne vairākuma akcionāru akcijas, ne mazākuma akcionāru akcijas. Tieši otrādi, es domāju, ka lielā vai mazā apjomā pašu akcionāru darbības vai bezdarbības rezultātā ap astotā gada rudens jau otro pusi attiecīgā banka bija nonākusi situācijā, kas varēja izraisīt vispārēju kataklizmu Latvijas finanšu sistēmā kā tādā. Un no tā laika komisijai diezgan intensīvi nācās izskatīt grozījumus Kredītiestāžu likumā, tai skaitā 59.panta atsevišķas daļas, par kurām vienreiz jau man šajā tiesā bija jāuzstājas. Respektīvi, lai gan Slaktera priekšlikums ir iesniegts 16.datumā, vēstule Saeimai, vēstule atbildīgai komisijai iesniegta 16.datumā, pie minētā dokumenta izstrādes strādāja arī komisijas pārstāvji, respektīvi, es pats personīgi, mēs meklējam iespējami labākos variantus, izskatot vairākus. Tāpat Finanšu ministrijas eksperts strādāja ar šo priekšlikumu un tad, kad tas nonāca komisijā, lielos vai mazos apjomos tas tika no komisijas deputātiem akceptēts kā labākais no variantiem. Šeit es varu minēt, ka komisijas sēdē izskatīšanas laikā parādījās vismaz 4 varianti. Viens no variantiem bija lūgt valdību neturpināt iekļaušanos Parex bankā, kas protams neguva nekādu atbalstu, jo es jau teicu, stāsts nebija par vienu banku. Stāsts nebija par tiem 650 miljoniem latu, kas bija būtu valstij no garantiju izmaksājami noguldītājiem. Stāsts bija par visu Latvijas finanšu sistēmu, respektīvi. Otrs no variantiem bija pielietot šeit Banku pārņemšanas likuma normas, kas vispār, manuprāt, izslēgtu mazākuma akcionāru jebkādas tiesības. Un tas bija otrs no izskatāmajiem variantiem. Bija variants, ko piedāvāja Kariņa kungs, respektīvi, tajā laikā Jaunais laiks, kas, manuprāt, atradās opozīcijā, pieņem īpašu likumu par Parex banku, ko komisija neatrada par iespēju ne izstrādāt, ne noteiktā laikā pieņemt. Un ceturtais bija šis finanšu ministra ierosinājums pārgrozījumu un ierosināt pārgrozījumiem 59.5 panta daļā Kredītiestāžu likumā, ko komisija, vienam no tiem pārstāvjiem balsojot „pret”, arī veica. Un vēlāk to ar ievērojamu balsu pārsvaru atbalstīja arī Latvijas Republikas Saeima. Es tur iespējas, citas iespējas mēs tajā laikā vienkārši neredzējām, jo bija jau apmēram skaidrs, ja mazākumakcionāri... es tā atstātu pēc atmiņas, man tas nav nekur piefiksēts rakstiskā veidā... ja mazākumakcionāri proporcionāli piedalīsies pamatkapitāla palielināšanā, un tas tapa zināms gan Eiropas Komisijas, gan no Starptautiskā valūtas fonda pārstāvjiem, tad Eiropas Komisija nevarēs atbalstīt šādu priekšlikumu, jo tas ļautu profitēt vai gūt labumu no valsts atbalsta akcionāriem. Tiesības bija apmēram tāds

formulējums. Droši vien, juristi zin labāk. Un tas šeit tika minēts attiecīgi. Līdz ar to komisija šo nobalsoja, vēlāk parlaments likumu atbalstīja un šeit man ir jāmin, ka bija vēl viena iespēja neapšaubāmi mazākumakcionāriem vērsties Latvijas Republikas Satversmes, nevis pie Latvijas Republikas prezidenta lūdzot likumprojektu vai nu neizsludināt, atgriezt otrreizējai caurlūkošanai, vai apturēt. Arī tas netika darīts. Komisijā, kurā piedalās kā Tieslietu ministrijas eksperti, tā Saeimas Juridiskai birojs, nekādu apsvērumu par neatbilstību Satversmes 1. vai 105.pantam nebija, nebija šaubas. Bija šaubas vienīgi par iespējamo, tiešām tikai šaubas, un par iespējamo neatbilstību Komerclikuma normām, kuras, manuprāt, tikai novērstas. Tāpēc, ka, acīmredzot, vesela virkne banku jomu reglamentējošu likumu īsti neatbilst, tāpēc tieši speciāli likumu par ārkārtīgu speciālu nozari Latvijas Republikas tautas saimniecībā, kur ir vai nu smalkāki izstrādāti kā vispārējas Komerclikuma normas, vai ir attiecināms uz šo sabiedrību vai ārkārtīgi jūtīgo tautsaimniecības jomu.

G.Kūtris

Tas būtu viss?

K.Leiškalns

Tas būtu viss, jā.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, ja gadījumā komisijā nāk likumprojekts starp otro un trešo lasījumu, tam nenāk līdzī ne anotācija, ne kautkāda analīze Kas atbild par šīs normas tādu saskaņošanu ar tiesību sistēmu kopumā vai ar augstākā līmeņa tiesībām?

K.Leiškalns

Jā. Anotācija likumprojektam nāk tikai pirmajam lasījumam līdz. Tas ir skaidrs. Bieži vien parasti komisija normas starp lasījumiem izskata diezgan ievērojamā laika posmā. Es vēlreiz atgriežos pie krīze situācijas. Pie krīzes situācijas, kad šo akciju bezvērtību bija novērtējuši paši vairākuma akcionāri, pārdodot valstij savas daļas par 2 latiem. Patiesībā akcijas bija bezvērtīgas. Jebkurā valsts neiejaucšanās gadījumā akciju vērtība būtu nevis pozitīva, bet tikai un vienīgi ar mīnus zīmi, jo, valstij neiejaucoties, tas nozīmē Parex bankas bankrotu nepašaubāmi un neizbēgami. Un to apmēram visi zināja. Gadījumos, kad ir milzīga steiga vai kad apstākļi prasa, tad atbild klātesošie Tieslietu ministrijas, Finanšu ministrijas, nevis atbild, viņi var sniegt padomus, līdzīgi kā Juridiskais birojs norādīja uz iespējamu neatbilstību starp nule kā pieņemtajām normām un Komerclikumu.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, Juridiskais birojs paspēja Jums iesniegt uz komisiju savu viedokli?

K.Leiškalns

Jā, Juridiskajam birojam bija vēstule, kur viņi šaubījās par atbilstību Komerclikuma normām.

G.Kūtris

Tajā komisijas sēdē Juridiskā biroja pārstāvis arī piedalījās?

K.Leiškalns

Neviena komisijas sēde, kurā izskata šādus jautājumus, nenotiek bez Juridiskā biroja pārstāvja.

G.Kūtris

Skaidrs. Vai jūs komisijas sēdē arī diskutējāt par šo jautājumu, par Juridiskā biroja norādījumu par iespējamo neatbilstību?

K.Leiškalns

Jā, jā, mēs diskutējām arī par šo jautājumu un eksperti, kas bija klāt komisijas sēdē, norādīja, ka šādas neatbilstības nav, jo šī ir speciālā likuma norma, kas reglamentē tieši komerciestāžu darbību.

G.Kūtris

Leiškamna kungs, ja komisija nolēma, ka nav neatbilstības, kāpēc Jūs plenārsēdē, aizstāvodot šo likumprojektu, tomēr norādījāt, ka to vajadzētu saskaņot, neizmantojāt pārejas noteikumus, bet teicāt skaļi zālē.

K.Leiškalns

Pārejas noteikumos ir pateikts, gan ne tas, ko piedāvāja kāds cits, bet pārejas noteikumos ir drusku cita norma. Jāpiemēro šī, ciktāl tā nav pretrunā. Ja es saku, kaut pēc atmiņas, viņu nepārlasīju. Bet es skaļi, skaidri šajā gadījumā mēģināšu atgādināt kādu vairāk vai mazāk vēsturisku personu, tas ir, Toms, viens no apustuļiem, kas šaubījās, lai gan jautājums bija tikai un vienīgi par ticību, viņš šaubījās līdz pēdējam mirklim, līdz četrdesmitajā dienā Jēzus viņam neparādījās. Es vēl šodien šaubos. Un man šaubas izgaisinās tikai Satversmes tiesas pozitīvs lēmums Saeimai. Cilvēki šaubās, tiesa lemj. Un jūsu lēmumus, kā zināms, nepārsūdz.

G.Kūtris

Jums, likumdevēja pārstāvim, tomēr jums bija iespējas novērst...

K.Leiškalns

Ticiet man, es esmu pieņēmis, it sevišķi tādā steigā, pieņemot un balsojot balsot par tām normām, kad reizēm parlaments ārkārtīgi slinki un maz, tad jāteic ka šis gads bija ārkārtīgi darbīgs. Un nevis mūsu institūcijas pēc, bet tieši tāpēc, ka akcionāri nebija spējuši izvērtēt savas komerciestādes darbību, savas komerciestādes iespēju aizņemties, teiksim, 100 miljonu sindicētā kredīta uz 1 gadu un izdot tos pret šobrīd jau apšaubāmā ķīlām uz 15 vai pat 25 gadiem. Tā jau bija šīs pašas institūcijas un tās akcionāru caur ko vēlētājām institūcijām nevis Saeimas deputātu atbildība, kam jāstrādā, nu, ārkārtējos apstākļos. Šajā gadījumā tie bija ārkārtēji apstākļi.

G.Kūtris

Vēl otrs jautājums. Sakiet, lūdzu, vai kad likumdevējs un komisija gatavoja šo projektu, pievērsa vai nepievērsa uzmanību tam, ka šīs normas regulēs ne tikai krīzes situācijā, bet viņas var attiecināt jebkurā brīdī?

K.Leiškalns

Redziet, atļausiet man atvērt minēto normu, kā tā skan. Šeit teikts diezgan skaidri – Ministru kabinets pēc kredītiestādes valdes lūguma. Tātad šeit var rasties situācija, kad vispār nav krīze, bet vienā konkrētā kredītiestādē ir iestājusies krīzes situācija vai priekšbankrota, sauksim to, priekšbankrota situācija. Ministru kabinets pēc kredītiestādes valdes lūguma ir pieņēmis lēmumu par valsts, respektīvi, nodokļu maksātāju līdzekļu iekraušanu, tad šī norma ir piemērojama. Tā nav piemērojama vienkārši jebkurā ikdienas situācijā, teiksim, valsts pēkšņu iedomājās izspiest kautkādas akcionārus, nezin, no Aizkraukles bankas akcionāru skaita. Tas ir piemērojams tikai konkrētas krīzes situācijā vai situācijā, kad kredītiestādes, apdraudot arī valsts garantiju fonda līdzekļus, lūdz valdībai palīdzību. Lūdz valdībai palīdzību. Valdība iet ar līdzekļu ieguldīšanu. Tad viņa var šādu lēmumu pieņemt, var nepieņemt. Šai gadījumā, man liekās, minētā norma jau iepriekš paredzēja situāciju, ka Eiropas Komisija bankas pārņemšanu var neatbalstīt, ja likumdevējs un valdība būtu rīkojusies citādi. Es no konteksta, no toreizējo sarunu konteksta atceros tieši šo kā vienu argumentiem – var neatbalstīt. Un ja Eiropas Komisija nebūtu atbalstījusi, tad, acīmredzot, viss tas, ko valsts bija darījusi šīs bankas, respektīvi, savas finanšu sistēmas glābšanas rezultātā būtu tukšgaitā aizgājusi, nebūtu jēga visam tam.

G.Kūtris

Tad viens jautājums saistīts ar to pašu normu, kur jūs lasījāt pirmās divas rindiņas. Un trešai, pareizāk sakot pirmo otrajā ir rakstīts par valsts būtiskas līdzdalības iegūšanu vai palielināšanu. Uz

to brīdi valsts jau bija liels vairākuma akcionārs salīdzinot ar pārējiem. Vai valstij vajadzēja pieņemt jaunu normu, kas vēl vairāk ļautu piedalīties? Kur ir robeža būtiskumam?

K.Leiškalns

Būtiskumam šai gadījumā būtiskums ir, lai valsts var rīkoties ātri, nesaaicinot likumā noteikto akcionāru sapulci un neuzsākot to procedūru, kuras minimālais ilgums ir 70 dienas, kā rezultātā akcionāri, arī mazākuma akcionāri, var pieteikties statūtkapitāla palielināšanai un var vēlāk to neizdarīt atkal noteiktajā. Šeit valstij svarīgi bija temps. Bet tikai un vienīgi pēc pašas kredītiestādes valdes lūguma. Tā kā uz citām bankām šobrīd Latvijā šāda situācija nav attiecināma. Bet var būt gadījums, šī ir patstāvīga norma, es uzskatu, var būt gadījums, kad kāda no bankām lūgs un valstij būs kādi iemesli iejaukties.

G.Kūtris

Bet saki, lūdzu, vai tas, ka valsts jau bija vairākuma akcionārs šajā bankā neietekmē kautkāda veidā lemlšanu tālāk? Kāpēc valsts nākotnē budžeta pamatkapitāla palielināšanu?

K.Leiškalns

Valstij būtu jādarbojas stingrā saskaņā ar Komerclikuma nosacījumiem. Līdz ar to valsts šādu rīcību nevarētu veikt nepieciešamības gadījumā un ātrā tempā. Es tā uzskatu.

G.Kūtris

Saki, lūdzu, vai likumdevējs, gatavojot un apspriežot šo normu, nesprieda par iespēju, ko pieļauj gan direktīva, gan arī varbūt citas valstis, lai saīsinātu termiņu akcionāru sapulces sasaukšanai?

K.Leiškalns

Nē, šāda iespēja netika piedāvāta. Šāda iespējas netika piedāvāta, jo jāmin arī apstākļi, ka strādājot parlamenta komisijā par Komerclikumu tomēr, lai cik nebūtu dīvaini, šeit situācijā atbildīga ir Tautsaimniecības komisija, kas šādas fīneses pārziņ, acīmredzot, labāk. Un jāteic, saīsinātais termiņš priekšlikuma izskatīšanai arī darījis savu. Bet es domāju, ka norma ir pieņemta pareizi, laikā un Latvijas Republikas parlamentam par šādas normas pieņemšanu var izteikt tikai paldies. Pie kam maksimāli neizspiežot pilnībā pārņemot banku mazākuma akcionārus, bet neļaujot viņiem proporcionāli akcijas skaitam palielināt savas daļas bankas kapitālā.

G.Kūtris

Tad no tiesas puses viss. Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvji nevēlas uzdot jautājumus?

V.Tihonovs

Jā, mums kautkādi 4 jautājumi. Saki, lūdzu, jūs minējāt, ka ne valdība, ne tauta neesot gribējusi nopirkt Parex banku.

K.Leiškalns

Nebija nolūks, es teicu.

V.Tihonovs

Nebija nolūks. Kāpēc decembrī nopirka?

K.Leiškalns

Tieši tāpēc, ka nebija nolūks.

V.Tihonovs

Novembrī, precīzāk.

K.Leiškalns

Tā, es tagad varu atbildēt. Nopirka tāpēc, ka bankas krahs izraisītu finanšu krīzi, vēlāk arī budžeta krīzi visā Latvijas valstī. Tāpēc arī nopirka. Tā nebija valdības vēlme, bet tā bija valdības vienīgā iespējamā rīcība, lai saglābtu to, ko mēs saucam par banku sistēmu Latvijā. Nu nav pilnīgi skaidrs, par to var vēl šaubīties, bet Parex banka, ja valsts neiejauktos rīcībā ar Parex banku, Latvijas banku sistēma sabruktu. Tas ir pieņēmums, protams. Bet es domāju, ka tāds pieņēmums bija ārkārtīgi

daudziem finanšu ekspertiem šeit Latvijā. Tāpēc valsts spiestā kārtā nopirka, lai saglābtu 650 miljonus, kas jāizmaksā tūlīn būtu no noguldījumu fonda un valsts zaudētu, paliktu kā prasītājs attiecībā uz tiem valdības noguldījumiem, kas šajā bankā attiecās. Un trešais...

V.Tihonovs

Jūs, kā parlamenta pārstāvis tagad un arī tajā laikā, lemjat par budžetu. Kāpēc valsts negribēja un neļāva mazākuma akcionāriem nākt ar naudu un glābt banku?

K.Leiškalns

Ziniet, Tautsaimniecības komisijā... lai gan par šo mēs runājām un es esu runājis personīgi ar kādu no mazākuma akcionāriem, kas ir mans labs paziņa. Es tajā laikā, kad krīze tikai sāka attīstīties, runāju, un es nevaru saukt personu vārdā, es varu vienkārši atsaukties. Vai viņi būtu gatavi solidāri ieguldīt to finanšu apjomu, ko iegulda valsts, solidāri pret katru akciju solidāru naudas summu. Katrā gadījumā, mans paziņa teica, ka viņš to nekad nedarīs, jo viņš vispār neticēja šīs bankas glābšanas iespējai. Un vēl vairāk, es varu pateikt, lai atbildētu uz to par akciju vērtību. Tad arī šobrīd man nav ne mazākās ticības tam, ka valsts atgūs tos naudas līdzekļus, nodokļu maksātāju naudas līdzekļus, kas šīs bankas glābšanā, līdz ar to sistēmas glābšanā, ir ieguldīti. Neatgūs nekad. Līdz ar to visas šīs akcijas, kas ir, ir ar mīnus vērtību nevis ar pozitīvu.

V.Tihonovs

Tad jūs, gribat vai negribat, mani vedinat uz nākamo jautājumu. Tad kā tad Citadelē?

K.Leiškalns

Ko lūdzu?

V.Tihonovs

Tur arī valsts tas ir mīnus zīmē? Tā taču visa Parex bankas manta, kas ir Citadelē.

K.Leiškalns

Te ir jautājums par valsts ieguldījumu nosacīti miljards apjomā.

V.Tihonovs

Bankā Citadele...

K.Leiškalns

Pēc tam, kad valsts jau bija šo ieguldījumu veikusi, valsts varēja sadalīt minēto Parex banku divās – labajā un sliktajā bankā. Un ticiet man, arī valstij pārdodot Citadeles banku, un atgūstot visus, visu iespējamo naudu, kas ir pret nekustamo īpašumu, noņemot ķīlas nost, nespēs atgūt to summu, ko jau mēs līdz šim brīdim esam tajā ieguldījuši. Tas taču vairāk kā skaidrs. Nekad.

G.Kūtris

Lūdzu jautājumu par lietu.

V.Tihonovs

Atgriezāties pie jūsu minētā, vismaz no jums es tā sapratu, kad jūs kā komisijas priekšsēdētājs virzījāt šo likumprojektu, jo citādi Eiropas Komisija nebūtu piekritusi valsts atbalstam.

K.Leiškalns

Nu, es kā komisijas priekšsēdētājs nevaru virzīt it ne ko. Likumprojekts, šajā gadījumā likumprojekts pirmajā lasījumā tika iesniegts, ja nemaldos, lai saskaņotu kredītiestāžu normas ar Eiropas Savienības direktīvām un regulām. Tas bija likuma priekšlikums, bet gribu vēlreiz jums atkārtot, ka situācija attīstījās, kā krievi saka, ne pa dienām, bet stundām.

V.Tihonovs

Bet tā jūs teicāt tiesai. Tāpēc mans jautājums sakarā ar to, ka jūsu motivācija bija sakarā ar šo te Eiropas Komisijas atbalstu. Bet kā tad jūs varat izskaidrot, ka Eiropas Komisija atbalstu deva 2008.gada jau decembrī, tas ir, vismaz 3 mēnešus pirms tam, kad jūs tā kā skatījāt likumprojektu?

K.Leiškalns

Jebkurš, jebkura tālākā valdības rīcība tiktu apstiprināta vai noraidīta Eiropas Komisijā. Līdz ar to iespējamā rīcība, kas ļautu iegūt Eiropas Komisijas atbalstu vai ļautu iegūt tās noraidījumu, bija apmēram iepriekš deputātiem zināma. Vismaz deputātiem par to tika izskaidrots.

V.Tihonovs

Bet Eiropas Komisija atļauju bija sniegusi vai nebija sniegusi? Kā jums liekas kā Budžeta komisijas priekšsēdētājam?

K.Leiškalns

Eiropas Komisija bija sniegusi atļauju valstij iejaukties. Vēlāk Eiropas Savienībai bija jāapstiprina. Manuprāt, pēdējais apstiprinājums jau nāca stingri pēc minēto normu pieņemšanas, ka valsts iejaukšanās ir bijusi likumīga un ka valsts nav ļāvusi uz nodokļu maksātāju naudas rēķina gūt materiālus labumus akcionāriem. Tas bija viens no nosacījumiem, kas bija zināms. Es tā nevaru precīzi atcerēties, jo es gala rezultātā neesmu ne Finanšu ministrijas pārstāvis. Man ar Eiropas Komisiju nebija nekādu tiešu sarunu. Bet, katrā gadījumā, jebkura rīcība, ko Latvija veica attiecībā pret Parex banku, tikai nemitīgi saskaņota ar Eiropas Komisiju un vēlāk starptautiskiem aizdevējiem.

V.Tihonovs

Es tomēr precizēšu. Jūs minējāt, ka šis likums un šī tiesību norma bija nepieciešama, lai saņemtu šo te saskaņojumu. Tagad jūs stāstāt, ka gluži tā nebija. Ka pēc tam, vienkārši tiek saskaņots. Tad tomēr, es pareizi saprotu, ka nebija tā gluži nepieciešamība saņemt Eiropas Komisijas atbalstu, jo atbalsts jau bija sniegts pirms tam 3 mēnešus iepriekš?

K.Leiškalns

Kāds atbalsts?

V.Tihonovs

Eiropas Komisijas. Nu tā FKTK mājas lapā redzams.

K.Leiškalns

Ne. Eiropas Komisija, protams, var atbalstīt visas lietas, bet pilnīgi skaidrs, ko Eiropas Komisija neatbalstīs, ko viņa traktēs kā valsts iejaukšanos ar iespēju gūt labumu ne pašai valstij vai trešajām personām, un pilnīgi skaidrs, ka mums bija jānovērš situācija, kurā kaut vai mazākuma akcionāri, bet tie profitē uz nodokļu maksātāju rēķina.

V.Tihonovs

Ja nemaldos, tas bija domāts par lielajiem akcionāriem, kas pārdeva valstij daļa, ne par pārējiem.

K.Leiškalns

Nē, par lielajiem akcionāriem mums vispār nebija nekādu problēmu. Ne jau valsts vērsās pie lielajiem akcionāriem, bet lielie akcionāri, sajutuši absolūtu šīs bankas maksātspēju, krahu, vērsās ar izstieptu roku pie valsts. Te nekāda sakara nebija ar kautkādiem... es runāju tieši par šīs normas pieņemšanu vēlākā laikā. Tad, kad valsts nopirka vai iegādājās tos 85 % akciju, tad tā arī nebija Latvijas Republikas tautas, valdības vai valsts vēlme. Tā bija dzīves diktēta nepieciešamība.

V.Tihonovs

Pie šī te tad nākamais jautājumu bloks. Bet ceru, ka priekšpēdējais. Jūs sakāt, ka bija akūta, tā es no jums sapratu... Komerclikumā paredzētās 70 dienas kopīgais process pamatkapitāla palielināšanai, nu tā viņš esot saskaitīts kaut kur... jums likās, ka viņš ir stipri par īsu. Par garu, tas ir, es atvainojos. Sakiet, lūdzu, kāpēc valsts jūsu izpratnē tomēr kā finanšu resursu lēmējam kopš iegādes brīža nepalielināja kapitālu, nu, vismaz 5 mēnešus? Respektīvi, es pajautāšu no otras puses. Ja jūs sakāt, ka 70 dienas ir par garu termiņš, tad kāpēc jums nešķiet par garu termiņš 180 dienas?

K.Leiškalns

Jā, tas ir priekš manis ārkārtīgi grūts jautājums. Es varu runāt tikai par to, ko es konkrētajā mirklī sapratu no Finanšu ministrijas jeb no finanšu ministra, kas bija sagatavojis attiecīgo priekšlikumu, un tas, ko es sapratu no debatēm Saeimas komisijā. Protams, varbūt šeit nav tik daudz runa par precīzi 70 dienām, kā ir runa par iespēju valstij veikt ieguldījumus. Iespēja bieži vien vai devīze, vai bauma banku sistēmā nozīmē tikpat daudz kā reāli uzreiz ielikt naudu. Tieši šī iespēja, ka valsts var rīkoties jebkurā mirklī, pieņemt lēmumu. Varbūt valsts domāja kādā citā veidā atrisināt problēmas. Bet valstij likumdevējs radīja iespēju, respektīvi, Latvijas Republikas valdībai likumdevējs bija radījis iespēju rīkoties nekavējoši. Tā ir ļoti liela lieta.

V.Tihonovs

Tuvojoties nobeigumam, bet kāpēc valsts neizmanto un neizmantoja iespēju, ko viņai garantē un nodrošina Komerclikums – palielināt kapitālu ar akcionāru sapulces balsojumu? Jūs taču piekritīsiet - tai novembrī valsts pārņēma bāku, tad līdz šeit apstrīdētās tiesību normas rezultātā palielinātajam pamatkapitālam valsts vismaz divreiz varēja sasaukt akcionāru sapulci un palielināt.

K.Leiškalns

Iespējams, ka valsts varēja sasaukt akcionāru sapulci un palielināt. Varbūt. Es pieņemu. Varbūt mazākuma akcionāri būtu pieteikušies uz akciju laidieni. Iespējams, ka mazākuma akcionāri būtu pat nopirkuši šīs akcijas, kā rezultātā tiktu apšaubīta publiskās naudas ietekme uz akcionāru, kas tiek tērēta akcionāriem par labu. Iespējams. Es nezinu, kāpēc to valsts nedarīja, kāpēc valdība šajā gadījumā to nedarīja, jo valsts visvairāk taupa pati, kādi valstij bija apsvērumi vienā, otrā vai trešā etapā. Es zinu, ka valdība lūdza no parlamenta iespēju viņiem palielināt statūtkapitālu ar padomes lēmumu un šo iespēju, kura komisijas sēdē netika apšaubīta ne no 1., ne 105.panta puses, tās atbilstība Satversmei netika apšaubīta. Tāpat es jums varētu uzdot jautājumu – kāpēc mazākuma akcionāri likuma pieņemšanas mirklī nevērsās pie Latvijas Republikas prezidenta ar aicinājumu neizsludināt likumu? Un tad jau šī diskusija būtu gājusi cauri prezidenta kancelejai un šī diskusija atkārtota ar argumentiem, bez argumentiem būtu nonākusi komisijas sēdē un Saeimas plenārsēdē.

G.Kūtris

Es atvainojos, šobrīd diskutējam par to, kā varētu būt, ja būtu bijis, bet tā kā Leiškalna kungs ir aicināts, kas vadīja toreiz komisiju, mēs varam jautāt viņam par to, kā likums tika pieņemts un ja jūs gribat šo jautājumu noskaidrot, tad jautājums, vai komisijā jūs vērtējāt citas versijas – 70 dienas un mazāku dienu iespēju. Bet tas ir leģitīmā mērķa īstenošanai izmantotie pasākumi par kuriem sprieda vai nesprieda komisija. Jo Leiškalna kungs vai komisija nav likuma piemērotāji. Viņi vērtē likumu, kad pieņem projektu.

V.Tihonovs

Es precizēšu jautājumu un tas man priekšpēdējais. Jūs kā komisija vērtējāt šo likuma normu.

K.Leiškalns

Jā.

V.Tihonovs

Valdība Jūs informēja, ka iet runa par Parex banku?

K.Leiškalns

Attiecībā uz notikumiem Parex bankā?

V.Tihonovs

Nē, nu par normas nepieciešamību. Priekš kam valstij vajag to normu? Parex bankas sakarā?

K.Leiškalns

Pieņemot šo likumu? Nē, drīzāk es neatbildētu tik tieši uz to jautājumu. Latvijas valsts bija gājusi caur 2 visnotaļ nenozīmīgām banku krīzēm, un katra no šīm krīzēm likumdevējam dod iespēju

radoši izpausties, lai sagatavotos nākamajām reizēm. Un, acīmredzot, jo tad, droši vien, parlaments būtu piekritis kariņa argumentiem, kas teica – pieņemsim atsevišķu likumu par Parex banku. Nē, parlaments teica, šī norma, kas ir piemērojama šodien, ir radusies konkrētas situācijas rezultātā, devusi parlamentam kautkādas atziņas un nākošreiz, ja kas būs jālabo, tad ne jau vairs 59.panta piektā daļa. Bet tas nebija konkrēti PAREX bankai, bet Parex banka bija tas iemesls, kāpēc vispār mēs ķērāties tik intensīvi un tik bieži pie likuma grozīšanas.

V.Tihonovs

Pēdējais jautājums par leģitīmo mērķi. Jūs minējāt, ka, nu, ne tauta, ne valdība negribēja pirkt, bet tā bija dzīves nepieciešamība. Es nesapratu – vai pārņemt vai glābt banku, jo viņa citādi būtu bankrotā.

K.Leiškalns

Tieši tā.

V.Tihonovs

Jūs kā komisijas vadītājs tieši kā uzskatījāt - tā nepieciešamība bija kāda dzīves viņa to banku glābtu vai pārņemt? Tam ir vispār kāda atšķirība?

K.Leiškalns

Pagaidiet. Man kā indivīda mērķis, es neesmu komisija, es esmu tikai viens no tautas vietniekiem, jo tautas pārstāvis parlamentā. Mans mērķis bija – pie velna to banku. Man nebija mērķa ne glābt, ne pārņemt. Bet finanšu eksperti man precīzi norādīja uz sekām, ja mēs nerīkosimies un šeit vairs nebija runa par kautkādu Parex banku un dažiem limuzīniem. Šeit runa bija par Latvijas Republikas finanšu sistēmu, kas varēja nonākt tikpat lielā kolapsā kā nonāca Īslandes banku sistēma. Tieši tāds pats leģitīmais mērķis bija glābt nodokļu maksātāju naudu, maksimāli, iespējams, saglabājot mazākuma akcionāru intereses, ko mēs arī izdarījām.

V.Tihonovs

Man jautājums. Tas, ko es gribēju pabeigt. Tas mans pēdējais jautājums.

K.Leiškalns

Jā.

V.Tihonovs

Jūs, jau 2008.gadā decembrī Saeima pieņēma Banku pārņemšanas likumu.

K.Leiškalns

Pieņēma.

V.Tihonovs

Divi apakšjautājumi. Ar ko tad šis tiesiskais instruments jūsu ieskatā kā Saeimas, nu, komisijas naudas turētāju pārstāvim tā laika, ar ko tad šis atšķiras no apstrīdētās tiesību normas? Un kāpēc Saeima neuzskatīja par iespējamu piemērot Bankas pārņemšanas likumu, bet vajadzēja kautkādu jaunu speciālu tiesību normu radīt?

K.Leiškalns

Mēģināšu pastāstīt. Ja Bankas pārņemšanas likums bija, būtu pieņemts 2008.gada augustā vai pat septembrī, acīmredzot, Parex bankas gadījumā tas tiktu piemērots. Tā kā šāds nebija un vairākuma akcionāri izteica vēlmi, lai valdība no viņiem par simbolisku summu, par neko nopērk viņu daļas, uzņemoties visas tās problēmas, kas bija samilzušas bankā, tad valdība jau bija vairākuma akcionārs šai bankā un šeit bija piemērojamas Kredītiestāžu likuma normas nevis Banku pārņemšanas likuma normas. Lai mani papildina kāds jurists, ja es nepareizi izteicos.

G.Kūtris

Paldies.

A.Lošmanis

Man ir tikai viens jautājums.

G.Kūtris

Lūdzu

A.Lošmanis

Un tas ir saistībā ar šīs normas trešo daļu. Otro teikumu es nolasīšu. Ja pamatkapitāla palielināšanas noteikumos paredzētajā termiņā nav apmaksāti visu jaunās emisijas akciju nominālvērtība, pamatkapitāla palielināšana uzskatāma par nenotikušu un statūtos izdarītie grozījumi zaudē spēku no to apstiprināšanas brīža.

K.Leiškalns

Labi skan.

A.Lošmanis

Labi skan. Jautājums ir par to. Jūs nupat teicāt, ka valsts, tātad tas ir iedots valstij instruments, lai viņa piedalītos bankas kapitālā. Tad rodas jautājums – tad valstij ir tomēr pienākums vai tiesības piedalīties? Tad tā valsts it kā izdara atrunu.

K.Leiškalns

Te mēs... tā nevaram. Tad mums vienam... man jānolasa šī norma no sākuma. Tātad pirmā daļa runā par to, ja Ministru kabinets pēc kredītiestādes valdes lūguma... tātad šī nav voluntāra Ministru kabineta rīcība, tā ir pašas bankas aicinājums valstij. Šī panta pirmajā... gadījumos, ja nav iegādātas jaunas emisijas akcijas... tas ir skaidrs. Trešā. Ja tas netiek veikts, ja netiek ieguldīta minētā summa bankas pamatkapitālā, tad tas jautājums jums jāuzdod Finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības komisijas pārstāvim, jo viņi turpina uzraudzīt arī valsts rīcībā esošās bankas.

A.Lošmanis

Es atvainojos, šī norma ir pamatojums, kādēļ šāda atruna netika sniegta komisijas sēdē, jā? Īpašs pamatojums...

K.Leiškalns

Nē, es domāju, pamatojums šeit bija ļoti vienkāršs. Ja arī valstij, un tā bija situācija, kad arī valstij varēja nerasties šī iespēja apmaksāt šo pamatkapitālu. Arī valstij bija tieši tādas pašas iespējas, kā pašiem banķieriem, kā bijušiem akcionāriem. Viņiem nerastos šīs iespējas, jo, manuprāt, tai laikā... nē, tai laikā jau, acīmredzot, tad, kad norma tika pieņemta, valsts jau bija starptautisko palīdzību kautkāda apjomā saņēmusi, no kuras 1 miljards sēdēja priekš banku sektora stabilizēšanas. Bet ja nerastos, tad, acīmredzot, šis lēmums nebūtu stājies spēkā un Finanšu un kapitāla tirgus uzraudzības komisija to nebūtu akceptējusi. Gadās arī, ka valstij nav iespējas. Un mēs bijām ļoti tuvu. Un lielā daļā gadījumu tieši dēļ Parex bankas problēmām mēs bijām ļoti tuvu, lai valstij nebūtu problēmas pat izmaksāt pensijas un atalgojumus. Ļoti tuvu.

G.Kūtris

Paldies.

Saeimas pārstāvim. Jums būtu kādi jautājumi?

M.Paparinskis

Nē, Godātā tiesa, vēsturiskā likumdevēja griba izklāstīta precīzi un izsmeļoši.

G.Kūtris

Skaidrs.

Cienījamā vēsturiskā likumdevēja griba...gribas pārstāvis.

Sakiet, lūdzu, viens mazs papildjautājumiņš. Uz to brīdi, kad tika pieņemta šī norma, Latvijas valsts jau bija vairākuma akcionārs.

K.Leiškalns

Jā.

G.Kūtris

Otrā daļa šajā pantā paredz, ka, ja tiek palielināts pamatkapitāls, tad līdzšinējiem kredītiestādes akcionāriem nav pirmtiesību iegādāties jaunās akcijas. Valsts bija jau akcionārs.

K.Leiškalns

Valsts bija.

G.Kūtris

Pie atkārtotas pamatkapitāla palielināšanas gadījuma, vai valsts kā akcionāram bija bija tiesības iegādāties šīs akcijas?

K.Leiškalns

Valsts šajā gadījumā palielināja pamatkapitālu, bet akcijas bija nopirkusi jau oktobrī no Kargina un Krasovicka.

G.Kūtris

Bet valsts līdz ar to bija līdzšinējā kredītiestādes akcionārs.

K.Leiškalns

Akcionāri, jā. Šajā pantā ir runa par pamatkapitāla palielināšanu. Tā es saprotu. Šeit ir stāsts par pamatkapitāla palielināšanu. Valsts neemitēja jaunas akcijas un pati tās nepirka. Viņi vienkārši attiecīgi proporcionāli ieguldījumam sadalīja to akciju skaitu, kas piederēja iepriekšējiem akcionāriem.

G.Kūtris

Paldies, Leiškalna kungs.

K.Leiškalns

Paldies.

G.Kūtris

Aicinām tālāk arī no Saimes puses, tātad Saeimas Juridiskā biroja pārstāvi, un biroju pārstāv tā vadītājs Gunārs Kusiņš. Tātad arī Jums lūgums ir izstāstīt savu viedokli par šīs normas, drīzāk, procesuālo pieņemšanas kārtību. Kā tur īsti bija Juridiskā biroja priekšlikumi un tā tālāk.

G.Kusiņš

Jā. Paldies, Godātā tiesa. Man jāsaka tā, ka daļa no tiem argumentiem, ko es gribēju teikt, jau tiesas izskatīšanas laikā ir pateikuši citi lietas dalībnieki, līdz ar to tas, kas man atliek, ievērojot to, ka tiesa ir aicinājusi kā pieaicināto personu sniegt tādu konspektīvu pārstāstu, kā tas notika un kāda ir Saeimas Juridiskā biroja loma šajā situācijā. Tātad, kā jau Leiškalna kungs norādīja, šis priekšlikums nebija iesniegts kā jauns likumprojekts, kas tiek diskutēts, bet gan tika iesniegts kā priekšlikums starp likumprojekta izskatīšanu lasījumos. Un atbilstoši Saeimas Juridiskās biroja nolikumam, tad attiecībā gan uz iesniegtiem likumprojektiem, gan uz iesniegtiem priekšlikumiem starp lasījumiem, Juridiskajam birojam ir pienākums veikt šo priekšlikumu analīzi, lai izvērtētu atbilstību Satversmei, Latvijas starptautiskām saistībām, Eiropas tiesībām, tai skaitā arī Latvijas tiesību sistēmai kā tādai. Kā jūs varat pārliicināties no Saeimas Juridiskā biroja vēstules Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai, mēs vēršam uzmanību uz to, ka vispusīgi izvērtēt šo priekšlikuma atbilstību nav iespējams tik ierobežotā laikā. Un šeit jāsaka tā, ka tas ir, nu, diezgan saprotami. Jūs raugāties uz to laiku, kad notiek komisijas sēde nākamajā rītā pulksten desmitos un priekšlikumu jūs neoficiāli saņemat iepriekšējā dienā pulksten piecos pēcpusdienā. Bez tam Juridiskā biroja atzinumā ir norādīts arī tas, cik lielā apmērā mēs varam sniegt savu vērtējumu par šo iesniegto priekšlikumu un tas ir norādīts, ka, sākotnēji analizējot iesniegto priekšlikumu, Juridiskais birojs uzskata, ka tas ir pretrunā ar Komerclikumu, būtiski ierobežo kredītiestāžu akcionāru tiesības. Un

arī trešā tēze, kas ir norādīta mūsu vēstulē Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijai, ir tā, ka, mūsaprāt, būtu jāizprasa arī Tieslietu ministrijas viedoklis šajā gadījumā, jo mūsu rīcībā bija tikai Slaktera kunga parakstīta pavadvēstule, kurā bija norādīts, ka šis priekšlikums ir saskaņots ar Finanšu un kapitāla tirgus regulēšanas komisiju. Tā ka mums nebija skaidrs, vai Tieslietu ministrija ir piedalījusies, nav piedalījusies novērst neskaidrības, tad mēs lūdzām šādu lietu. Attiecībā uz Saeimas kārtības ruļļa 111.pantu. Jāsaka tā, ka šī ir diezgan tāda izplatīta pieņēmuma norma, ka vienmēr rodas pretrunas ar citiem tiesību aktiem. Jāsaka, ka vēsturiski Saeimas kārtības ruļļa 111.pants tika ievietots Latvijas tiesību sistēmā, pieņemot Saeimas kārtības rulli 1994.gadā. Un tajā laikā notika patiesībā izšķiršanās par Latvijas esamību vienā vai otrā tiesību lokā. Un ar šo Kārtības ruļļa pantu Latvija sevi iezīmēja tajā kontinentālajā romāņu – ģermāņu tiesību lokā tieši ar mērķi iekļauties kodificētās tiesību sistēmas ietvaros kā valsts. Jāsaka, ka pirms tam Augstākās Padomes laikā līdz 1993.gadam, gan arī pēc tam, bija vairāki tādi nekonsekventi soļi, kas precīzi neiezīmē Latviju kā romāņu – ģermāņu tipa tiesību sistēmas sastāvdaļu. Otrās, teiksim, tiesību normas pieņemšana, manuprāt, nav pievērsta uzmanība, un tas likums, kuram ir tāds no juridiskās tehnikas viedokļa ne īpaši veikls, bet diezgan garš nosaukums ir „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību”. Jāsaka, ka, izpētot šo abu likumu pieņemšanas gaitu, jūs varat redzēt, ka šie abi likumi toreiz piektajā Saeimā ir izskatīti vienlaikus, paralēli. Un uz otro lasījumu toreizējais Juridiskās komisijas referents par šo likumu, nu nosacīti, garo nosaukumu, toreizējais piektās Saeimas deputāts Apsītis teicis, ka šajā likumā šis 8.pants, kas patiesībā atkārtoti tiesību teoriju, tiek ielikts tikai tāpēc, ka, lai gan tas ir visiem juristiem pašsaprotams, bet kolīzijas normas ir jāieraksta gadījumam, ja pretrunas rodas. Līdz ar to šie panti, 111. ir kopā interpretējams arī ar likuma „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību” 8.pantu. Vēl vairāk, es gribētu teikt, ka man liekas, ka tā ir tāda, nu, no vienas puses neiespējama misija, no otras puses, arī vēlme salikt visu pa plauktiņiem. Pirmšķietami bieži vien liekas, ka ir pretrunas un šīs pretrunas ir novēršamas ar šīm kolīziju normām gadījumā, ja tādas paliek. Taču jāsaka, ka 111.panta piemērošana laika gaitā ir attīstījusies un likumdevējs izmanto ne tikai šī likuma ar garo nosaukumu 8.pantu, bet arī vairākos citos likumos iekļauj ne tikai tādas vispārējas kolīziju normas, bet arī speciālās kolīzijas normas. Un šeit es gribu vērst godātās tiesas uzmanību uz Kredītiestāžu likuma 4.pantu kā speciālo kolīziju normu, kas interpretācijā kopā ar 111. un ar likuma ar garo nosaukumu 8.pantu dod precīzu atbildi, kurā vietā tad šīs tiesību normas, ja tā varētu teikt, noenkurojas. Respektīvi, likumdevējs Kredītiestāžu likuma 4.pantā arī pasaka, kādas tiesību normas attiecīgo tiesisko attiecību reglamentē. Un šinī gadījumā 4.pants kā speciālā kolīziju norma pasaka, kuros gadījumos jāpiemēro Kredītiestāžu, kuros gadījumos jāpiemēro Komerclikuma noteikums. Jāsaka, ka tas ir, nu, tāds, no vienas puses, tā varētu arī nedarīt, šis Kredītiestāžu likuma 4.pants varētu arī izpalikt, viņu var ielasīt arī kopīgajā tiesību teorijā, taču likumdevējs ir izšķīries par šādu cilvēkiem vieglāk saprotamu un, manuprāt, tas ir jau ne vienīgais piemērs. Es te negribu kavēt tiesas uzmanību, bet vismaz vairāk, tuvu 10 piemēriem, tādu, kur šādas tiesību normas ir ielasītas. Ir ierakstītas. Attiecībā uz konkrēto situāciju tas man būtu viss. Paldies.

G.Kūtris

Paldies. Sakiet, lūdzu, Juridiskais birojs iesniedz savu priekšlikumu par šo apstrīdēto normu uz Budžeta komisiju.

G.Kusiņš

Tas nebija lūgums.

G.Kūtris

Tas netika iekļauts arī tabulā.

G.Kusiņš

Jāsaka, ka arī šis ir tāds Saeimas kārtības ruļļa precīzas izpratnes jautājums. Tātad, kā norādīja Leiškalna kungs, šis likumprojekts bija iesniegts ar citu nolūku un, pieņemot pirmā lasījumā, Saeima nosaka priekšlikumu iesniegšanas termiņu. Un atbilstoši Saeimas kārtības rullim 96.pantam nevienu likumprojektu nevar iekļaut darba kārtībā un izskatīt to, piemēram, otrajā lasījumā, ja tam pievienoti visi noteiktā termiņā un kārtībā iesniegtie priekšlikumi, izņemot priekšlikumus, kuru iesniedzēji ir atsaukuši. Tātad, lai priekšlikums parādītos tabulā uz otro lasījumu, bija pirmais priekšnoteikums, viņam bija jābūt iesniegtam termiņā. Šis Juridiskā biroja 17.februāra dokuments nav priekšlikums pēc būtības, pirmkārt, viņš ir iesniegts pēc termiņa', tāpēc viņu nevajadzēja likt tabulā. Taču viņš bija izdalāms komisijas sēdē un viņu komisija varēja izmantot, ja tā uzskatīja par lietderīgu, pārveidojot to kā savu priekšlikumu un tā ir vispārīgā prakse. Jūs līdzīgi varat redzēt arī attiecībā uz konkrēto apstrīdēto normu, kas ir iekļauta priekšlikumu iesniegšanas tabulā nevis kā Slaktera kunga priekšlikums, bet gan kā Budžeta komisijas priekšlikums, jo tikai pašai Budžeta komisijai ir tiesības pēc priekšlikumu iesniegšanas termiņa kādam ierosinājumam piešķirt priekšlikuma statusu.

G.Kūtris

Tātad, ievērojot Kārtības ruļļa normu interpretēšanu jeb praktisko piemērošanu, ja uz trešo lasījumu parādās jauns priekšlikums, kurš nav apspriests pirmajā un otrajā lasījumā, tam nav pievienota anotācija, tad arī Juridiskais birojs nenesa atbildību par tā atbilstību tiesību sistēmai?

G.Kusiņš

Nu, man liekas, būtu nu tā nepareizi teikt, ka kāds nes vai nenes atbildību. Manuprāt, atbildību nes visi koleģiāli un katrs atbilstoši tām iespējām, kas viņam ir. Manuprāt, par iesniegto priekšlikumu nes atbildību priekšlikuma iesniedzējs. Ja Ministru kabinets iesniedz priekšlikumu, mēs uzskatām, ka Ministru kabinets izvērtē šo priekšlikumu pirms iesniegšanas, arī atbilstību Satversmei un citiem likumiem. Tāpat Juridiskais birojs izvērtē šo priekšlikumu un sniedz mutvārdu paskaidrojumus komisijas sēdē. Un šinī konkrētā situācijā mēs paudām savas sākotnējās šaubas Budžeta komisijai. Bet es negribētu šeit teikt, ka tas ir tikai Saeimas Juridiskā biroja vienīgais un ka mēs esam kautkādi apveltīti ar veto tiesībām, kas nes vai nenes atbildību par kautkādas tiesību normas parādīšanos Latvijas tiesību sistēmā vai neparādīšanos.

G.Kūtris

Šeit nebija Tieslietu ministrijas vai Valsts kancelejas juristu, kas pārbaudītu atbilstību sistēmai. Ta jūs bijāt pēdējais bastions.

G.Kusiņš

Es vēlreiz gribu norādīt uz to konkrēto situāciju un biroja lomu šajā procesā. Mēs nesēdējām rokas uz vēdera salikuši un to skaidri un nepārprotami apliecina Juridiskā biroja iesniegtais dokuments.

G.Kūtris

Skaidrs. Tātad, vai šobrīd jūs šobrīd uzskatāt, ka arī jūsu priekšlikums bija pamatots?

G.Kusiņš

Jā. Juridiskā biroja viedoklis tādā apmērā, kā viņš ir pausts komisijai, nav atsaukts. Vēlreiz atkārtoju, šis viedoklis nav atsaukts, Viņš atspoguļo sākotnējo analīzi tādā apmērā, kā to bija iespējams veikt no pulksten pieciem pēcpusdienā līdz pulksten desmitiem otrās dienas rītam.

G.Kūtris

Tiesnesis Balodis, lūdzu.

K.Balodis

Ņemot vērā Juridiskā biroja izteiktās šaubas, varbūt jūs pavisam īsi varētu raksturot, ja, teiksim, pieļautu, ka apstrīdētās normas tomēr neatbilst Satversmei, pēc jūsu domām kāda varēja būt kautkāda indivīda interesēm, nu, saudzējošāki risinājumi?

G.Kusiņš

Nu jāsaka tā, ka šis ir tas brīdis, kad man jāsaka, Saeimas pārstāvja tiesvedībā pozitīva ir pausta ar Saeimas pārstāvja muti un diez vai Juridiskajam birojam varētu būt kaut kas, ko piebilst, bet es gribētu vērtēt to, ka tās izteiktās sākotnējās šaubas par pretrunām ar Komerclikumu, manuprāt, novērš šī Komerclikuma paša 4.panta analīze. Respektīvi, vai nu šim regulējumam bija jābūt Komerclikumā, vai Kredītiestāžu likumā. Jāsaka gan, ka pati Satversmes tiesa ir atzinusi arī to, ka, piemēram, tas lietā 2007-21-01, ka Saeimai ir rīcības brīvība izvēlēties, kura no vairākiem likumiem likt attiecīgo regulējumu. Bez tam likumdevējam pašam ir tiesības arī noteikt, kad tiesību normas stājas spēkā, vai viņš piemēro kautkādu pārejas noteikumus vai kautkādu pārejas periodu. Man liekas, ka neviens no, konkrēti atbildot uz jūsu jautājumu, man liekas, ka neviens no šajā zālē izskanējušiem alternatīviem priekšlikumiem nenasiedz to iespējamo efektivitātes līdzekli, kas bija nepieciešams šajā lietā. Tas varbūt ir mans personisks viedoklis, bet tas, manuprāt, apliecina to, ka, ja ir nepieciešamība ļoti ātri ieguldīt, tad, pamatojoties uz šo normu, valsts spēja arī ļoti ātri ieguldīt. Bet es vēlreiz gribu teikt, es nevēlos komentēt un iesaistīties lietā Saeimas pārstāvja pusē vai pieteikuma iesniedzēju pusē.

G.Kūtris

Viens mazs precizējošais jautājums. Sakiet, lūdzu, tad, kad Jūsu birojs gatavoja savu priekšlikumu par šo projektu, vai Jūs arī kautkādā veidā analizējāt atbilstību Eiropas Savienības normām?

G.Kusiņš

Tā sākotnējās analīzes apjoms ir nu tāds, kāds ir iespējams veikt šajā laikā. Līdz ar to Juridiskais birojs ir... es šo nesauktu par priekšlikumu. Šis ir ierosinājums komisijai apsvērt. Šis nav priekšlikums Saeimas kārtības ruļļa izpratnē. Viņš nebija jāliek tabulā, jo viņš iesniegts pēc terminā. Viņš ir kā komentārs pie cita iesniegta priekšlikuma. Mūsu iespējās bija izvērtēt, vai šis likums, šis iesniegtais priekšlikums atbilst Komerclikumam, neatbilst, un pie vismazākām šaubām mēs cenšamies rosināt pārdomāt. Steiga nekad nav labākais padomdevējs likumprojekta sagatavošanā.

G.Kūtris

Principā tas nozīmē, ka, ja projekts tiek apspriests komisijā kautkādā sasteidzamākā kārtībā, ka Juridiskai birojs nevar iesniegt nevienu priekšlikumu, jo tas būs pēc pulksten pieciem vakarā iesniegts. Neievērojot termiņus.

G.Kusiņš

Es vēlētos atsaukties uz to, ka, nu, visas situācijas nav mērāmas, jo viņas atšķiras savā starpā. Piemēram, Satversmes tiesa ir atzinusi arī citā lietā, ka arī 15 minūtes priekšlikumu iesniegšanas termiņš ir pilnīgi pietiekošs. Līdz ar to man liekās, ka jāvērtē lietas konkrētie apstākļi. Vai tas bija pietiekošs laiks vai nebija pietiekošs.

G.Kūtris

Tā. Pieteikuma iesniedzēju pārstāvji, lūdzu jautājumu.

A.Lošmanis

Nebūs jautājumim

G.Kūtris

Nav jums. Paldies. Saeimas pārstāvim?

M.Paparinskis

Nav jautājumi, Godātā tiesa.

G.Kūtris

Nav jautājumi. Paldies, Kusiņa kungs.

G.Kusiņš

Paldies.

G.Kūtris

Tālā mēs varam pāriet uz klausīt nākamās pieaicinātās personas viedokli. Tas ir Ministru kabineta pārstāvis Brenča kungs. Lūdzu.

Tāpat arī jums. Jūsu viedoklis par šīs normas pieņemšanu saistībā ar faktiskajiem apstākļiem.

M.Brencis

Jā. Labdien, klātesošie. Tāpat runājot par Ministru kabineta viedokli, Ministru kabinets ir pilnvarojis Finanšu ministriju manā personā sniegt ieskatu šīs te lietas apstākļos, kā arī iespējamu atbilstību vai neatbilstību Satversmei. Sākotnēji vēlos vienkārši sniegt tādu, varbūt, tādu kā atrunu attiecībā uz valsts atbalstu. Tiešām prātīgāk un lietderīgāk būtu uz klausīt pieaicināto personu Daigu Lagzdiņu. Es, teiksim, varētu sniegt tādu viedokli par leģitīmā mērķa piemērošanu un arī par alternatīvām. Runājot par normas leģitīmo mērķi, tur patiesībā jau Saeimas paustajam viedoklim papildus Kabinets neko īpaši nevēlās piebilst, tikai vēlas vērst uzmanību uz vēsturiskajiem apstākļiem. Tas vienkārši izskanēja jau arī pieteicēja runā un arī Saeimas pārstāvja viedoklī, proti, ka šis te regulējums, kas ļāva ātrāk un efektīvākā veidā ieguldīt pamatkapitālā krīzē nonākušai bankai, jau kurā valsts bija 85 % iegājusi akciju veidā. Ka jāņem vērā ir šie te vēsturiskie apstākļi, kas jau bija veidojušies 2008.gada novembrī, proti, 2008.gada novembris, precīzāk, 8.novembris, kad valdība noslēdza līgumu ar diviem lielākajiem akcionāriem par 51 % iegādi par simbolisku vērtību – 2 latiem. Un otrs solis, protams, ir šis te kapitāla palielināšana līdz nepilniem 85 % 5.decembrī. Konkrēti, šajā te 2009.gadā. Līdz ar to tas, ko mēs gribam pateikt, ka, protams, ka tai brīdī, kad normu piemēroja, tai brīdī jau valstij bija, valsts bija iegājusi iekšā pamatkapitālā, un nākošie soļi bija jau likviditātes nodrošināšana bankā un sindikātu sarunas. Tāpat tas nozīmē, ka valsts iegāja bankā tai brīdī, kad esošie akcionāri nevarēja tikt galā ar situāciju nodrošināt bankas kapitāla pietiekamības rādītājus un nevarēja nodrošināt, teiksim tā, novērst iespējamu bankas maksātnespēju, kas jau principā bija realitāte. Tas nozīmē, ka tai brīdī, kad valsts izstrādāja šo regulējumu, bija jau veikta virkne secīgu darbību, virkne pasākumu, iegādāts pamatkapitāls, nogalvoti sindikāti un nodrošināta likviditāte. Tas vienkārši vēsturiskajam kontekstam. Un ja mēs runājam par šo te pieteicēju pieminēto 7 mēnešu periodu. Kāpēc tik ilgi un varēja jau divreiz palielināt pamatkapitālu saskaņā ar Komerclikumu. Vēlos vērst uzmanību, tas arī ir, cik saprotu, arī Saeimas pārstāvja iesniegtajā materiālā, kur Finanšu ministrija sniegusi informāciju. Tāpat par šiem te termiņiem jeb ātrumu normas piemērošanā. Pēc mūsu rīcībā esošās informācijas, ko mums ir sniegusi Privatizācijas aģentūra kā akcionārs, tāpat, 12.slēgtā emisijā, kur ir 24.marta valdības lēmums 2009.gadā, ir bijuši 2 nosacījumi. Pirmkārt, normas spēkā esamība, norma stājās spēkā 25.martā. Tāpat tai brīdī, kad valdība pieņēma lēmumu dienu iepriekš, nebija spēkā. Tas bija kā viens no nosacījumiem normas tālākās piemērošanas gaitā. Un otrs nosacījums bija šī te Eiropas Komisijas atļauja, kas tika saņemta 11.maijā. Tāpat, ja mēs skaitam no 11.maija, kad reāli Komisija ļāva veikt pamatkapitāla ieguldījumu 11 % apmērā, kas ir kā pamatkritērijs bankas sekmīgai darbībai, lai vienkārši viņa neizbeigtu savu darbību. Uzņēmumu reģistra lēmums par pamatkapitāla palielināšanu pieņemts 26.maijā. Tāpat no 11.maija līdz 26.maijam ir 15 dienas. Mēs uzskatām, tas ir pietiekoši efektīvs termiņš salīdzinājumā ar Komerclikuma regulējumu. Ja mēs pēc tādas pat analogijas skatāmies valdības pieņemtos lēmumus un Parex padomes pieņemtos

lēmumus līdz brīdim, kamēr Uzņēmumu reģistrs reģistrē pamatkapitālu... es vienkārši neatkārtošu to informāciju, ko mēs esam iesnieguši, pareizāk sakot, Saeima ir iesniegusi Satversmes tiesā... bet, tā tad, ejot pēc tādas analogijas, pirmā pamatkapitāla palielināšana - 15 dienas, otrā pamatkapitāla palielināšana - 14 dienas, 23.februārī 2010.gadā pamatkapitāla palielināšanai vajadzēja 2 dienas. Tas pierāda šo efektivitāti. Un pēdējā reizē 28 dienas, nu, tur Jaunais gads, Ziemassvētki un tas ir zināms, varbūt, arī cilvēciskais faktors. Tad principā šī te normas efektivitāte, to pierāda esošā prakse un spekulācijas par to, kā pēc valdība 7 mēnešus kautko gaidīja, mēs pilnībā noraidām. Valdība rīkojās diezgan izlēmīgi. Jā, tai brīdī tie bija krīzes lēmumi, bet mēs nosargājām bankas likviditāti un nodrošinājām arī sekmīgu sarunu iznākumu ar sindikātiem, kuri šogad maijā, ja nemaldos, precīzāku informāciju varētu sniegt, ja nepieciešams, mēs esam norēķinājušies arī ar sindikātiem, un šis galvojums ir dzēsts.

Attiecībā uz normas piemērošanu. Jā, tā tad šeit izskanēja arī bažas attiecībā uz apstrīdētās normas otro daļu, proti, par to, kā pēc tad šīs te pirmtiesības nav attiecināmas un kā tad īsti tas iet kopā ar pirmo daļu. Vēlos vērst uzmanību uz šīs te normas, teiksim, nu, vienoto raksturu, uz teleoloģisko mērķi, proti, ja mēs tādā mērā tulkotu otro daļu, ka valsts kā līdzšinējais akcionārs nevarētu ieguldīt bankā nepieciešamo pamatkapitālu, tad vispār pirmajai daļai nebūtu jēgas. Tas nozīmē, ka, ja tas ir valsts atbalsts, jebkurā gadījumā, valsts iegulda, un tas, ka šai brīdī tas ir šis akcionārs nomināli Privatizācijas aģentūra, nu, Privatizācijas aģentūrai to uzdeva, valdība uzdeva pārņemt akcijas, iegādāties. Pareizāk sakot – pārņemt no Hipotēku un zemes bankas. Hipotēku un zemes banka ir kredītiestāde un arī viņiem ir aizdevumi, uz arī viņiem ir sindikāti. Un skaidrs, ka tādā veidā mēs nevarējām riskēt un tas bija vēl viens moments, kā pēc no Hipotēku un zemes bankas uz PA tika pārlikta šīs akcijas. Līdz ar to šī te otrā daļa ir jālasa kontekstā ar pirmo daļu, proti, to pasākumu kompleksu, ko mēs mēģinājām nodrošināt.

Visbeidzot par Banku pārņemšanas likumu. Nebija tā laime būt klāt šī te likuma sagatavošanā un arī, kā teiksim tā, sekot līdz pat pieņemšanai. Runājot par Banku pārņemšanas likumu, jā, tā teorētiski varētu būt alternatīva, bet mēs labi saprotam, ka tai brīdī valsts jau bija iegājusi kapitālā. Banku pārņemšanas likums nebija rakstīts speciāli Parex bankai. Banku pārņemšanas likums bija rakstīts situācijām, kādas varētu atkārtoties, un ja mēs nevarētu vienoties ar lielākiem akcionāriem par iespējamo ieiešanu kapitālā. Tas bija vēl viens instruments vēsturiskā kontekstā, kā mēs redzējām to kopējo darbību. Līdz ar to Banku pārņemšanas likums netika piemērots ne reizi. Banku pārņemšanas likums ir, teiksim tā, Eiropas Savienības valsts atbalsta kontekstā vispārējā programma, kā ieiet iekšā kapitālā, bet tas nav piemērots. Un tādēļ spekulēt par to, kā būtu, ja būtu, tad tas vienkārši pašlaik šajos lietās apstākļos nav īsti prātīgi. Un vēlreiz, lai novērstu visas tās šaubas, kā būtu, ja būtu, es varu tikai piekrist tam Saeimas pārstāvja teiktajam, ka, ja mēs vērtējam iespējamo vērtību, simbolisko vērtību, tirgus vērtību, tad, vienalga kā mēs to saucam, saskaņā ar Banku pārņemšanas likuma 8.panta pirmo daļu, tā vērtība tiešāk būtu negatīva, ar mīnus zīmi, jo jāatskaita valsts veiktais ieguldījums, kas pēc Valsts kases informācijas uz 2010.gada beigām, mēs tā vienkārši vēlamies gūt ieskatu, par ko mēs vispār runājam, tā tad divi pāra skaitļi, kopā četros pamatkapitāla ieguldījumos ir 206 miljoni 200 tūkstoši. Tas ir kopējais valsts ieguldītais pamatkapitālā šajā te bankā. Un ja mēs runājam par termiņnoguldījumiem, tā tad uz 2010.gada beigām 446 miljoni 320 tūkstoši latu un galvojums 163 miljoni 400 tūkstoši. Galvojums ir dzēsts. Banka ir spējusi atmaksāt sindicēto kredītu šī gada maijā. Līdz ar to pašlaik šie riski ir novērsti ar valsts tiešu iedarbību, valsts tiešu ieguldījumu gan kapitālā, gan likviditātē, gan galvojumos. Un tādēļ man vienkārši šķiet, ka pietieicīgi nedaudz balansē ar tādu cinisku noti, ka viņus neuzrunāja, viņiem nejautāja, jo valdībā mēs neesam saņēmuši, vismaz Finanšu ministrija, mēs neesam saņēmuši informāciju par konkrētu piedāvājumu, ko mazākuma akcionāri ir gatavi darīt

likviditātes nodrošināšanai, cik viņi gatavi ieguldīt no Kaimanu salām, no Luksemburgas, no Zviedrijas, cik viņi gatavi ieguldīt ir kapitālā un ko viņi darīs ar sindikātiem. Tobrīd uz Londonu ar sindikātiem runāt brauca valdības pārstāvji un Valsts kase, jo valstī tai brīdī, jā, krīzes situācijā bija jau atvērta zināmā mērā starptautiskā aizdevuma programma un bija pieejama nauda bankas glābšanai. Ja mēs vienojamies ar lielākiem akcionāriem, mazākuma akcionāri tobrīd neizrādīja sevišķu interesi par savām, tai brīdī simboliski vērtējām, akcijām. Tas laikam īsumā būtu viss gan par efektivitāti, gan par mērķi, gan par piemērošanu, arī par alternatīvām. Jā, es domāju, pie šī es varētu arī apstāties.

G.Kūtris

Pirmām kārtām, Jūs tagad tā teicāt, ka vismaz Finanšu ministrijā nav saņemts, taču es saprotu, ka jūs bijāt kā Ministru kabineta pārstāvis pieaicināts šajā tiesā.

M.Brencis

Jā, jā.

G.Kūtris

Jums vajadzētu būt zināmam, jāzina viss, ko Ministru kabinets darīja šajā jautājumā.

M.Brencis

Ministru kabinets, es gan daudz esmu darījis. Nu, mēs runājam par to dokumentu, kuru pašlaik es neredzu. Tad es, nu, man ir grūti uzminēt, kas ir šis dokuments, ar kādu konkrētu piedāvājumu, konkrētu varbūt līguma projektu vai ko. Tā.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, valde griežas pie Ministru kabineta, lai valsts būtiski palielinātu, piedalītos bankas glābšanā. Sakiet, lūdzu, vai valdība, analizējot šo normu un situāciju, uzskata, ka valsts jeb nodokļu maksātāju naudas ieguldīšana bankā ir izdevīgāka situācija valstī nekā piesaistīt akcionārus, lai viņi iegulda savu daļu?

M.Brencis

Mana atbilde sastāvēs no vairākām daļām, jo pirmais, protams, ir lietderības izvērtējums, un mēs redzam, ka bankai ir jāizpilda zināmi kapitāla ietekmes rādītāji, par ko mums signalizē FKTK kā, teiksim, banku sektora uzraugs. Otra lieta, tai brīdī, kad mēs reāli sākām guldīt naudu iekšā bankā, nu, mums ieslēdzās, vienkārši, valsts atbalsta regulējums. Un, protams, ir šī te glābšanas fāze, kas noslēdzās ar 2010.gada 15.septembra restrukturizācijas lēmumu. Mums šīs te iespējamās darbības attiecībā uz mazākuma akcionāriem jebkurā gadījumā būtu bijis jāaskaņo ar Eiropas Komisiju. Tas nozīmē, ka principā, jā, teorētiski tā varēja būt, bet tas glābšanas scenārijs vienkārši bija tik straujš un tik, teiksim tā, tas laiks vienkārši bija tik nepielūdzams, ka mēs rīkojamies tādejādi, ka mēs ieguldījām pamatkapitālā ar valsts līdzdalību.

G.Kūtris

Tas principā, ja valsts nonāk pie situācijas, ka, lai glābtu šajā brīdī, vajag 200 miljonus, valsts ir gatava atvērt ieguldījumu, no sava budžeta vai kā ieguldīt 200 miljonus, bet nevis ieguldīt 100 miljonus un pārējiem akcionāriem proporcionāli prasīt viņu ieguldījumu daļu.

M.Brencis

Tā ir tāda teorētiska hipotēze, bet tajā brīdī, kad finanšu tirgus brūk un nav pārliecības par to, kura banka būs nākošā, un valstij jau viena banka ir uz kakla, vienkāršiem vārdiem runājot, tai brīdī izšķirošais, nu, gribam vai nē, tas ir ātrums. Un ja mums FKTK signalizē, ka kapitāla pietiekamība nav līmenī, tad valdība rīkojās atbilstoši manis nosauktajiem lēmumiem. Teiksim tā, tai brīdī mēs izsvērām, ka tā ir prātīgākā alternatīva – ieguldīt valstij.

G.Kūtris

Sakiet, vai valdībā, analizējot par šo ātrumu, par šo termiņu, jo termiņš ir viena lieta, otra lieta - ir jāvērtē arī leģitīmā mērķa sasniegšanas metodes, līdzekļi, vai nevērtēja iespēju noteikt akcionāru sasaukšanai krietni īsāku laiku? Vācija sākumā izvēlējās 1 dienu. Mūsdienu apstākļos tas taču ir iespējams.

M.Brencis

Jā, attiecībā uz.... saprotu, tas jautājums skar vairāk vai mazāk Kredītiestāžu likuma grozījumu iespējamo sasaisti ar direktīvu, kurā arī, nu, šie te iespējamie termiņi...

G.Kūtris

Es runāju par saudzīgākām metodēm....

M.Brencis

Ja mēs lasām to normu apstrīdēto, tad, jā, tur ir zināms, teiksim, straujuma elements un tur ir zināms, teiksim, līdzšinējo kredītiestāžu akcionāru pirmtiesību ierobežojums, kas tā kā stāv lasīts, bet tas vēsturiskais konteksts tomēr runā par labu valdības, teiksim tā, efektīvākai darbībai. Mēs tai brīdī izsvērām, ka tā ir principā, es nevaru teikt, vienīgā alternatīva, bet tā ir efektīvākā alternatīva. Jā, varētu runāt par zināmiem termiņiem vai par zināmām citām lietām, kā papildināt šo regulējumu, bet, nu, bet tās būtu hipotēzes un spekulācijas, tā kā, nu...

G.Kūtris

Tas nozīmē, ka valdība neinteresējās pie akcionāriem, vai viņi ir spējīgi vai gribīgi piedalīties bankas glābšanā.

M.Brencis

Kūtra kungs, tai brīdī, kad mēs jau lēmām par pamatkapitāla palielināšanu, valsts jau bija iegājusi bankas glābšanas...

G.Kūtris

Cik procentu piederēja?

M.Brencis

84,83.

G.Kūtris

Cik?

M.Brencis

84,83.

G.Kūtris

84 procenti vairākums bankā?

M.Brencis

Jā.

G.Kūtris

Ir?

M.Brencis

Jā.

G.Kūtris

Pat pie visām lemšanas tiesībām, man liekas vairākums.

M.Brencis

Jā.

G.Kūtris

Kur ir problēmas piesaistīt brīvos līdzekļus no citām personām? Kāpēc valstij obligāti?

M.Brencis

Vienkāršiem vārdiem runājot, katram ādu jāglābj pašam. Mazākuma akcionāri no krīzes brīža, lai gan šeit izskanēja, ka tā ir mistika, ka krīze bija mistika, mistiska krīze, pietiekoši daudz laika, lai ar tiem akcionāriem, kas tai brīdī bija pirms valsts ieiešanas pamatkapitālā, varētu vienoties gan par ieguldījumu, gan par galvojumiem, gan par visām citām lietām, par ko viņiem bija jāatbild. Viņiem vajadzēja, mazākuma akcionāriem, par to rūpēties līdz brīdim, kamēr valsts pieņēma. Jā, tai brīdī, kad valsts iegāja pamatkapitālā, mēs strauji palielinājām pamatkapitālu, lai vienkārši banku neaizklapētu ciet.

G.Kūtris

Vai mazākuma akcionāriem ir iespējas zināt par valdības nodomiem?

M.Brencis

Mūsu ieskatā pieteicēju pārstāvju runā arī izskanēja, nu, tāda interesanta, teiksim, nu, nostāja. Tai brīdī, kad ir runa par viņu tiesībām, viņi atceras Komerclikumu, tai brīdī, kur runa par pienākumiem, par valdes pienākumiem, par padomes pienākumiem, tai brīdī...

G.Kūtris

Es jums konkrētu jautājumu uzdevu.

M.Brencis

Ja mēs runājam par konkrētiem piedāvājumiem, tad, es domāju, ja būtu konkrēts piedāvājums ieguldīt pamatkapitālā, novēršot likviditāti, valdība neatteiktu. Bet mūsu rīcībā tādu konkrētu piedāvājumu nav.

G.Kūtris

2008.gadā mutiski un rakstiski... novembris, decembris... 2009.gada februāris...rakstveidā it kā valdībai...

M.Brencis

Šis dokuments man nav. Līdz ar to man grūti viņu komentēt. Bet ja mēs runājam par, nu, apmēram tā, kurš tagad vairāk pierādīs ar papīriem, kā ir, kā varētu rīkoties, tās vienkārši ir spekulācijas. Tai brīdī, kad jāpieņem konkrēts lēmums, valdība rīkojās.

G.Kūtris

Valdības pārstāvis taču zināja visu to pārņemšanas procedūru?

M.Brencis

Teiksim tā, tas, ar ko kurš tikās Londonā, Rīgā, Varšavā vai kur citur, nu, tas paliek vēsturiskām leģendām, jo tai brīdī konkrēts valdības lēmums – mēs ieguldām pamatkapitālu. Mazākuma akcionāri nepiedalījās pamatkapitāla palielināšanā.

G.Kūtris

Un vēl viens jautājums. Jūs pašā sākumā tā runājāt par šo, analizējāt tiesas sēdē izskanējušo, runājāt par panta otrās daļas piemērošanu, nepiemērošanu. Es sapratu tā, ka otro daļu, nu ja valsts ir akcionārs, tad otro var nepiemērot, bet ja kas cits būtu, tad otrā daļa jāpiemēro. Piemēram, ja sākotnēji pamatkapitāla palielināšanā vai akciju iepirkšanā būtu piedalījusies kāda Eiropas banka, tad pie atkārtota pamatkapitāla palielināšanas šai bankā nebūtu tiesību, pirmpirkuma tiesības? Bet Latvijas valstij tādas būtu.

M.Brencis

Divas daļas manai atbildei. Pirmā daļa – mēs lasām otro daļu kontekstā ar pirmo daļu. Jā, un tā kā es to arī teicu, ja otrajā daļā būtu šis te, nu, nosacītais ierobežojums, hipotētiskais ierobežojums attiecībā uz valsti, tad pirmā daļa vispār nebūtu piemērojama. Ja mēs runājam par Eiropas bankām, un konkrēti par ERAB, tad ERAB nav piedalījusies pamatkapitāla palielināšanā. ERAB visas 4 reizes ir atteikusies ieguldīt papildus naudu bankā. Tā kā arī atkal ir hipotēze – kurš varētu ieguldīt,

ja varētu. Tai brīdī mēs jau bijām iegājuši bankā, bija glābšanas fāze. Līdz restrukturizācijai valsts pati glāba banku. Pašlaik restrukturizācijas fāze jau, teiksim tā, ir ar zināmu laika nobīdi, tā ka pašlaik runāt par to, kurš vēl varētu piedalīties pamatkapitāla palielināšanā, vienkārši būtu arī hipotētiskas tikai spekulācijas.

G.Kūtris

Es atvainojos, bet šobrīd šī norma darbojas un viņa var tikt piemērota.

M.Brencis

Šī norma darbojas kontekstā ar konkrēto individuālo lietu, ko mēs esam paziņojuši Eiropas Komisijai un par ko Eiropas Komisija pieņēmusi lēmumu. Lagzdiņas kundze ir eksperte šajā jautājumā, tā ka es nemēģināšu atņemt viņai sakāmo. Bet principā ir tā - tai brīdī, ja mēs vēlamies konkrēti palielināt pamatkapitālu, vienalga, vai valsts vai pēkšņi Kaimanu salās atrodas miljardi, tad tas jāskata kontekstā ar konkrēto atbalsta lietu, proti, vai tas ir pieļaujams un vai to akceptē Eiropas Komisija. Un tas atkal ir darbs konkrētā situācijā.

G.Kūtris

Bet ja es saprotu procedūru, tad Eiropas atbalsta lieta notiek tā, ka valdība izstrādā pasākumu plānu un griežas Eiropā un lūdz akceptēt vai neakceptēt procedūru.

M.Brencis

Jā.

G.Kūtris

Tā ka primāri jau valdība gatavo šo projektu, plānu.

M.Brencis

Tas nav tik vienkārši, jo tai brīdī, kad Komisija saņem šo informāciju, Komisija uzdod papildus jautājumus, tur pat ir nepieciešama tikšanās klātienē, un Komisija tiešām vērtē šo ģenerālo normu, 107.pantu. Viņa vērtē, nu, izejot no konkrētiem apstākļiem. Un tāpēc jau ir tik grūti šeit izsekot līdz, kurā lietā kurš, kāds princips ir teikts, piesaukts vai piemērots, jo tas ir tās, nu, Case Low, paražu tiesības, kas, nu, nav ierakstītas tādā tiešā tekstā – jūs drīkstat rīkoties tikai tā un ne savādāk. Komisija vērtē visus apstākļus.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, jūs tagad norakstāt uz Komisiju visu, vai Eiropas Komisija, dodot savu atbalstu, izvirza konkrētas prasības, kam jābūt plānā iekļautam, ko valdība nebija gatavojusi?

M.Brencis

Eiropas Komisija uzdeva precizējošus jautājumus. Mēs iesniedzām informāciju. Komisija noformēja lēmumu, bet pamatu pamats, viss pamatu pamats Komisijas rīcībā bija šis te 107.pants, proti, ka, ja mēs kautkā mērā dodam priekšrocības vai no publiskās naudas ļaujām gūt labumu mazākuma akcionāriem, kas nav piedalījušies bankas glābšanā, tad tas ir nelikumīgs atbalsts, proti, kropļojoša konkurence. Tā Komisija pasniedza šo informāciju. Tā tas lēmums tika noformēts un tādā veidā mēs viņu arī sapratām un pildījām.

G.Kūtris

Kādā veidā mazākuma akcionāri, kas nav piedalījušies bankas glābšanā, bet ieguvuši mazāku procenta daļu, kādā viņi veidā iegūs lielāku labumu, ja viņi piedalītos bankas kapitāla palielināšanā proporcionāli savai akciju daļai?

M.Brencis

Tai brīdī, kad valsts ir iegājusi iekšā un nodrošinājusi gan likviditāti, gan pamatkapitālu, tai brīdī loģiski, ka šī akciju vērtība, nu, viņa ir, teiksim tā, pārdošanas brīdī viņu vērtētu savādāk, bet pret mazākuma akcionāriem viņa būtu simboliska. Jo mēs izglābām banku, valsts izglāba banku. Viņi neizglāba. Līdz ar to viņu akcijas ir bezvērtīgas.

G.Kūtris

Bet otrā un trešā pamatkapitāla palielināšanā bija situācija, kad banka gāja arī uz grunti. Jūs pats teicāt, ka tā bija bankai krīzes situācija, ka nevarētu samaksāt visu.

M.Brencis

Ir divi pamatkapitāla palielināšanas lēmumi tiešā sakarā ar 11.maija lēmumu, proti, divās daļās, proti, līdz 8 procentiem kapitāla pietiekamības un līdz 11 procentiem. Komisijas 11.maija 2009.gada lēmuma 12.punkts ļāva valstij ieguldīt līdz nepieciešamajam apmēram.

G.Kūtris

Cik daudz?

M.Brencis

Es varu nolasīt...

G.Kūtris

Kas ir nepieciešamais apmērs?

M.Brencis

Nepieciešamais apmērs ir 11 procenti. Nepieciešamais kapitalizācijas līmenis. Kapitāla pietiekamības līmenis. Tur sīkāk var paskaidrot FKTK, jo viņiem ir tā informācija.

G.Kūtris

Kāpēc tagad viņiem līdz 1 procentam nospiests?

M.Brencis

Jūs par akcijām?

G.Kūtris

Akcijām.

M.Brencis

Nē, nē, te divas lietas. FKTK atbild par bankas finanšu rādītāju uzraudzību...

G.Kūtris

Tas ir cits

M.Brencis

Jā, jā, nu tur... mums šī te norma, valsts atbalsta lēmums deva iespējas palielināt pamatkapitālu. Tas, ka šīs te akcijas, nu, teiksim tā, procentuāli samazinājās un tas ir fakts.

G.Kūtris

Latvijai normatīvs ir 7 procenti, man liekas.

M.Brencis

Ko, lūdzu?

G.Kūtris

7 procenti Latvijai ir bankas likviditātes procents.

M.Brencis

Ja nemaldos, 8.

G.Kūtris

Eiropas Komisijas izvirzīja 11?

M.Brencis

Nu, tas lēmums skan, ka, 5.punkts...

G.Kūtris

Paldies.

M.Brencis

Tur ir...

G.Kūtris

Jautājums tiesnesim Balodim

K.Balodis

Man varbūt tāds pieņēmums, tikai tāda spekulācija. Jūs teicāt, ka valsts līdzekļi tika ieguldīti tāpēc, ka to vajadzēja darīt ātri un tāpēc tur netika arī, varbūt, runāts ar pieteikuma iesniedzējiem. Bet nebija tā, ka tur šī pieteikuma iesniedzēju potenciālā piedāvājuma saskaņošana vienkārši prasīja varbūt tur laiku kautkādu sarunām un kautkādas procedūras, un valsts nu vienkārši negribēja to darīt, un vienkāršāk bija pasmelties budžeta līdzekļus Valsts kasē un tā palielināt to pamatkapitālu? Varbūt vienkārši kaut kāda neizdarība no valdības puses tad?

M.Brencis

Nē, nu, Valsts kontrole ir pētījusi Parex bankas pārņemšanu, Ģenerālprokuratūra ir skatījusies un izbeigusi lietu. Es nezinu par ļaunprātībām vai neizdarībām, bet tas, ko mēs izdarījām - mēs ieguldījām. Ja jūs jautājat, kāpēc mēs nelūdzām vai neprasījām mazākuma akcionāru ieguldījumu, no šiem te tālo salu īpašniekiem, nu, kaut kā nelikās tai brīdī, ka viņi gatavi ieguldīt. Viņi īpaši nerāvās runāt ar sindikātiem, viņi īpaši nerāvās nodrošināt likviditāti un viņi īpaši nerāvās arī guldīt pamatkapitālā. Tas, ka mēs tagad stāvam 2011.gada 6.augustā un septembrī un runājam par lietām...

G.Kūtris

Vai tās ir jūsu domas, ka viņi negribēja, vai bija valdībai kāds juridisks... kāds raksta galiņš, ka nevēlas?

M.Brencis

Katram jāpierāda ir sava darbība ar konkrētiem dokumentiem. Manā rīcībā nav informācijas, ka viņi būtu piedāvājuši konkrētu ieguldījumu pamatkapitālā, likviditātē un runāt ar sindikātiem. Tā kā es te stāvu.

G.Kūtris

Tienesis Ķinis, lūdzu.

U.Ķinis

Nu, tad, kad jums, valdībai, piederēja 84,83 % kapitāla, tas arī izriet no Ministru kabineta atbildes raksta, tad papildus par simbolisku cenu valdība iegādājās Swenska handelsbank akcijas. Kāpēc šādu pašu mehānismu jūs nepielietojāt pret pārējiem akcionāriem?

M.Brencis

Tāpēc, ka Swenska handelsbank bija ieinteresēta šajā darījumā un tas darījums bija simbolisks. Tas bija 1 eiro cents. Tas bija, nu, viņu ieguldījums, viņu labā griba, jo tai brīdī, kad Latvijai... nu, es vienkārši izstāstīšu to kontekstu...konteksts bija starptautiskā aizdevuma programma, kur mums ļoti līdzēja arī Zviedrija. Un tā ir zviedru banka. Un tas vienkārši viņu simboliskais ieguldījums šajā visā pasākumā.

U.Ķinis

Bet vai tas nenozīmē to, ka faktiski tad jūs kautkā tos akcionārus dalījāt reāli, teiksim, kuri ir tādi uzticami, kuri neuzticami, vai kā?

M.Brencis

Ķiņa kungs, es domāju, tai brīdī, kad ja ir vēlme sarunāt, vienoties, un lemt par tālākiem soļiem, tad tā saruna jau iegūst kādu konkrētāku darījumu ietvaru. Un pieteicēju pārstāvētie fondi, nu, acīmredzot, neuzskatīja par nepieciešamu vērsties valdībā ar konkrētu piedāvājumu.

U.Ķinis

Nu, jā, bet šeit iet runa par to kapitāla palielināšanu arī un to Jūs dzirdējāt arī, ka pieteicēju pārstāvis teica, ka patiesībā visa šī informācija bija ierobežotas pieejamības vai slepena faktiski. Viņa nebija pieejama mazākuma akcionāriem.

M.Brencis

Ziniet, arī tai brīdī, kad valdība skatīja šos jautājumus, arī tagad no galvas nevaru pateikt, kurš no tiem lēmumiem ir ierobežotas pieejamības vai dienesta vajadzībām. To var pārbaudīt Ministru kabineta mājas lapā. Bet ja mēs runājam par konkrētām sarunām un kredītiestādes informāciju, tad arī es, teiksim tā, izpaustu informāciju, kas ir kredītiestādes noslēpums, arī mani var par to sodīt. Tā kā, nu tas ir komercnoslēpums, bet tad tur ir jāiet runāt ar bankas vadību. Bankas vadībā tobrīd jau bija valsts iekšā.

U.Ķinis

Nē, nē, Jūs saki, ka viņi negriezās ar priekšlikumiem, viņi negriezās ne ar ko, bet kā tad viņi varēja zināt, ja viņiem nebija informācijas?

M.Brencis

Mūsu ieskatā bankas pārņemšana bija pietiekoši vispārzināms fakts. Un novembris un decembris, nu, visas ziņas bija pilnas, kā valsts pārņem banku. Līdz ar to mazākuma akcionāriem, ja būtu bijusi interese, viņi zinātu, kur ir Nila Melngaiļa kabinets un pieteiktos vizītē pie viņa.

U.Ķinis

Tādā veidā...

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, ja Jūs tagad tā pēdējā teikumā divas reizes teicāt, ka valsts pārņem banku, kāpēc tad nepielietoja Banku pārņemšanas likumu?

M.Brencis

Es jau atbildēju. Tāpēc, ka tai brīdī banka jau bija pārņemta un tai brīdī banka jau bija valsts īpašumā. Un, ja mēs skatāmies pēc Banku pārņemšanas likuma mērķa, valsts uzdevums nav pārņemt kuru katru banku, bet to, kurai sistēmisks raksturs. Līdz ar to Banku pārņemšanas likums nav piemērojams šajā situācijā, kad banka jau pieder valstij.

G.Kūtris

Paldies.

Jautājumus var uzdot pieteikuma iesniedzēju pārstāvji. Lūdzu.

A.Lošmanis

Jā, godātā tiesa. Pirmais jautājums ir, droši vien, arī turpinot cienījamā tiesas priekšsēdētāja uzsākto. Tātad jautājums par to, vai valdība vērsās Eiropas Komisijā, tātad, lūdzot atbalstīt, sniegt šo valsts atbalstu? Cik lielā mērā bija detalizēts šis valdības, teiksim, lūgums atļaut šo valsts atbalstu? Vai tur bija norādes arī par to, kā pamatkapitāls ir palielināts - vai ar akcionāru sapulces lēmumu vai ar padomes lēmumu?

M.Brencis

Es atsaukšos uz savu sākotnējās runas ierunu jeb atrunu, ka valsts atbalsta jautājumi nav mans lauciņš, nu, tāpēc izmantot iespēju un Daigas Lagzdiņas klātbūtni. Varbūt šis jautājums vairāk adresēts viņai, jo viņa uztur komunikāciju ar Eiropas Komisiju un viņa zinās arī labāk, kas tur ir iekšā un kas lācītim vēderā.

A.Lošmanis

Otrs jautājums. Jūs paudāt viedokli, šeit vispār izskan viedoklis, tātad, ka pati teikts, ka nedrīkst ļaut iedzīvoties līdzšinējiem akcionāriem. Sakiet, vai Jūs joprojām uzskatāt par iedzīvošanos

situāciju, ka akcionārs iegulda bankā savu naudu, ja, tātad, un izpērk jaunās emisijas akcijas? Jo kur šeit ir iedzīvošanās? Kā jūs to izskaidrosiet?

M.Brencis

Situācija, ka tai brīdī valsts ir iegājusi pamatkapitālā, noguldījusi likviditātes depozītus un vienojusies 2009.gada martā ar sindikātiem, jā, mēs tai brīdī uzskatījām, ka valsts ir izdarījusi pietiekoši daudz, lai jūs, kā mazākuma akcionāru pārstāvji, iegūstot papildus akcijas, jūs gūtu papildus labumu no valsts atbalsta, konkrēti šajos te veidos, kurus es pieminēju. Un arī ar skaitļiem. Jā, mēs tā domājām.

A.Lošmanis

Tātad Jūs uzskatāt, ka valsts, tātad, akciju vērtības kāpums pats par sevi tad ir tā profitēšana, ja? Es pareizi uzskatu?

M.Brencis

Es pašlaik nevaru runāt par vērtību, jo mēs iegādājāmies akcijas ar simbolisku cenu. Un pašlaik tirgus vērtība nav noteikta, bet, cik es zinu, Komerclikums nosaka to, ka bankas akcijas nedrīkst pārdot zemāk par nominālvērtību.

A.Lošmanis

Nu jā, Jūs šeit citējat, protams, tuvu tas, kas šeit ir iesniegts. Līdz ar to mēs pienākam pie nākamajiem maniem jautājumiem. Tas ir arī, kuru saņēmis ir Paparinska kungs. Es tomēr gribētu precizēt. Ja var redzēt šo te dokumentu. Tā ir Finanšu ministrijas vēstule Paparinska kungam. Es tomēr gribētu precizēt. Jūs šeit tā vispārīgi runājat par termiņiem, ja, nu, teiksim, pirmajā punktā vispār nav norādīts lēmuma pieņemšanas pamats. Tas noteikti nebija Eiropas Komisijas lēmums, bet gan 14.maija padomes lēmums, uz kā pamata tika pacelts pamatkapitāls.

M.Brencis

Jūs tagad par pirmo pamatkapitālu?

A.Lošmanis

Jā. Jautājums ir tāds. Te ir teikts: „kopējais laiks 15 dienas”.

M.Brencis

Jā.

A.Lošmanis

Kopējais laiks starp ko?

M.Brencis

Tātad, 24.marts - MK lēmums, 26.marts – PAREX padomes lēmums, 8.maijs – MK lēmums, Eiropas Komisijas atbalsta plāns, 11.maijs – EK atļauja, 26.maijs – Uzņēmumu reģistra lēmums. Tātad laiks no 11.maija, kad mēs saņēmām kā nosacījumu Eiropas Komisijas atbalsta lēmumu, līdz 26.maijam, kad Uzņēmumu reģistrs reģistrēja pamatkapitālu, ir 15 dienas. Es tā to skaitu, jā. Tāpēc, ka valdība (*runā reizē*).

A.Lošmanis

Vienkārši jautājums, kā saprast - kopējais laiks - no kā līdz kam? Tātad 15., tātad līdz...Bet jautājums ir, cik ir nepieciešams vai kurā brīdī pēc parakstīšanās, jo, kā zināms, visa procedūra...

M.Brencis

Jā, jā, jā.

A.Lošmanis

... notiek līdzīgi kā Komerclikumā, arī paraksta pamatkapitāla palielināšanas noteikumus. Tātad, cik ilgā brīdī no parakstīšanās brīža valstij ir pienākums izdarīt ieguldījumu, tātad, reāli iedot šo naudu bankai?

M.Brencis

Tīri informācijai. Tas ir tas, ko mēs saņēmuši gan no bankas, gan no PA kā akcionāra. Pirmajā gadījumā akciju parakstīšanas sākuma termiņš bija 27.marts, beigu termiņš 14.aprīlis.

A.Lošmanis

Kāds iemesls ir trešajā punktā minētajam – 2 dienas. Šeit atkal jāprecizē – starp ko?

M.Brencis

Tātad 23.februāris – MK lēmums, 24.februāris – PAREX padomes lēmums. Tātad 1 dienu pēc MK lēmuma. 26.februārī Uzņēmuma reģistra lēmums. Tātad tai brīdī mēs atskaiti veidojam no Ministru kabineta lēmuma, jo Eiropas Komisija jau ir apstiprinājusi valsts atbalsta plānu. Šai gadījumā nav nepieciešams atkārtots Eiropas Komisijas atbalsta lēmums, jo Eiropas Komisijas atbalsta lēmumā numur...

A.Lošmanis

Bet tātad akciju parakstīšanās sākuma termiņš ir 24.februāris?

M.Brencis

Jā.

A.Lošmanis

Beigu termiņš – 12.marts?

M.Brencis

Tieši tā.

A.Lošmanis

Tātad, kurā brīdī tad ir valstij pienākums iemaksāt pamatkapitālā?

M.Brencis

Valstij ir pienākums pamatkapitālu iemaksāt ir līdz noteiktajam termiņam. Var izmanto arī ātrāku periodu. Ko valsts arī izdarīja.

A.Lošmanis

Sakiet, ir Finanšu ministrijas informatīvajos ziņojumos minēts tas, ka padomes lēmuma sagatavošanai nepieciešamas 10 dienas.

M.Brencis

Par kuru informatīvo ziņojumu jūs runājat? Vienkārši man nav līdz.

A.Lošmanis

Es runāju par... viņi šeit ir vairāki...viens no apgalvojumiem, ka faktiski lēmums ir, kur tiek izvērtēts, vai caur padomes lēmumu vai caur akcionāru sapulci, tātad, palielinot pamat.... 199.lietas lappuse... palielinot pamatkapitālu šādā kārtībā, kopējais laika apjoms līdz pamatkapitāla palielināšanai ir aptuveni 10 dienas.

M.Brencis

Nu, es ...

A.Lošmanis

Lietas 199.lappuse

G.Kūtris

Pieaicinātajai personai lietas materiāli nav pieejami.

A.Lošmanis

Es vienkārši gribētu dzirdēt komentāru, ja, tātad... tas ir, tātad, ir laiks...vai jūs joprojām uzskatāt, ka 10 dienu laikā nevar noorganizēt akcionāru sapulci?

M.Brencis

Nu, man tā ļoti grūti runāt no galvas par 10 dienām. Es pieņemu, ja tas materiāls ir valdībā bijis iesniegts, tad, acīmredzot, nu, tad mēs uz to balstījāmies. Bet, nu, ja mēs runājam par efektivitāti,

nu, es Jums...Jums arī lietā ir materiāls, kurš pierāda, ka kapitāla palielināšanas lēmumus var pieņemt arī ātrāk. Tātad, 15, 14, 2 un 28 dienas. Es vienkārši... nu, man nav tā materiāla, es nezinu, par kuru dokumentu Jūs pašlaik runājat.

A.Lošmanis

Es runāju par informatīvo ziņojumu.

M.Brencis

Bet kurā datumā tas ir? Uz kādu valdības lēmuma pamatu?

G.Kūtris

Sakiet, jautājumus uzdodiet Ministru kabineta pārstāvim.

A.Lošmanis

Kurš ir arī Finanšu ministrijas pārstāvis.

G.Kūtris

Viņš ir Finanšu ministrijas darbinieks. Viņš pārstāv Ministru kabinetu un Finanšu ministrija savu viedokli ir devusi atsevišķos dokumentos, kas viņam varbūt nav pieejami.

A.Lošmanis

Skaidrs. Paldies, man jautājumu vairāk nav.

V.Tihonovs

Vēl ar dažiem tādiem vienkāršākiem, man liekas, jautājumiem. Klausoties jūsu atbildes tiesai, man radās priekšstats un es gribētu dzirdēt jūsu viedokli. Tas leģitīmais mērķis Banku pārņemšanas likumam un apstrīdētai tiesību normai izriet apmēram šādi. Un jautājums būs, kāds jūsu viedoklis, ja esmu pareizi sapratis, ka banku mēs, valsts pārņemam vai glābjam, atsaucoties uz Banku pārņemšanas vai glābšanas likumu, bet tad, kad mēs gribam no 85 % palielināties uz 95, tad mēs izmantojam apstrīdēto tiesību normu un tad pēc tās rīkojamies. Vai... tā vismaz izrietēja no jūsu atbildēm tiesai.

M.Brencis

Tātad, es negribu spekulēt ar vārdiem „pārņemšana” un „glābšana”, bet vienkārši izstāstīšu. Banku pārņemšanas likums ir domāts sistēmiskas bankas pārņemšanai. Šai brīdī, kad mēs runājam par apstrīdēto normu, šī norma runā par pamatkapitāla palielināšanu tajā kā te ir rakstīts – ja valdība ir pieņēmusi lēmumu par būtiskas līdzdalības iegūšanu, tad ir iespējas palielināt pamatkapitālu. Tas nozīmē, ka mēs runājam par divām dažādām lietām. Banku pārņemšanas likuma leģitīmais mērķis ir finanšu sektora drošība, pārņemot konkrētu banku, kam ir sistēmiska nozīme, savukārt šīs normas leģitīmais mērķis ir zināmā mērā efektīva pamatkapitāla palielināšana tai bankai, kurā valstij ir būtiska līdzdalība. Tā kā principā mēs runājam par divām dažādām lietām, par tomātiem un banāniem.

V.Tihonovs

Kā valdības pārstāvis, tad es vairs vispār neko nesaprotu. Sakiet, lūdzu, vai Parex bankas pamatkapitāla palielināšana 2009. un 2010.gadā, pamatojoties uz apstrīdēto tiesību normu, vairs nebija bankas glābšana, jo viņa ir sistēmiska banka?

M.Brencis

Tātad, kā vēlreiz atkārtoju, Banku pārņemšanas likums ne reizi nav iedarbināts. Pēc šī likuma nav pārņemta neviena banka Latvijā. Mēs vienojamies ar 2 lielākajiem akcionāriem par bankas...par ieiešanu pamatkapitālā. Ja mēs runājam par visiem 4 lēmumiem, kas ir balstīti uz apstrīdēto normu. Tātad, es saku, tiešām, tur sīkāk varētu komentēt Daiga Lagzdiņa, bet tas, cik es šajā lietā esmu spēcīgs, ir pirmie trīs pamatkapitāla palielināšanas lēmumi izriet no Eiropas Komisijas akceptētā dokumenta bankas glābšanas fāzē. Bet ja mēs runājam par pēdējo pamatkapitāla palielināšanu, tad tur būtisks ir šis te sindikātu faktors, proti, ka līgums starp banku un sindikātiem paredz zināmus

nosacījumus. Es vienkārši runāju to, ko es zinu. Es neesmu redzējis šo līgumu. Es runāju vienkārši no galvas, proti, ka šis te līgums paredz zināmus nosacījumus pamatkapitāla rādītājiem. Tas nozīmē, ka mums tai brīdī ir svarīgi izmantot šo normu, zinot to, ka valsts atbalsta kontekstā ir svarīgs arī sindikāts, ko arī valsts nogalvoja un banka nomaksāja šī gada maijā.

V.Tihonovs

Jā, bet sakiet, jūs tagad nonākat acīmredzamās pretrunās ar Saeimas pārstāvi, kurš teica, ka vismaz kautkādam krīzei pēc valsts ieskatiem ir jābūt vai nu bankā, vai vispārējai. Nu kautkādam argumentam. Jūs minat argumentus šīs tiesību normas leģitīmā mērķa sasniegšanai savas, nezinu, attiecības ar man nezināmiem sindikātiem...

G.Kūtris

Viņiem nav jādzied viena dziesma, viņiem var būt dažādi viedokļi.

V.Tihonovs

Nē, nu, jā, nav jēga, jā...

G.Kūtris

Es

V.Tihonovs

Sakiet, tad ejam tālāk - par to steidzamību. Tāds vienīgais arguments faktiski tās normas iedarbināšanai bija ātrums, operativitāte. Un tad jūs minat šos te, ka 4 reizes mēs rīkojamies ātri. Piedodiet, man prātā ir bērniības atmiņas, bērniem tur, atvainojos ļoti, lai jautrāk, uz tualeti kad gribas, es sēžu un gaidu, un tad skrienu. No jūsu paskaidrojuma izriet apmēram tas pats – valsts nopērk banku oktobrī, novembrī, tad kautko gaida 7 mēnešus un tad pēkšņi mēģina 2 nedēļās kautko izdarīt, pamatojoties uz šo te tiesību normu. Mans jautājums – kāpēc valsts, jūsuprāt, nu kurš ir tas pamatojums, kāpēc jums bija, pirmkārt, jāpieņem šī te norma, un kāpēc jūs nevarējāt kā valsts, kā valdība uzdot pienākumu saviem tiem akcionāriem rīkoties pēc Komerclikuma un palielināt pamatkapitālu vismaz 2 reizes līdz tai pirmajai steidzamībai.

M.Brencis

Es domāju, Tihonova kungs, mēs ejam jau pa riņķi un gan leģitīmo mērķi izstāstīja gan Saeimas pārstāvis, un es vienkārši nolasīšu to pašu, ko es jau sākotnēji ...

V.Tihonovs

Bet jums, par laimi, visiem atšķiras viedokļi.

M.Brencis

Neatšķiras nevienā brīdī. Viedoklī es jau izstāstīju, kāda atšķirība par Banku pārņemšanas likumu un krīzes regulējumu, kas saucas Komercestāžu likums.

V.Tihonovs

Jūs dzirdējāt jautājumu par Komerclikumu?

M.Brencis

Jā...

V.Tihonovs

Es neprasu par banku. Jūs nopērkat banku. Jūs paši teicāt, no Kargina, Krasovicka un. Tad jūs 7 mēnešus stūrgalvīgi nepieņemat pamatkapitāla palielināšanas lēmumu Komerclikuma noteiktajā kārtībā. Sagaidāt kautkādu jaunus grozījumus, rīkojaties pēc tam. Mans jautājums – kāpēc valsts gaidīja šos 7 mēnešus? Un lai tas būtu vienkāršāk – vai PAREX bankai šajā laikā nebija problēmu?

M.Brencis

Mistiskā krīze, Jūsu vārdiem runājot, radīja nepieciešamību valstij glābt banku. Par 7 mēnešiem es jau izskaidroju, kā valdības lēmumam pamatā bija nepieciešams Komisijas atbalsts, ka mēs drīkstam ieguldīt bankā pamatkapitālā. Līdz ar to mēs, pieņemot valsts atbalsta regulējumu un

izstrādājot speciālu regulējumu tieši krīzes situācijai, mēs palielinājām pamatkapitālu, ievērojot apstrīdēto normu. Es negribu pašlaik spekulēt par to, kā mēs būtu rīkojušies, ja būtu Komerclikums. Komerclikums ir spēkā neatkarīgi no tā, ko mēs pašlaik šeit runājam, ko mēs diskutējam. Es negribu vienkārši izvērst spekulāciju uz domstarpību bāzes, kas būtu, ja būtu, ja mēs būtu piemērojuši Komerclikumu. Mēs piemērojām Kredītiestāžu likumu. Tā ir normas piemērošana. Mēs pašlaik jau ieejam detaļās un es nezinu, kā es jums palīdzētu šajā lietā, ja es sauktu kautkādu mistisku datumus, ievērojot Komerclikumu.

V.Tihonovs

Cienījamais pārstāvi, uz jautājumu, kāpēc valdība negribēja piemērot Komerclikumu, jūs negribat vai nespējat atbildēt.

M.Brencis

Es jums atbildēju.

V.Tihonovs (*Runā nesaprotami*). Pēdējais jautājums...

G.Kūtris

Konkrēts jautājums uzdots, atbilde. Ja Jūs neapmierina atbilde, tā ir jūsu problēma.

V.Tihonovs

Piekrītu. Jā. Tāpēc pēdējais, lai nav arī...

G.Kūtris

Lūdzu.

V.Tihonovs

Jūs minat visu laiku, līdzīgi kā sākumā Leiškalna kungs, pēc tam viņš kaut kā nomainīja viedokli, godprātīgi, ja... jūs arī atsaucaties, ka, lūk, vajadzēja Eiropas Komisijas atvalstu, piekrišanu, tomēr mēs te lasām FKTK mājas lapu, tur ir skaidri, gaiši ierakstīts, ka Eiropas Komisijas lēmums bija jau decembrī. Kāpēc jūs mums visu laiku stāstāt, kas ir tā argumentācija, kad ja 2008.gada decembrī Eiropas Komisijas lēmums ir, tad pēc tam, lūk, martā un maijā jūs rīkojaties, jo, lūk, mēs gribēsim vēl Komisijas lēmumu, kurš jau ir bijis. Nekādu...

M.Brencis

Ir vairāki Komisijas lēmumi. Ir lēmumi, kas attiecas uz glābšanas fāzi, ir lēmumi, kas attiecas uz restrukturizācijas fāzi. Šos jautājumus jūs droši varat uzdot Daigai Lagzdiņai. Mūsu ieskatā pirmie trīs pamatkapitāla palielināšanas lēmumi ir bijuši iekš glābšanas fāzes, pēdējais – es jums izstāstīju par sindikātiem. Ja ir jautājumi par valsts atbalstu, Daiga Lagzdiņa ir šeit un atbildēs jums par visām niansēm saistībā par 107.panta piemērošanu.

V.Tihonovs

Pēdējais jautājums. tiesa jums uzdeva, jūs tā kā neatbildējāt un glauni aizgājāt uz kapitāldaļu pietiekamību, 8% vai 9, vai 16 vēlāk. Jautājums bija un es viņu uzdošu. Valstij bija 84,5%. Kas bija tas leģitīmais mērķis iegūt vēl 10 %?

M.Brencis

Nebija leģitīmais mērķis, vienkārši iegūt vēl 10 % Leģitīmais mērķis bija nodrošināt bankas sekmību darbību un viens no rādītājiem bankas sekmīgāi darbībai kā FKTK pārstāvis varētu jums šeit arī pastāstīt, kapitāla pietiekamības rādītājs 8%.

V.Tihonovs

Kāds tam sakars ar pamatkapitālu?

M.Brencis

Ko, lūdzu?

V.Tihonovs

Kāds tam sakars ar pamatkapitālu?

M.Brencis

Izstāstīs jums FKTK pārstāvis. Es domāju...

V.Tihonovs

Jūs nespējat kā valdības pārstāvis...

M.Brencis

Valdība neuzrauga banku darbību, neizsniedz licences, neuzrauga banku sektoru. FKTK kompetentāks par mani šajā jautājumā.

G.Kūtris

Paldies.

Es sapratu, ka viss. Saeimas pārstāvim būtu jautājumi?

M.Paparinskis

Jā. Īss jautājums attiecībā uz depozītu noguldījumiem un galvojumiem sindicētajiem kredītiem. Vai pēc jūsu informācijas pieteikuma iesniedzēji ir vērsušies pie Latvijas valsts, piedāvājot palīdzēt šajos jautājumos?

M.Brencis

Kā jau minēju gan savas runas, gan atbildot uz pieteicēja jautājumiem, mūsu rīcībā nav konkrētu piedāvājumu par to, kā nodrošināt likviditāti bankai, kā nodrošināt pamatkapitālu, kā risināt sarunas ar sindikātiem. Ar šīm visām trijām lietām valsts ir tikusi galā pati ar Eiropas Komisijas akceptu. Šai brīdī, kad mēs stāvam un runājam un kad jau pēc būtības valsts izdarījusi lielāko daļu no darba, tās būtu tikai spekulācijas, kā būtu, ja būtu tajās dienās, kad bija novembris 2008.gads.

M.Paparinskis

Paldies.

G.Kūtris

Es atvainojos. Viens mazs, varbūt, jautājums. Atkārtošos, bet sakiet, ja valstij pieder bankā 84 %, sakiet, lūdzu kāda būtiska finansiāla līdzdalība, ko nozīmē būtiski vēl palielināt valsts līdzdalību, ja jau 84 % pieder?

M.Brencis

Viena lieta - procentuālais īpatsvars, otra lieta – nepieciešamības pamatkapitāla rādītājs. Tas nozīmē, ka uz papīra procenti dzīvē ir savādāki. 8 % pamatkapitāla pietiekamības rādītājs ir tas, kam ir jāatbilst bankas darbībai. Eiropas Komisija akceptēja to mums un mēs tā arī rīkojāties. Tā ka tas, kas ir uz papīra 84 %, tas ir drusciņ savādāk nekā dzīvē ir 8 %.

G.Kūtris

Paldies. Paldies, lūdzu sēžaties. Un šodien vēl mēģināsim uz klausīt arī nākamo pieaicināto personu, ko piedāvāja Saeimas pārstāvis, tas ir, Finanšu ministrijas Komercedarbības atbalsta kontroles departamenta direktore Daiga Lagzdiņa. Lūdzu.

D.Lagzdiņa

Paldies, Godātā tiesa, par iespēju izklāstīt viedokli ar nedaudz, varbūt, ietvaru, kādēļ, varbūt, mani aicināja šo te jautājumu skaidrot vai prezentēt. Ir tas, ka es 15 gadus strādāju Finanšu ministrijā un es tieši strādāju ar valsts atbalsta jautājumiem, un līdz 2004.gadam mēs nodrošinājām to, ka Eiropas Komisijas funkcijas par lēmumu pieņemšanu atbalstu izvērtēšanu Latvijā veicām mēs un kādu laiku es arī vadīju Valsts atbalsta uzraudzības komisiju. Pēc 2004.gada 1.maija, protams, visas šīs te funkcijas un pilnvaras tiek nodotas Eiropas Komisijai. Klausoties debatēs, man šķiet, ka laikam jāsāk ir vispirms ar to, ka ieviest skaidrību, kā tad īsti ir saprotama šī te konkrētā norma, konkrētā normā atbalsta kontekstā kā likuma norma un arī atbalsta norma kontekstā ar to, ka atbalsts tika sniegts Latvijai konkrēti Parex bankai. Tātad primāri valsts atbalsts ir aizliegts, jo tiek uzskatīts, ka saimnieciskās darbības veicējiem ir jāspēj pašiem ar saviem līdzekļiem tikt galā un

nodrošināt darbību. Un, ja attiecīgi šī te darbība neveiksmīga, tad pieteikt maksātnespēju un iet uz likvidāciju. Tas ir pirmais un fundamentālais princips, kas ir nostiprināts Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā, nu jau līgumā par Eiropas Savienības darbību. Tātad nākamais nu jau pakārtotais jautājums ir par to, kā šo te atbalstu - ir vai nav - iespējams atzīt par saderīgu saskaņojumu un atļaut piešķirt. Šeit no pieteicēja pārstāvjiem tika izteikts viedoklis, ka Eiropas Komisijas lēmumi - tie tādi, nu, vispārējie papīreļi-, ko principā, nu, mums viņu viņus nav jālasa, mums viņus nav jāapstrīd un attiecīgi, nu, tas uz mums neattiecas. Situācija ir nedaudz cita Eiropas tiesībās saistībā ar valsts atbalstu. Viņas nav kodificētās tiesības. Tas nozīmē, ka visu praksi nosaka Eiropas Komisijas pieņemtie lēmumi, kurus var apstrīdēt, ja konkrētā persona uzskata par nepieciešamu un arī valsts, ja tas ir atbalsta programmas gadījumā, Eiropas Kopienu tiesā. Un Eiropas Kopienu tiesas lēmums ir galējs interpretācijā par vienas vai otras normas piemērošanu valsts atbalstā. Tas nelielā vispārējā ieskatā. Un vēl tās nākamās spekulācijas, kas bija par to - piemērot 108.panta trešās daļas „b” apakšpunktu, „c” apakšpunktu vai vienu, vai kādu citu. Tam nav būtiska nozīme. Būtiska nozīme ir tam, ka atbalstu, kas tiek sniegts saimnieciskai darbībai un kurš potenciāli var ietekmēt konkurenci, kam ir ietekme uz iekšējo tirgu, var vai nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu. Un to, ka Eiropas Komisija var banku lietās kādu atbalstu atzīt par nesaderīgu ar kopējo tirgu, mēs esam redzējuši arī krīzes laikā, tas ir attiecībā uz Portugāles banku, kur, neizpildot noteiktas prasības iesniegt dzīvotspējīgu restrukturizācijas plānu, atbalstu, kas tika sniegts glābšanas fāzē galvojumu veidā, atzina par nelikumīgu un paprasīja atgūt noteiktā periodā. Es neiešu detaļās par to, kā tālāk notiek visas šīs te pārsūdzēšanas. Ja jums būs jautājumi, es atbildēšu uz konkrētiem jautājumiem. Tātad konkrētā norma, par kuru mēs runājam, viņa ir jāskata, viens, protams, nacionālās tiesību sistēmas kontekstā un arī Eiropas Kopienu tiesību valsts atbalsta kontekstā. Tāpēc, ka mēs viņu skatāmies, mums viņa ir ierakstīta likumā. Tas nozīmē, ka viņa ir piemērojama. Bet tajos gadījumos, kad šī norma ir pakļauta aizliegumam, kas ir noteikts 107.panta pirmajā daļā, mēs viņu varam leģitimēt tikai tad, ja mēs saskaņā ar 108.panta trešo punktu iesniedzam Eiropas Komisijā, saskaņojam šādu atbalstu un mēs attiecīgi tikai pēc šāda te saskaņojuma saņemšanas drīkstam šo normu iedarbināt. Šeit es gribētu pastāstīt vēl 2 būtiskas atšķirības valsts atbalsta tiesību kontekstā. Un jau pieminētās... sākšu ar Vācijas, varbūt nedaudz paplašināšu uz citām valstīm, tieši par krīzes un par šādām te kapitāla ieguldīšanām vai par galvojumiem. Tātad Latvijā, kā jau tika pieminēts, viena no programmām bija Banku pārņemšanas likums, nākamā no programmām bija galvojumi bankām. Šīs te ir divas programmas, kuras ir saskaņotas Eiropas Komisiju kā programmas, kur normatīvajā regulējumā ir ierakstītas visas prasības, vispārpiemērojamas konkrētai kredītiestādei, kura vēlas, lai attiecībā uz kuru vēlas, piemērotu konkrēto atbalsta mehānismu. Likums par kapitāla palielināšanu nekad nav ticis kā likuma norma saskaņots Eiropas Komisiju. Tātad šī te likuma norma attiecībā uz valsts atbalsta regulējumu ir individuāli piemērojama un šeit ir būtiska atšķirība starp piesaukto Vācijas likumu, kurš tika saskaņots kā likums, kurš tika atbilstoši Eiropas tiesību regulējumam katru pusgadu pagarināts, jo nevienu krīzes atbalsta programmu nesaskaņo ilgāk par pusgadu. Arī Latvijai galvojumu atbalsta programmas bija jāpagarina katru pusgadu. Un Vācija šo te atbalsta mehānismu, kurā ietvērās ne tikai kapitalizācija, bet arī galvojumi un arī banku likvidācija, paturēja spēkā līdz 2010.gada beigām. Vismaz tā izriet no Eiropas Komisijas konkrētas direktorāta mājas lapā publiskotās apkopotās informācijas, kā tad valsts ievieš vai neievieš kādus atbalsta pasākumus. Būtiski minēt Vācijas kontekstā ir tas, ka viens ir likuma apstiprinājums, bet, ja jūs skatīsieties, Vācija ir viena no tām valstīm, kurai ir ļoti daudzu individuālo valsts atbalsta paziņojumu. Tas nozīmē, ka likuma vispārējās normas piemērošana tiek iznesta ārā un attiecināta, un prasības uzlikta uz individuālām bankām. Un šeit jūs redzēsiet, skatoties katrai lietai lēmumus,

jūs redzēsiet atšķirīgas situācijas. Jau, manuprāt, tika pieminēta HSH, kura vēl nav beigusies Vācijai ar pozitīvu lēmumu vai negatīvu lēmumu, līdz ar to mēs nezinām, teiksim, kādas būs papildu prasības attiecībā uz privāto akcionāru līdzdalību vai nē, bet preses ziņā jau ir informācija par to, ka Hypo Real Estate lieta ir beigusies. Bet, protams, informācija kamēr tiks atbrīvota no šīs te konfidencialās informācijas, mēs nezinām, kādas šajā lietā ir uzliktas šīs te saistības. Mēs zinām, kādas saistības ir uzliktas tikai un vienīgi attiecībā, nu, teiksim, uz Latvijas individuālo gadījumu. Ja mēs skatāmies Parex bankas gadījumu, tad līdz kapitāla ieguldījuma normai piemērošanai šī te konkrētā individuālā gadījuma kontekstā mēs nonāksim ļoti vēlu. Jo primāri mums jāskatās 2008.gada oktobris, novembris, kad mēs pirmo reizi paziņojām atbalsta pasākumu virkni. Viena no tām bija, protams, bankas nopirkšana par 2 latiem vai būtiskas daļības bankā nopirkšanu par 2 latiem, kur Eiropas Komisija vērtēja, vai šie te 2 lati ir kā atbalstu ietverošs vai neietverošs elements bijušajiem lielākajiem akcionāriem. Lēmums ir „nav”. Tātad šie te 2 lati neietver atbalstu un ir adekvāta kompensācija, kas nerada viņiem nekādas priekšrocības. Tālāk pirmajā lēmumā parādās ieguldījums ka likviditātes depozīti, ko prasītāja pārstāvji norādīja, ka tā ir normāla prakse, ka Valsts kase tā vienmēr ieguldīja, par ko tad mums satraukties. Ja pārstāvji būtu izlasījuši Eiropas Komisijas 24.novembra lēmumu 2008.gadā, tad viņi skaidri un gaiši redzētu, ka Kases depozīti, neskatoties uz to, ka mēs mēģinājām pierādīt, ka tā ir normāla prakse, ir kvalificējami kā valsts atbalsts. Līdz ar to viņi ir ieskaitāmi kopējā atbalsta apjomā, kas ir sniegts bankai. Viens ir tas, kad ar pirmo lēmumu tika apstiprināta viena summa, jo, pieņemot, valsts nezināja, cik daudz viņai vajadzēs vēl ieguldīt. Bet līdz gada beigām šajā bankā tika ieguldīta vēl papildus nauda, kas tika attiecīgi leģitimēta un apstiprināta nākamā gadā tikai. Jau pirmajā lēmumā 2008.gada 24.novembrī tika apstiprināti arī valsts galvojumi sindikātiem. Normālā prakse bija tāda, ka galvojumus atļāva sniegt dalībvalstīm, ja jūs paskatītos salīdzinoši ar citām, tikai jaunu kredītu ņemšanai, lai pārfinansētu esošos kredītus un atdotu naudu iepriekšējiem aizdevējiem. Attiecīgi, vismaz bankas pārstāvji norādīja uz to vispirmkārtām, ka Latvijai ir lētāk, valstij ir lētāk galvot jau esošos sindikātu kredītus, līdz ar to nemainot procentu likmes utt. Un principā mēs esam vienīgā valsts, kurai ir šāds izņēmums. Nevienai valstij šāds izņēmums nav apstiprināts. Līdz ar to, ja, reiz šķiet, te pārstāvētie kungi vai kundzes ir labi zināmi finanšu jomas pārstāvji, tad viņi zināja, ka konkrētā banka savas darbības nodrošināšanai aizņemas naudu, kura noteiktā termiņā ir jāatdod, un attiecīgi neaizdodot banka iet uz likvidāciju, nezinātu, ka kāds būtu samaksājis šos te sindikātu kredītus, attiecīgi, ja viņi būtu samaksāti, nebūtu valstij jādod savs galvojums. Tad notika spekulācija šeit diskutējās par to, kā tad mums bija ar to apstiprinājumu no Eiropas Komisijas par ieguldījumu kapitālā. Sākotnējais apstiprinājums ir par ieguldījumu subordinētajā kapitālā, bet attiecīgi pēc visu darbību veikšanas ieguldīšanas likviditātē un attiecīgo galvojumu izsniegšanas un daļējas apmaksas pret sindikātiem, pēc Finanšu un kapitāla tirgus pieprasījuma bija skaidrs, ka mums ir nepieciešams ieguldīt pirmā līmeņa kapitālā. Tas nozīmē, ka konkrētais apstiprinājums mums neder. Tā kā mēs tuvojāmies jau tam brīdim, kad mums ir jāiesniedz restrukturizācijas plāns, un tāpēc arī iekavējās šis te apstiprinājums kapitāla ieguldīšanai, bija jāgaida līdz 11.maijam 2009.gadam, kaut gan paziņojumu mēs iesniedzām 29.martā, bija diskusija par to, vai mēs vēl joprojām atrodamies glābšanās fāzē, vai arī mums tūlīt ir jāiesniedz restrukturizācijas plāns, zinot, ko tad mēs darīsim ar konkrēto banku. Attiecīgi 11.maijā mēs saņēmām pēdējo apstiprinājumu glābšanai, kas ietvēra ieguldījumu kapitālā un kas ietvēra skaidru norādi, ka piedalās valsts un ka valsts savu līdzdalību palielina. Un šeit bija jautājums - ko tad mums vajadzēja pārsūdzēt? Konkrētais lēmums jūs tieši skar. Konkrētajā lēmumā ir skaidri ierakstīts, ka valsts tikai un vienīgi piedalīsies un ka jūsu daļa tiks atšķaidīta. Tātad, ja jums kā akcionāriem šķita, ka šāda te atšķaidīšana, ieguldot tikai valstij, jūsu tiesības aizskar un jūs, teiksim, piedaloties negūtu

ekonomiskas priekšrocības, 2 mēnešus pēc lēmuma publiskošanas, informācijas publicēšanas ieinteresētām personām, tieši skartajām personām bija tiesības viņu pārsūdzēt. Tātad, nākamais lēmums, kas mums nāca, bija ļoti ilgi un ļoti grūti. Mēs restrukturizācijas atbalstu paziņojām 11.maijā 2009.gadā, tai pat dienā, kad mēs saņēmām pēdējo lēmumu, attiecīgi. Bet restrukturizācijas plāns pirmais, ko mēs iesniedzām, Eiropas Komisiju neapmierināja tāpēc, ka viņa nesaskatīja bankas dzīvotspēju. Šeit varbūt nav pieminēts starposms starp 11.maija lēmumu 2009.gadā un 15.septembra lēmumu 2010.gadā. 2009.gada, ja nemaldos, 29.jūlijā, tika pieņemts lēmums par procedūras atvēršanu un papildus padziļinātu izvērtēšanu, kur lēmumā, attiecīgi gala lēmumā var redzēt, kuras puses ir iesniegušas savus apsvērumus par to, kā tad restrukturizācija būtu jāveic. Procedūras atvēršanas lēmums tiek publicēts oficiālajā vēstnesī un jebkurai ieinteresētai pusei, ieskaitot akcionārus, ir tiesības iesniegt savus, attiecīgi, apsvērumus par to, kā notiek restrukturizācija, vai kādai tai ir jābūt. Bija, ja es pareizi atceros, gala lēmumu, attiecīgi Eiropas deputātu apsvērumi, bija Saeimas deputātu apsvērumi, bija bijušo lielākuma akcionāru apsvērumi par to, kas būtu vai nebūtu jādara, vai ir vai nav konkrētas tiesības aizskartas, bet pants vai punkts noslēguma lēmumā par to, ka attiecīgi bijušo akcionāru atstāšana PAREX bankā un viņu attiecīgi daļu samazināšana ir pienācīga nasta par to, ka viņi nepiedalījās bankas glābšanā. Ja mazākuma akcionāriem bija attiecīgi iebildums par šo te viņus tieši skarošo ierobežojošo normu, kā tas ir vispārējā praksē valsts atbalsta tiesībās pieņemts, lēmumu varēja pārsūdzēt. Tā ir normāla prakse, tā ir normāla pieredze, kad valsts atbalsta lēmumi tiek pārsūdzēti.

G.Kūtris

Tas būtu viss?

D.Lagzdiņa

Tas būtu viss. Laikam vienīgais, jā, tas, ko es gribētu šajā te kontekstā vienkārši nobeigt, ka tas, ko es dzirdu no pārstāvjiem, ir uz viņu tiesībām, bet es nesaklausīju viņu pienākumus konkrētu darbību veikšanā bankas glābšanā. Bet es labprātāk atbildētu uz konkrētiem jautājumiem.

G.Kūtris

Man ir viens jautājums. Jūs teicāt, ka varēja pārsūdzēt lēmumu 2 mēnešu laikā pēc publiskošanas.

D.Lagzdiņa

Jā.

G.Kūtris

2009.gada pirmais kas bija lēmums. Kad viņš publicējās?

D.Lagzdiņa

Man Jums grūti tagad pateikt, es pārbaudīju tikai, kad pēdējo lēmumu varēja pārsūdzēt. Pēdējais lēmums vispār tika publicēts pavisam nesen, 23.jūnijā 2011.gadā, neskatoties uz to, ka viņš tika pieņemts pagājušajā gadā, jo mēs atradām kļūdas pareizrakstībā vai izteicienos un arī Eiropas Komisija atrada kļūdas pareizrakstībā, datumi bija uz priekšu nekā ...

G.Kūtris

Tātad 2009.gada lēmums tika publicēts vēl agrāk. Viņš nebija ierobežotas pieejamības.

D.Lagzdiņa

2009.gada lēmums, visticamāk, tika publicēts kaut kad 2009.gada beigās vai 2010.gada sākumā. Bet 2010.gada lēmums tika publicēts 23.jūnijā un attiecīgi termiņš pārsūdzībai beidzās augustā.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, kāds ir apmēram caurmērā ilgums no brīža, kad valsts jeb valdība griežas Eiropas Komisijā, un ir Komisijas lēmums?

D.Lagzdiņa

Situācijas ir dažādas. Ja jūs skatāties krīzes regulējumu, tad krīzes regulējumā bija noteikts, vismaz pirmajā, ko pieņēma 2008.gada oktobrī, ka Komisijai pēc dalībvalstu pieprasījuma un pēc pamatojuma, ka situācija ir ļoti steidzama, saskaņojumu pat sniedza 24 stundu laikā. Un tādi gadījumi arī ir Īrijai, manuprāt, arī Dānijai, pirmie lēmumi tika pieņemti divu dienu laikā. Principā Latvijai arī pirmais lēmums būtu pieņemts, ja nemaldos, mēs paziņojumu iesniedzām 2008.gada 11. vai 12.novembrī, mums lēmums jau būtu bijis jau 18.novembrī. Diemžēl, pēdējā brīdī, kad mēs jau finalizējām savu atbalsta pieprasījumu, bija informācija no Latvijas Hipotēku un zemes bankas, ka valsts akcionāru pārstāvji, kas par to, ka principā mēs nevaram, mums neder situācija, kad galvojumu akceptē jauna kredīta ņemšanai. Līdz ar to mēs atsākām diskusijas par to, ka meklēt pierādījumus, kāpēc esošos sindikātu galvošana ir efektīvāks risinājums Latvijas situācijai. Līdz ar to lēmuma pieņemšana ievilkās, bet viņa jau būtu bijusi jau 18.novembrī.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, vai situācijā, kad valsts jau bija īpašniece kredītiestādē, vairākumā 84 %, vai šajā gadījumā, ja valsts gribētu šo pašu savu uzņēmumu vai kredītiestādi atbalstīt, arī tad ir jāgriežas Eiropas Komisijā?

D.Lagzdiņa

Tieši tā.

G.Kūtris

Vai tas nozīmē, ka valsts nav tiesīga rīkoties ar savu īpašumu?

D.Lagzdiņa

Valsts nav... šeit ir jāskatās primāri... primāri ir jautājums par to, kāda ir šī te, šis te uzņēmums vai kredītiestāde, finanšu iestāde, vienalga, kurš saimnieciskās darbības subjekts, kurā ir valsts kapitāldaļa, kādā finansiālā situācijā atrodas. Jo ir iespējams ar valsts kapitāldaļu esošā kapitāl sabiedrībā piemērot privātā ieguldītāja principu un attiecīgi, balstoties uz biznesa plānu, pierādīt, ka valsts ieguldījums nesīs atdevi zināmā laika periodā un līdz ar to valsts ieguldījums vai arī privātais ieguldījums kopā ar valsti uz vienādiem nosacījumiem neietver valsts atbalstu. Savukārt situācijā, kad konkrētais uzņēmums vai kredītiestāde ir maksātnespējīgs, privātā ieguldītāja principu pierādīt ir praktiski neiespējami. To var mēģināt. Tik, cik tas ir redzēts, nu, tas gan ir aviācijas jomā bijis, ja nemaldos, 2001 gadā, Iberia un Al Italia, dalībvalstīm neizdevās pierādīt to, ka valsts līdzdarbojās kā privātais ieguldītājs, jo konkrētās lidsabiedrības bija grūtībās nonākušas komercsabiedrības.

G.Kūtris

Tātad valsts nedrīkst bez Eiropas Komisijas piekrišanas ieguldīt savā īpašumā savus resursus?

D.Lagzdiņa

Nē, visos gadījumos tad, kad mēs runājam par publiskās naudas došanu saimnieciskās darbības veicējam, iestājas 107.panta pirmā punkta analīze. Ir publiskie resursi, ir ekonomiskas priekšrocības, kuras neiegūtu normālos apstākļos, un tas rada vai nerada ietekmi uz konkurenci. Ir iespējams, ka šie te kritēriji, kāds no viņiem neizpildās.

G.Kūtris

Es saprotu, ja Leiškalna kungs teica tā, ka valstī bija finansiālā krīze, valsts apdraudēta pastāvēšana un visa pārējā finanšu sistēmā un, ja Eiropas Komisija nedotu atbalstu, tad kas Latvijai? Eiropas Komisija paraksta Latvijas finanšu krīzi?

D.Lagzdiņa

Tas nozīmētu ekvivalentu situāciju kā Portugāles bankas gadījumā. Mēs principā bijām tajā pat situācijā...

G.Kūtris

Latvija pati nav tiesīga glābt savu situāciju?

D.Lagzdiņa

Mēs esam tiesīgi glābt, bet tas, ko no mums pieprasīja un tas ir, kāpēc mums atvēra procedūru restrukturizācijai, paši kas jūs glābjat iedodiet dzīvotspējīgu biznesa plānu, ka ar šiem te ieguldītajiem resursiem konkrētā komercsabiedrības būs spējīga strādāt. Pretējā gadījumā tad, ja ir runa par glābšanas un restrukturizācijas atbalstu, pareizāk sakot, ir restrukturizācijas, ir jāiesniedz Eiropas Komisijai 3 scenāriji. Glābšana, attiecībā uz atbalstu, diemžēl, suverenitāte beidzās tajā brīdī, kad mēs gribam kropļot konkurenci Eiropas Kopienas iekšējā tirgū. Mēs iestājamies Eiropas Savienībā...

G.Kūtris

Es atvainojos. Tiesnesim Balodim jautājums.

K.Balodis

Man ir tāds jautājums. Vai pēc jūsu domām tas fakts, ka kāda komercsabiedrība, nu, šajā gadījumā banka, saņem valsts atbalstu, attaisno tādu būtisku tiesību ierobežojumu, ko paredz apstrīdētā norma? Vai tas vien, ka tiek saņemts valsts atbalsts, uzreiz attaisno šīs te akcionāriem diezgan nepatīkamās sekas, kuras ir ietvertas apstrīdētajās normās gan pirmajā, gan otrajā, gan arī trešajā daļā?

D.Lagzdiņa

Šeit ir jautājums par to, kā mēs skatāmies tiesības kopumā. Vai mēs liekam kā prioritāras tiesības saimnieciskā aspektā, vai mēs liekam prioritāru aizliegumu sniegt atbalstu, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Šajā gadījumā, ja mēs skatāmies no, viens no līgumiskā, tad es domāju, ka tiesības ir vienādi... tiesību un aizliegums ir vienādā līdzsvarā. Un ir jautājums par to, vai, piemērojot, atļaujot atbalstu, kurš pārkāpj noteikto atbalsta aizliegumu, to vispār drīkstētu darīt. Ja mēs atgriezīamies jau piesauktajā *Kerafina* lietā, ja es pareizi atceros, tad tas klasiskais ir, ka Eiropas Komisija nedrīkst apstiprināt atļaut atbalstu to, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu. Tātad, ja prasības iesniedzēji uzskatīja, ka viņu tiesību ierobežojums, vai pareizāk sakot, viņu pirmpirkuma tiesību izmantošana nebūtu atbalsts, kas būtu aizliegts saskaņā ar Eiropas Kopienas tirgu, tātad, nu, šeit bija iespēja apstrīdēt šo jautājumu.

K.Balodis

Paldies.

D.Lagzdiņa

Tas ir disputa jautājums, manuprāt.

G.Kūtris

Paldies. Vai iesniedzēju pārstāvjiem ir jautājumi?

V.Tihonovs

Jā, Godājamā tiesa. Mēģināšu uzdot 3 jautājumus. Man, diemžēl, jāsaka, un mēs lēnām nonākam pie dežavū ar iepriekšējo pārstāvi teikto. Es nocitēšu 3 teikumus, tad uzdošu jautājumu. Es citēju Komisijas lēmumu, 2010.gada 15.septembri. daudz nav. 13.punkts. Tā kā Parex banka nonāca grūtībās, tā tika daļēji nacionalizēta. Saskaņā ar galīgo pārstrukturizēšanas plānu, primārais stratēģiskais mērķis ir atgriezt banku privātajā sektorā. 23.punkts. Un tad būs jautājums. 144. Pārstrukturizēšanas paziņojuma trešā iedaļa paredz, ka bankām un to akcionāriem vajadzētu dot pēc iespējas lielāku ieguldījumu pārstrukturizēšanā, lai līdz minimumam samazinātu atbalstu un novērstu konkurences kropļojumu un neētiskās rīcības risku. Tad, Komisijas secinājums, 146.pantā, uzskatāms, ka privātie Parex bankas kapitāldaļu turētāji dod adekvātu ieguldījumu pārstrukturizēšanā. Un, visbeidzot, Komisijas secinājums, ka, nu, ja es pareizi saprotu no latviešu

valodas, ka valsts rīcība, samazinot akcionāru īpašuma tiesības no 15,2 uz 3,70, 47.punkts, kalpo kā nozīmīgs signāls attiecībā uz neētisku rīcības risku no valsts puses pret mazākuma akcionāriem. Mans jautājums...

G.Kūtris

Angļu valodas teksts ir citāds.

D.Lagzdiņa

Es ieteiktu nelasīt latviešu tulkojumus, jo latviešu tulkojumi, diemžēl, jebkuras Eiropas dokumentam ir ļoti nepareizi.

V.Tihonovs

Man jautājums ir tāds. Sakarā ar to, ka jūs nevarējāt atbildēt par to, kad tad ir publicēts 2009.gada Eiropas Komisijas lēmums, vai jūs esat pārliecināta, diemžēl, man jājautā, jo tā lieta ļoti dīvaina paliek, no dažiem paskaidrojumu sniedzējiem, ka Eiropas Komisija... ir divi jautājumi, apakšjautājumi...vai jūs esat pārliecināta, ka Eiropas Komisija nolēmusi nedot tiesības mazākuma akcionāriem ar naudu piedalīties pamatkapitāla palielināšanā un esat pārliecināta, ka Eiropas Komisija ir nolēmusi piešķirt tiesības komercbankas padomei lemt par pamatkapitāla palielināšanu?

D.Lagzdiņa

Par komercbankas padomi nekomentēšu. Attiecībā par to, ka...

V.Tihonovs

Nē, nē, es atvainojos. Jūs minējāt tiesai... ka no Jūsu atbildēm es sapratu, Eiropas Komisija 2009.gada maijā ir teikusi – jā, tā ir jādara. Tā Jūs centāties pasniegt tiesai. Mēs varam paskatīties ierakstu.

D.Lagzdiņa

Tas, ko es teicu, varbūtām koriģēšu. Tas, ko Jūs apgalvojat, es teicu, ka Eiropas Komisija, un tas ir fiksēts lēmumā, ir fiksējusi, ka Latvija ar ieguldījumu piedalās viena, ka Latvija palielina savu līdzdalību, attiecīgi - mazākuma akcionāri savu līdzdalību samazina. Tas nozīmē, ja Jums šķiet.

V.Tihonovs

Brīvrātīgi, ja mazākuma akcionāri samazina. Es Jums prasu, vai tur ir rakstīts? Jo man nav lēmuma. Viņš nav pieejams.

D.Lagzdiņa

Nē, lēmums ir pieejams.

V.Tihonovs

Jūs interpretējat tiesai. Es atvainojos, ka es Jūs pārtraucu. Un tad, kad es Jūs precizēju, Jūs sakāt – nē, nē, tā nav rakstīts, bet es tomēr viņu interpretēju tā, kā es viņu saprotu. Vai tur tā ir ierakstīts? Tas, ka Jūs tā sapratāt, tāpēc, ka šodien tā vajag, tas ir Jūsu darīšana.

D.Lagzdiņa

Nē, tā nav mana darīšana. Es ar šo lietu esmu strādājusi no pirmās dienas un es vēl ar viņu turpinu strādāt.

V.Tihonovs

Bet jūs piekrītat, ka Jūs.... *(runā vienlaicīgi)*

D.Lagzdiņa

Es pabeigšu varbūtām atbildēt uz Jūsu jautājumu. Tātad, viens, Eiropas Komisijas lēmumā valsts atbalstam pilnīgi visi atrodami Konkurences mājas lapā un tur Jums nevajag pat publikāciju oficiālajā vēstnesī, jo visus viņus ātrāk var atrast Eiropas Komisijas mājas lapā. Ja Jums vajag obligāti publikāciju vēstnesī, oficiālajā vēstnesī, es nedomāju, ka tas ir šausmīgi būtiski, vai es varu vai nevaru jums pateikt šobrīd, kāds ir datums, kurā viņš ir publicēts, jo viņš bija publiskots

pirms šī datuma, bet attiecīgi uz pozitīviem lēmumiem, Jūs pilnu lēmumu oficiālajā vēstnesī, protams, neatradīsiet. Jūs atradīsiet informāciju par to, ka tad un tad Komisija ir pieņēmusi pozitīvu lēmumu. Tātad Jūs zināt to, ka ir pieņemts lēmums. Ja Jūs tas tieši skar, Jūs attiecīgi turpināt meklēt informāciju par šo te konkrēto Komisijas lēmumu.

V.Tihonovs

Tas ir valsts noslēpums. Par to ir kriminālatbildība. Jūs zināt to?

D.Lagzdiņa

Piedodiet, neviens glābšanas lēmums nav bijis slepens. Viņi ir publiskoti pilnā apmērā ar visiem cipariem. Pirmie lēmumi, kuros ir izņemtas informācijas attiecībā uz cipariem, ir restrukturizācijas lēmumi, kas ir pieņemti 2009.gada jūlijā un kas ir pieņemti 2010.gadā 15.septembrī ar korekcijām 2011.gada martā. Attiecīgi Jums ir iespējas sekot līdzi visiem procesiem. Es neredzu, kur ir Jūsu problēma.

V.Tihonovs

Atgriežoties pie jautājumiem. Man tikai divi jautājumi. Es saprotu, Eiropas Komisijas iekšienē iespējamā motivācija ļoti vienkārša – Latvijas valsts bija pateikusi, ka mēs nāksim ar naudu, ļaujiet mums to darīt, mazākuma akcionāri nāks vai nenāks, tad skatīsimies.

D.Lagzdiņa

Nē, mēs skaidri norādījām, ka mazākuma akcionāri...

V.Tihonovs

Un Eiropas Komisija pateikusi – valsts, gribat nākt, nākat. Par to nav strīda. Jūs no šī secinājuma izdarāt, no šī lēmuma izdarāt secinājumu, ka it kā Eiropas Komisija būtu lēmusi, a) piešķirt padomei tiesības vai nu par pamatkapitāla palielināšanu, b) liegt akcionāriem fundamentālās tiesības. Es neko tādu nekad nebiju dzirdējis, jo tā tur nav rakstīts. Tāpēc man jums jautājums. no kurienes jūs izrāvāt šādus te apgalvojumus?

D.Lagzdiņa

Apgalvojums ir par to, ka tikai un vienīgi valsts ieguldīs. Par to, vai lems padome vai kāda cita institūcija, tas ir vairāk komercietību vai citu tiesību jautājums. Tas nav valsts atbalsta tiesību jautājums tiešā izpausmē. Savukārt, Jums ir jautājums par to vai, pareizāk sakot, Jūsu paskaidrojums par to, es jums varētu ar pretjautājumu, kāpēc Jums, šķiet, ka kapitālieguldīšana ir pilns valsts atbalsts Parex bankā un ka iepriekšējais atbalsts nav kautkas tāds, kurā Jums bija jāpiedalās un ka piedalīšanās kapitālā bez adekvātas līdzdalības sindikātu samaksā un depozītos nerada jums nepamatotas priekšrocības, jo Jums nekas netika atņemts? Jums tika saglabātas akcijas tik, cik jums viņas bija. Aizskārums Jums nav...

V.Tihonovs

Tā kā tā ir diskusija, es uzreiz, ja drīkst, īsi atbildēšu. Ļoti vienkārši – nejauciet mūs ar tiem lielajiem akcionāriem, ar ko valstij bija attiecības un vēl dažiem. Šie fondi, un mēs rakstveidā iesniegsim un pierādīsim, viņi bija tikušies gan ar Bičevski, gan ar Melngaili, gan ar Latvijas Hipotēku un zemes bankas vadītāju. Viņi centās tikt ar premjerministru. Viņiem valsts neļāva nākt.

G.Kūtris

Sakiet, lūdzu, tas ir Jūsu viedoklis. Mēs esam uzaicinājuši personu, kas var atbildēt uz Jūsu konkrētu jautājumu.

V.Tihonovs

Jā, pa lielam tas bija jautājums. Tas arī viss.

A.Lošmanis

Tikai viens tāds teorētiskas dabas jautājums. Sakiet, Jūs domājat, uz kā pamatojās jūsu uzskats, ka valsts atbalsta tiesības stāv pāri komercietībām?

D.Lagzdiņa

Es neuzskatu, ka viņas stāv pāri. Viņas ir līdzvērtīgas. Valsts atbalsta aizliegums ir skaidri pateikts - ir prevalēt pār tiesībām Jums kaut ko benefitēt.

A.Lošmanis

Prevalēt pār tiesībām, tātad īpašuma tiesībām un tā tālāk, ja?

D.Lagzdiņa

Jums jebkurā gadījumā neapstiprinās atbalstu, kas ir, kas rada Jums ekonomiskas priekšrocības, kuras nav saistītas ar Eiropas kopējo tirgu. Protams, mēs varam atgriezties pie šīm diskusijām ar konkrētiem Eiropas tiesību lēmumiem, kurus Jūs turpmāk arī tālāk varat pārsūdzēt Eiropas Kopienų tiesā par 107.panta pirmā punkta interpretāciju.

G.Kūtris

Paldies.

V.Tihonovs

Precizējoši, īsi. Nedaudz pretruna. Jūs neminējāt, atbildot uz manu jautājumu, ka Eiropas Komisija nav lēmusi par to, ka padome varētu pieņemt lēmumus par pamatkapitāla palielināšanu. Kolēģim Jūs atbildat, ka ja reiz Eiropas Komisija ir devusi piekrišanu atbalstam, tādēļ šī te jaunā procedūra, ko pieņēma valsts, it kā ir ok.

D.Lagzdiņa

Manuprāt, Jūs fundamentālais jautājums ir par to, tiesības Jums bija vai nebija, Jūs benefitējāt vai nebenefitējāt, manā skatījumā no atbalsta tiesību viedokļa, vai tās tika ierobežotas ar valdi vai padomi, nu, tas...

V.Tihonovs

...tam nav nozīmes.

D.Lagzdiņa

Tam nav nozīmes.

G.Kūtris

Tātad, principā, Eiropas Komisija neizvirzīja, ka lēmuma pieņemējam ir jābūt padomei, tā bija Latvijas valsts pozīcija.

D.Lagzdiņa

Tieši tā.

G.Kūtris

Skaidrs.

D.Lagzdiņa

Es pieņemu, piemērojot konkrēto normu, bet to, ka piedalīsies valsts un nepiedalīsies neviens cits, un ka attiecīgi šis te lēmums ir pamatots ar iepriekš sniegto atbalstu, tas bija norādīts. Protams, Eiropas Komisija nepārraksta nevienā lēmumā visus pasākumus un visu informāciju, ko mēs esam iedevuši, jo tie ir apjomīgi materiāli.

G.Kūtris

Vai ir kāds precizējošs jautājums?

A.Lošmanis

Jā, viens precizējošs jautājums. Jūs nupat minējāt, ka valsts, tikai valsts, ja, tad kāda ir Eiropas Rekonstrukcijas un Attīstības Bankas nozīme šajā visā pasākumā? Kāpēc viņi...

D.Lošmanis

Ja Jūs lasāt lēmumu, tad lēmumā ir ierakstīts, ka valsts palielina un valsts pārdod ERABam. Ja Jums bija iebildes arī pret šo, arī to Jūs varējāt pārsūdzēt.

G.Kūtris

Paldies. Saeimas pārstāvim ir kāds jautājums?

M.Paparinskis

Jā, Godātā tiesa.

G.Kūtris

Lūdzu.

M.Paparinskis

Pirmais vairāk tādā formā, jo šeit izvērsās plaša diskusija par to, vai pirmais lēmums ir publicēts un kad viņš tieši ir publicēts. Tad pirmais lēmums ir publicēts...

G.Kūtris

Jūs uzdodat jautājumu pārstāvim jautājumu?

M.Paparinskis

Jautājums tāds. Vai jūsu atbilde kautkā mērā ietekmētu tas, ka pirmais lēmums tika publicēts 2009.gada 6.oktobrī?

D.Lagzdiņa

Nē. Tas vienkārši fiksētu datumu no kura 2 mēnešu termiņā bija iespēja griezties Kopienas tiesā.

M.Paparinskis

Paldies. Otrais jautājums par līdzieguldījumu no valsts atbalsta perspektīvas, proti, šeit bija diskusija par to, vai būtu bijis iespējams līdzieguldījums, kā uz to skatītos, kāds būtu valsts atbalsta vērtējums šādam risinājumam.

D.Lagzdiņa

Teiksim, kontekstā skatoties ar konkrētām Latvijas lietām, kuras, kā es minēju, vēl joprojām nebeidzas, neskatoties uz to, ka notiek spekulācijas par to, ka krīze beidzās un mums krīze vēl beidzās. Tātad, ja paskatās gan horizontālās atbalsta programmas, kuras ir ieviestas gandrīz visās valstīs, izņemot dažas, gan arī konkrētos individuālos atbalsta gadījumus, tiek diferencēts starp to, kādas priekšrocības ir vai kas tiek atņemts privātajiem akcionāriem, kas ir bijušie vai esošie akcionāri, un attiecīgi valsts papildieguldījumam. Ja valsts ieiet ar kapitālu, vienmēr par valsts ieguldīto kapitālu ir jāmaksā tirgus procenti, kas, ja nemaldos, kaut vai tai pašā Vācijas bankā *Hypo Real Estate* bija noteikts 10 % par valsts kapitālu. Savukārt, attiecībā uz privātā kapitāla palielināšanām, bija noteikts ierobežojums, ka tajā brīdī, kamēr ir šie te ieguldījumi kapitālā, hibrīdinstrumenti vai vienalga kādi, privātie akcionāri nedrīkst saņemt nekādus maksājumus, benefitēt nekādi no sava ieguldījuma kapitālā. Bet šeit ir jāskatās fundamentālas atšķirības no valsts uz valsti, kaut vai tā pati Vācija pieminot, ir ļoti daudz bankas, kurās ir tikai ieguldījums kapitālā, un mēs nevaram salīdzināt situāciju Parex bankā ar situāciju bankā, kurai ir dots tikai kapitālieguldījums. Tāpat mēs nevaram salīdzināt banku, kurā ir dots tikai galvojums, ar banku, kurā ir dots tikai kapitāls. Katram instrumentam bija savi papildus nosacījumi, uz kādiem apstiprinājumi. Privātie akcionāri visos gadījumos tika nostādīti sliktākā situācijā. Palasiet komisijas lēmumus.

M.Paparinskis

Pēdējais jautājums par sekām, proti, ja kāda tiesiska risinājumā rezultātā konkrētie akcionāri, kas nav piedalījušies bankas glābšanā, atgūst savus sākotnējo proporciju. Kā uz to mēs skatītos no valsts atbalsta perspektīvas?

D.Lagzdiņa

Šādā gadījumā Latvija būtu spiesta vērt vaļā valsts restrukturizācijas atbalsta lēmumu. Protams, viss ir atkarīgs no tā, ko mēs tur rakstīsim iekšā. Bet viennozīmīgi ir tas, ka privātajiem akcionāriem jābūt gataviem nevis tikai saņemt tiesības uz akcijām un palielināt savu kapitālu atbilstoši tam, kam viņi šķiet, ka viņi ir zaudējuši, bet arī kompensēt to, ka valsts ir maksājusi sindikātu vietā, neskatoties uz to, ka Parex banka bija spējīga samaksāt pēdējo sindikātu un arī vēl iepriekšējos sindikātu daļas, kuras bija nogalvotas. Šis te galvojums bija ļoti liela iespējamība, ka viņš iestāsies. Līdz pat pēdējam brīdim 2011.gadā vēl bija runas par to, ka valsts būs spiestā tādā vai citādā veidā kaut daļu, bet samaksāt par sindikātiem. Un tieši tāpat jums ir jābūt gataviem un uzreiz aizstāt noteiktu procentuālu daļu Valsts kases depozītus, kuri, lai arī kā jums šķiet, ir normāli tirgus situācijas Valsts kases izvietotie depozīti, bet Eiropas Komisija, diemžēl, tā viņus nav atzinusi.

G.Kūtris

Vai vēl kāds ir jautājums?

M.Paparisniskis

Nē.

G.Kūtris

Paldies. Tiesnesei Krūmai vēl jautājums.

K.Krūma

Man ir jautājums, vai šāds tiesiskās sekas, ko Jūs iezīmējat, iestājas gadījumā, ja Satversmes tiesa tieši konkrēto likuma normu atzīst kādu iemeslu dēļ par neatbilstošu Satversmei un vai šāds konsekvents iestājas tikai tajā gadījumā, ja mēs apmierinām pieteikuma iesniedzēju prasību par apstrīdētās normas atcelšanu no pieņemšanas brīža?

D.Lagzdiņa

Ja es pareizi saprotu, tad atcelšana no pieņemšanas brīža nozīmē, ka viņu nekad nevarēja piemērot. Tas nozīmē, ka mēs patiesībā nu jau vairs ejam atpakaļ ne jau uz 15.septembra lēmumu, bet mēs ejam atpakaļ uz 11.maija lēmumu 2009.gadā. Un mēs attiecīgi skatāmies jau tajā brīdī, kas papildus bija jādara vai nebija jādara konkrētajiem subjektiem. Mēs, protams, fundamentāli pārskatīsim visus atbalsta pasākumus, kādas tās būs sekas uz to situāciju, kāda šobrīd ir izveidota, PAREX un Citadeli izveidojot 2 dažādās. Es neņemos spekulēt tiešu tāpat, kā mēs nespekulējam par to, kā būtu, ja mēs būtu darījuši savādāk. Bet viennozīmīgi situācija būs cita, un mēs būsīm spiesti skatīties kā šo izveidojušos situāciju piemērot reālajā dzīvē un jautājums, kur tas ietekmēs finanšu sistēmu. Tas jau ir pakārtoti.

G.Kūtris

Paldies jums.

Līdz ar to šodien mēs šo sēdes daļu beidzam un nākamā tiesas sēde... tiesas sēdi turpināsim pēc 2 nedēļām 20.septembrī otrdienā pulksten 11:00. Ar to tiesas sēdē tiek izsludināts pārtraukums.

Stenogrāfiste

Kristīne Kuzmicka

Tiesas sēžu sekretāre

Līva Rozentāle

